

Przewodnik poszukiwania
środków pomocowych i strukturalnych na rozwój
turystyki w regionie i obszarach przygranicznych

Przewodnik poszukiwania
środków pomocowych i strukturalnych na rozwój
turystyki w regionie i obszarach przygranicznych

Skład: CELL Rzeszów
Projekt okładki: Krzysztof Motyka

Wydawca:
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Promocji Podkarpacia
“PRO CARPATHIA”
ul. Gałęzowskiego 6/319, 35-074 Rzeszów

Publikacja współfinansowana z Programu Phare 2002 SSG
Program Dotacji dla Organizacji Wspierania Biznesu

Wprowadzenie

Niniejszy przewodnik ma na celu przybliżenie możliwości i sposobów pozyskiwania środków pomocowych na finansowanie bardzo potrzebnych w tym sektorze gospodarki inwestycji i przedsięwzięć o charakterze miękkim oraz inwestycyjnym. W ostatnim czasie dzięki temu, że Polska została członkiem Unii Europejskiej, otworzyły się nowe możliwości pozyskiwania środków na dofinansowanie przedsięwzięć w tym zakresie. Istnieje możliwość absorpcji dużych środków na turystykę pod warunkiem przygotowania merytorycznego osądu, które będą się zajmowały pozyskiwaniem, zarządzaniem i rozliczaniem takich funduszy.

Adresatem przewodnika, który trzymacie w ręce są w pierwszej kolejności osoby zajmujące lub zamierzające się zająć w najbliższym czasie pozyskiwaniem funduszy na rzecz samorządów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych. Przewodnik adresowany jest również do decydentów w samorządach, przedsiębiorstwach, organizacjach pozarządowych, od których będzie zależało czy rysujące się możliwości rozwoju sektora turystycznego dzięki wsparciu funduszy zewnętrznych zostaną wykorzystane w pełni.

Obecnie mówienie ogólne o rysujących się możliwościach finansowania i możliwych kwotach, jakie można pozyskać na ten sektor już musi się skończyć, trzeba zaś rozpocząć ciężką pracę nad przygotowywaniem wniosków o pomoc w tym zakresie.

Polska po podpisaniu umowy stowarzyszeniowej z Unią Europejską już od kilkunastu lat korzysta z różnych form pomocy przedakcesyjnej, które miały na celu przygotowanie do korzystania z dużej pomocy środków strukturalnych po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Dotychczas w głównej mierze pomoc ta dotyczyła instytucji państwowych, samorządowych i inwestycji zgłaszanych i realizowanych przez tą sferę beneficjentów, a także organizacji pozarządowych w zakresie realizacji przedsięwzięć o charakterze miękkim np.: przekazanie dobrych praktyk, szkolenia, zbliżenie narodów, poznanie kultur.

Obecnie można korzystać z dotacji przedakcesyjnych: tj programu Phare 2002 oraz środków strukturalnych i inicjatyw wspólnotowych.

Przewodnik w pierwszym rozdziale omawia dostępny obecnie przedakcesyjny program pomocowy Phare 2002 Fundusz Dotacji Inwestycyjnych, z którego mogą korzystać przedsiębiorcy sektora turystycznego i około turystycznego.

W rozdziale drugim przewodnika został ogólnie omówiony Europejski Fundusz Społeczny, który finansuje działania w ZPORR i SPO RZL.

Rozdział trzeci omawia jeden z funduszy strukturalnych tj. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego priorytet I i III, finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i adresowany przede wszystkim do podmiotów, które będą w stanie zagwarantować wkład publiczny do projektu, to jest samorządy, podmioty gospodarcze związane własnościowo z samorządami oraz organizacje pozarządowe.

Rozdział czwarty omawia kilka działań w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw finansowanych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, który jest adresowany do przedsiębiorców oraz organizacji wsparcia biznesu.

Rozdział piąty to przedstawienie dwóch działań w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego i Rozwój Obszarów Wiejskich finansowanych z Europejskiego Funduszu Reorientacji i Gwarancji Rolnej. Środki z tego funduszu strukturalnego mogą trafić na rozwój bazy turystyczno rekreacyjnej na obszarach wiejskich zarządzanych przez samorząd gminy oraz do przedsiębiorców działających lub tworzących się oraz do rolników tworzących alternatywne źródła dochodów np. agroturystyka, sfera usług.

Rozdział szósty niniejszego przewodnika wskazuje przykładową strukturę obowiązkowych dokumentów tj. Biznes Plan, Studium Wykonalności.

Rozdział siódmy to wskazanie innych programów realizowanych przez różne zagraniczne i krajowe fundacje z których mogą skorzystać w szczególności organizacje pozarządowe, instytucje szkoleniowe oraz samorządy.

W publikacji tej zostały wykorzystane ogólnie dostępne materiały tj. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006, Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich a także uzupełnienia do tych programów i załączniki jak np. formularze wniosków do tych programów.

Rozdział I

Dofinansowanie inwestycji w sektor turystyczny z programu Phare 2002 Fundusz Dotacji Inwestycyjnych.

W rozdziale tym omawiane są fundusze wspierające rozwój i unowocześnienie MŚP. Istnieje możliwość wsparcia finansowego z programu Phare przedsiębiorców sektora turystycznego. Programy wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw finansowane z Phare 2002 i Phare 2003 można podzielić na sektorowe, które dostępne są w całej Polsce, oraz regionalne, które swoim zasięgiem obejmują wybrane województwa.

Realizacja sektorowego programu ma na celu ułatwienie przedsiębiorcom z sektora MŚP inwestowanie w nowoczesne technologie i wprowadzanie innowacji.

Ogólnym celem projektów realizowanych w ramach regionalnego rozwoju MŚP jest wzrost regionalnej spójności gospodarczej i społecznej, w odniesieniu do restrukturyzacji i dywersyfikacji gospodarek, poszczególnych regionów oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

Wdrażanie PHARE 2002

Wdrażanie projektów regionalnych rozwoju przedsiębiorczości Programu PHARE 2002 SSG

Jednostka Wdrażająca jest odpowiedzialna za realizację projektów rozwoju przedsiębiorczości. Wykonuje ona swoje zadania przy pomocy Regionalnych Instytucji Finansujących (RIF). W tym celu zawiera umowy dotacji z Regionalnymi Instytucjami Finansującymi (dotacja globalna), które następnie udzielają dotacji beneficjentom końcowym - przedsiębiorcom. Regionalne Instytucje Finansujące ponoszą odpowiedzialność, pod względem merytorycznym i finansowym, za zasadność wypłat dotacji dokonanych na rzecz beneficjentów (MŚP).

Fundusz dotacji INWESTYCYJNYCH

Obszar geograficzny

Projekty muszą być umiejscowione w jednym z 13 województw: Dolnośląskie, Kujawsko-Pomorskie, Lubelskie, Lubuskie, Łódzkie, Małopolskie, Opolskie, Podkarpackie, Podlaskie, Pomorskie, Świętokrzyskie, Warmińsko-Mazurskie i Zachodniopomorskie.

Rodzaj działań

Wszystkie zgłaszane wnioski muszą dotyczyć realizacji kwalifikowanych działań związanych ze wzrostem konkurencyjności przedsiębiorstwa i uwzględniających przede wszystkim wdrożenie nowych technologii i odnowienie parku maszyn związanych z kluczową działalnością produkcyjną i usługową przedsiębiorcy. Następujące działania mogą być finansowane w ramach przedsięwzięć inwestycyjnych:

1. zakup nowych maszyn, środków transportu i urządzeń z oprzyrządowaniem (z uwzględnieniem zakupu nowego sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, szczególnie specjalnie dostosowanych do wymagań wnioskodawcy);
2. zakup nowych mebli w przypadku przedsięwzięć inwestycyjnych dotyczących działalności z zakresu hoteli i restauracji,
3. inne wydatki bezpośrednio związane z prawidłową instalacją i uruchomieniem powyższych zakupów do 15% całkowitych kosztów kwalifikowanych. Koszty, które mogą być dofinansowane z dotacji, w ramach w/w działań zostały szczegółowo określone w pkt. 2(1)(4) niniejszych wytycznych.

Wnioskodawca może złożyć więcej niż jeden wniosek. Każdy wniosek musi dotyczyć dotacji na kwotę min 2 000,00 euro, przy czym suma wszystkich przyznanych dotacji w nie może przekroczyć 50 000,00 euro.

Bezpośrednie koszty kwalifikowane

Koszty są, w kontekście przedsięwzięcia, kwalifikowane, jeżeli spełniają następujące warunki:

- są kosztami niezbędnymi do realizacji przedsięwzięcia; zostaną uwzględnione w umowie dotacji stanowiącej załącznik do niniejszych Wytycznych (Załącznik C), są zgodne z zasadami gospodarki finansowej opartej za zasadach bilansowych, w szczególności zaś – najkorzystniejszej relacji nakładów do rezultatów;
- zostały poniesione w okresie wdrażania przedsięwzięcia zgodnie z artykułem 2 warunków szczególnych Umowy, bez względu na czas rzeczywistego wydatkowania przez beneficjenta, przy czym nie ma to wpływu na

- kwalifikowanie kosztów końcowego audytu;
- być ujęte w rachunkach i dokumentacji podatkowej beneficjenta, w sposób umożliwiający ich identyfikację oraz sprawdzenie, oraz udokumentowane oryginałami wymaganych załączników;
  - być zgodne z zasadą pochodzenia, zgodnie z którą wszelkie towary i dostawy oraz dostawcy muszą pochodzić z krajów Unii Europejskiej lub krajów kwalifikujących się (patrz załącznik VIII do umowy dotacji); pochodzenie towarów i dostaw określone jest zgodnie z rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2913/92, a także Polskim Kodeksem Celnym.

Następujące kategorie kosztów bezpośrednich, zafakturowanych przez zewnętrznych dostawców, są kwalifikowane do dotacji:

- 1) koszty nowych maszyn i urządzeń z oprzyrządowaniem, nowych środków transportu wymienione w grupie 3, 4, 5, 6; rodzaju 743, podgrupy 76; oraz rodzajach 801, 802 (grupy 8 podgrupy 80), Klasyfikacji Środków Trwałych;
- 2) koszty nowego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, szczególnie specjalnie dostosowanych dla potrzeb wnioskodawcy w celu zwiększenia konkurencyjności operacyjnej przedsiębiorcy;
- 3) koszty nowych mebli, ale tylko w przypadku przedsięwzięć inwestycyjnych, realizowanych w ramach prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności z zakresu hoteli i restauracji, wymienionych w grupie 8, podgrupie 808, Klasyfikacji Środków Trwałych;
- 4) koszty innych wydatków bezpośrednio związanych z prawidłową instalacją i uruchomieniem wyżej wymienionego sprzętu do 15 % całkowitych kosztów kwalifikowanych. Koszty te muszą zostać zafakturowane przez zewnętrznego dostawcę/ usługodawcę.

Wniosek należy składać według formularza (jeden oryginał i jedna poświadczona kopia wniosku oraz jego wersja elektroniczna na dyskietce, preferowany format MS Word) stanowiącego załącznik do niniejszych Wytycznych (Załącznik A), który jest również dostępny na stronach internetowych Instytucji Kontraktującej pod adresem: www.parp.gov.pl oraz stronach internetowych RIF (por. Załącznik B). Należy ściśle przestrzegać układu wniosku i kolejności stron. Wnioski przesłane na formularzu niestandardowym zostaną odrzucone.

Wnioskodawca musi wypełnić wniosek w języku polskim (oprócz tytułu projektu, który dodatkowo musi być podany w języku angielskim) oraz podpisać go. Jeżeli którykolwiek z załączników do wniosku sporządzony jest w języku obcym, należy dołączyć jego tłumaczenie przysięgłe na język polski. Każda strona oryginału formularza wniosku musi być parafowana.

Nie będą przyjmowane wnioski wypełnione odręcznie (można zaznaczyć pola wyboru w części II i III formularza; wszelkie pozostałe dopiski oraz skreślenia będą ignorowane).

Wymagane załączniki

Do wniosku muszą być dołączone następujące załączniki:

1. Aktualny dokument rejestrowy wnioskodawcy (nie starszy niż 6 miesięcy w dniu składania wniosku o dotację)
2. Aktualne sprawozdanie finansowe wnioskodawcy (sporządzane na koniec miesiąca i nie wcześniej niż 3 miesiące przed miesiącem, w którym złożono wniosek) w formacie określonym w załączonym do „Wytycznych dla Wnioskodawców” wzorze Studium Wykonalności (załącznik D) wg sekcji E punkty: E-1 „Uproszczony bilans” oraz E-2 „Rachunek zysków i strat”. Dokumenty powinny być podpisane przez osobę upoważnioną do reprezentowania Wnioskodawcy oraz, jeżeli to możliwe, przez osobę odpowiedzialną za prowadzenie księgowości
3. Kopię formularza PIT lub CIT najbardziej aktualnego i ostatnio złożonego we właściwym Urzędzie Skarbowym. Formularze powinny być potwierdzone za zgodność z oryginałem.
4. Studium wykonalności przedsięwzięcia, w którym wykazane będą techniczne, ekonomiczne i finansowe założenia przedsięwzięcia potwierdzające jego wykonalność i trwałość co najmniej do końca grudnia 2008 r., sporządzone w formacie stanowiącym załącznik D do „Wytycznych dla Wnioskodawców”
5. Ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko naturalne, jeśli ocena taka jest wymagana przepisami prawa (zgodnie z ustawą z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz. U. Nr 62, poz. 627 z póź. zm.).
6. W przypadku działań inwestycyjnych, które wnioskodawca planuje współfinansować kredytem/ pożyczką, do wniosku o dotację należy dołączyć, kopię wniosku kredytowego / wniosku o pożyczkę, który wnioskodawca planuje złożyć w banku / funduszu pożyczkowym, lub promesę kredytową / promesę pożyczki wystawioną przez bank / fundusz pożyczkowy, dotyczącą wdrażania planowanych działań kwalifikowanych.

Kto może uzyskać dotację z PHARE?

Wnioskodawcą uprawnionym do ubiegania się o dotację jest małe lub średnie przedsiębiorstwo, w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. Prawo działalności gospodarczej. Zgodnie z powyższą ustawą, małym przedsiębiorcą jest przedsiębiorca, który w poprzednim roku obrotowym:

- zatrudniał mniej niż 50 pracowników,
- osiągnął przychód netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w PLN 7 000 000 euro lub suma aktywów jego bilansu sporządzanego na koniec poprzedniego roku obrotowego nie przekroczyła 5 000 000 euro.

Nie uważa się jednak za małego przedsiębiorcy, w którym przedsiębiorcy inni niż mali posiadają:

- więcej niż 25% wkładów, udziałów lub akcji,
- prawa do ponad 25% udziału w zysku,
- więcej niż 25% głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy).

Średnim przedsiębiorcą jest przedsiębiorca, który w poprzednim roku obrotowym:

- zatrudniał mniej niż 250 pracowników,
- osiągnął przychód netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w PLN 40 000 000 euro lub suma aktywów jego bilansu sporządzanego na koniec poprzedniego roku obrotowego nie przekroczyła 27 000 000 euro.

Nie uważa się jednak za średniego przedsiębiorcy, w którym przedsiębiorcy inni niż mali i średni posiadają: więcej niż 25% wkładów, udziałów lub akcji,

- prawa do ponad 25% udziału w zysku,
- więcej niż 25% głosów w zgromadzeniu wspólników (akcjonariuszy).

Potencjalni wnioskodawcy nie są uprawnieni do ubiegania się o dotację, jeżeli:

- ogłoszona została wobec nich decyzja o upadłości lub są w trakcie rozwiązywania działalności, znajdują się pod zarządem komisyjnym, przystąpili do postępowania układowego z wierzycielami, zawiesili prowadzenie działalności lub znajdują się w innej, podobnej sytuacji wynikającej z przepisów prawa,
- prowadzone jest w stosunku do nich postępowanie upadłościowe,
- zostali skazani prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo związane z działalnością zawodową,
- są winni poważnego wykroczenia w zakresie działalności zawodowej potwierdzonego w dowolny sposób, który uznany zostanie za uzasadniony,
- mają zaległości z tytułu płatności składki na ubezpieczenia społeczne,
- mają zaległości z tytułu płatności obowiązujących podatków,
- stwierdzone zostaną wobec nich nieprawidłowości w udzielaniu wymaganych informacji warunkujących uczestnictwo w Programie Promocji Eksportu,
- stwierdzono, iż w istotny sposób nie spełnili zobowiązań wynikających z innych umów zawartych w ramach innych programów pomocowych Unii Europejskiej,
- stwierdzono, że próbowali wejść w posiadanie poufnych informacji lub wpłynąć na decyzję komisji lub Jednostki Kontraktującej w trakcie procesu oceny wniosków w bieżącym lub poprzednich zaproszeniach do składania wniosków o dotacje, na realizację działań objętych wnioskiem otrzymali pomoc z innych programów pomocy publicznej.

Termin przyjmowania wniosków o udzielenie dotacji

Wyznaczono następujące terminy przyjmowania wniosków, w 2004 r. do 30 sierpnia, do 8 listopada, w 2005 r. do 10 stycznia, do 28 lutego, do godziny 15:00.

HARMONOGRAM WDRAŻANIA FUNDUSZU DOTACJI INWESTYCYJNYCH.

Działanie	Kto jest odpowiedzialny	Okres realizacji/terminy
<i>Przyznanie dotacji i kontraktowanie</i>		
Ogłoszenie Zaproszenia do składania wniosków w Internecie	PARP/RIF	Od kwietnia 2004
Składanie wniosków	Wnioskodawca	Terminy: Będą obowiązywały następujące terminy składania wniosków: w 2004 – do 30 sierpnia, do 8 listopada; w 2005 – do 10 stycznia, do 28 lutego do godziny 15:00
Przyjmowanie wniosków	RIF	Od sierpnia 2004 do lutego 2005
Otwarcie, sprawdzenie pod kątem zgodności administracyjnej, kryteriów kwalifikacyjnych. Dokonanie oceny technicznej i finansowej, wybór wniosków do przyznania dotacji, złożenie raportu z oceny i listy rekomendowanych dotacji do PARP.	RIF / Komisja Oceniająca	W ciągu 15 dni kalendarzowych po upływie kolejnego terminu składania wniosków w RIF .
Dostarczenie raportu z oceny i listy rekomendowanych dotacji do PAO i Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej.	PARP	W ciągu 5 dni kalendarzowych po otrzymaniu kompletnego raportu z oceny wniosków i listy rekomendowanych dotacji z RIF.
Milcząca akceptacja raportu z oceny i listy rekomendowanych dotacji przez PAO i Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej.	PAO / Przedstawicielstwo KE	W ciągu 14 dni kalendarzowych po otrzymaniu raportu z oceny wniosków od PARP. W przypadku zastrzeżeń do raportu z oceny, PAO lub Przedstawicielstwo KE prześle je w tym terminie do PARP i RIF.
Przygotowanie i rozesłanie do beneficjentów zawiadomienia o wyborze ich wniosku.	RIF	W ciągu 15 dni kalendarzowych po milczącym zatwierdzeniu raportu z oceny i listy dotacji, które ma przyznać Pełnomocnik ds. Realizacji Programu i Przedstawicielstwo KE.
Przygotowanie i rozesłanie do nie wybranych wnioskodawców zawiadomienia o odrzuceniu ich wniosku, zawierającego uzasadnienie takiej decyzji.	RIF	W ciągu kolejnych 15 dni kalendarzowych od wystania zawiadomienia do wybranych wnioskodawców.
Publikacja przyznanych umów dotacji w Internecie.	RIF	W ciągu 30 dni kalendarzowych po milczącym zatwierdzeniu.
Złożenie formularza identyfikacji finansowej (informacje dla RIF o oddzielnym rachunku bankowym dla zaliczek).	Beneficjent	W ciągu 7 dni kalendarzowych po otrzymaniu przez beneficjentów zawiadomienia o wyborze ich wniosku.
<u>Przygotowanie, podpisanie oraz rozesłanie umów dotacji do beneficjentów.</u>	RIF	W ciągu 14 dni kalendarzowych po otrzymaniu formularza identyfikacji finansowej od beneficjenta.
Podpisanie i odesłanie umów dotacji do RIF	Beneficjent	Nie później niż 30 dni po przedstawieniu przez RIF beneficjentowi umowy dotacji
Realizacja i płatności		
Dla Beneficjentów nie korzystających z kredytu/pożyczki bankowej w celu współ-finansowania projektu.		
Rozpoczęcie realizacji działań współfinansowanych przez dotację.	Beneficjent (Wnioskodawca)	Po podpisaniu umowy dotacji przez ostatnią z jej stron.
Zakończenie działań współfinansowanych przez dotację.	Beneficjent (Wnioskodawca)	Według dat umów. Termin ostateczny 30 czerwca 2005 r.
Przygotowanie i przesłanie ostatecznego raportu oraz wniosku o dokonanie płatności dotacji do Jednostki Kontraktującej.	Beneficjent (Wnioskodawca)	W ciągu 30 dni po zakończeniu działań. Termin ostateczny – 29 lipca 2005 r.
Kontrola pod kątem zgodności administracyjnej i dokonanie wypłaty dotacji.	RIF	W ciągu 60 kalendarzowych dni po dokonaniu zgłoszenia przez Beneficjenta. Ostateczny termin: 30 września 2005 r.
Dla Beneficjentów korzystających z kredytu/pożyczki w celu współ-finansowania projektu.		
Przesłanie umowy kredytowej/pożyczki do RIF (jeśli dotyczy)	Beneficjent (Wnioskodawca)	W ciągu 60 kalendarzowych dni po dacie podpisania umowy przez beneficjenta.
Potwierdzenie zgodności umowy kredytowej/pożyczki z Załącznikiem I umowy dotacji (jeśli dotyczy)	RIF	W ciągu 7 kalendarzowych dni po dacie otrzymania przez RIF umowy kredytowej/pożyczki.
Rozpoczęcie realizacji działań współfinansowanych przez dotację.	Beneficjent (Wnioskodawca)	Po podpisaniu umowy dotacji przez ostatnią stronę i po spełnieniu wymogów zawartych w Artykułach 10(1) i 10(2) umowy dotacji.
Zakończenie działań współfinansowanych przez dotację.	Beneficjent (Wnioskodawca)	Zgodnie z datami zawartymi w umowie. Ostateczny termin: 30 czerwca 2005r.
Przygotowanie i przesłanie ostatecznego raportu oraz wniosku o dokonanie płatności dotacji do Jednostki Kontraktującej	Beneficjent (Wnioskodawca)	W ciągu 30 dni po zakończeniu realizacji Działania. Ostateczny termin 29 lipca 2005r.
Kontrola pod kątem zgodności administracyjnej i dokonanie wypłaty dotacji.	RIF	W ciągu 60 kalendarzowych dni po dokonaniu zgłoszenia przez Beneficjenta. Ostateczny termin: 30 września 2005 r.

Formularz wniosku wraz ze stosownymi załącznikami można znaleźć na stronach Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości www.parp.gov.pl oraz na stronach Regionalnych Instytucji Finansujących.

Rozdział 2

Finansowanie rozwoju kadr turystycznych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Istnieje możliwość składania projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach priorytetu II ZPORR Wzmocnienie Zasobów Ludzkich w Regionach oraz Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich z zakresu rozwoju kadr turystycznych różnych w działaniach.

Zasady wnioskowania do Europejskiego Funduszu Społecznego

Wyłanianie projektów do Europejskiego Funduszu Społecznego odbywa się według dwóch procedur:

1) konkurs realizowany w formie publicznego zaproszenia do składania propozycji, kierowanego do wszystkich typów instytucji wymienionych w Uzupelnieniu do Sektorowego Programu Operacyjnego *Wzrost zasobów ludzkich* lub Uzupelnieniu do Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego;

2) przetarg, w ramach, którego projekt jest przygotowany przez instytucję zarządzającą (PARP, PFRON, MENiS, MGPIPS) i uzyskuje akceptację Komitetu Sterującego Wyborem Projektu. Wykonawcy projektu są wyłaniany w trybie ustawy o zamówieniach publicznych.

Ogłoszenia o konkursach oraz obowiązujące terminy będą publikowane na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, na stronach internetowych beneficjenta końcowego (PARP) oraz w prasie regionalnej. Projektodawca zobowiązany jest do złożenia wniosku o finansowanie projektu do beneficjenta końcowego, np. w terminie określonym dla danego konkursu.

Wniosek musi zostać złożony w formie papierowej wraz z kompletem załączników oraz w wersji elektronicznej. Może być złożony osobiście, wysłany pocztą, za pośrednictwem kuriera itp.

Wniosek musi być zgodny z celami programów operacyjnych, na które są przeznaczone środki z EFS. Należy go wypełnić w oparciu o następujące dokumenty:

1. Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich,
  2. Uzupelnienie do Sektorowego Programu Operacyjnego *Rozwój Zasobów Ludzkich*,
  3. Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
  4. Uzupelnienie do Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Priorytet II
- W dokumentach tych znajdują się szczegółowe Priorytety i Działania, które będą podlegały współfinansowaniu z EFS, rodzaje przewidywanych projektów, zasady wdrażania poszczególnych Priorytetów i Działań, określenie potencjalnych projektodawców, wykaz grup ostatecznych beneficjentów (czyli tych, do których adresowana jest pomoc).

Zapoznanie się z wymaganiami określonymi w dokumentach programowych oraz podręcznikami dla wnioskodawców - przygotowanymi przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej - pozwoli na prawidłowe wypełnienie wniosku o współfinansowanie.

Dokumenty potrzebne do wypełnienia wniosku są już dostępne na stronie internetowej www.mgoios.gov.pl. Przygotowując projekt, należy pamiętać, że:

- musi on być zgodny z celami statutowymi organizacji, musi odpowiadać celom danego konkursu (określonym przez beneficjenta końcowego),
- powinien stanowić odpowiedź na zidentyfikowane i udokumentowane potrzeby,
- beneficjenci ostateczni (odbiorcy) muszą zostać dokładnie określone, zgodnie z wymogami programu,
- wszyscy zainteresowani partnerzy powinni brać udział w jego przygotowaniu,
- cele projektu muszą być realne i dobrze oddawać specyfikę danego projektu,
- w projekcie trzeba precyzyjnie określić rodzaje zadań, harmonogram, odpowiedzialność wykonawców i sposób realizacji,
- konieczne jest zdefiniowanie realnych, możliwie mierzalnych rezultatów projektu,
- należy ustalić jasne metody zarządzania projektem, które zostaną zaakceptowane przez wszystkich wykonawców,
- koszty muszą odpowiadać kosztom rzeczywistym.

Promowane będą projekty przynoszące tzw. wartość dodaną, czyli wprowadzające innowacyjne elementy, prowadzące do wykorzystania posiadanych zasobów w inny, bardziej efektywny sposób w porównaniu z tym, który był dotychczas stosowany.

Wartością dodaną projektu może być:

- osiągnięcie dodatkowych rezultatów, takich jak wyższe wykształcenie, kwalifikacje uzupełniające potwierdzone świadectwem i dyplomem,- osiągnięcie rezultatów innych niż rezultaty osiągane w ramach dotychczasowych działań realizowanych bez wsparcia EFS (należy wykazać związek pomiędzy dodatkowym wsparciem z EFS a tymi rezultatami),

- utworzenie dodatkowych nowych miejsc pracy,
  - dostarczenie usług, których świadczenie byłoby nieosiągalne bez wsparcia EFS,
  - umożliwienie inwestycji w całkowicie nowe oraz innowacyjne działania, których nie udałoby się zrealizować środkami projektodawcy,
  - zwiększenie liczby osób mających dostęp do szkoleń, zatrudnienia subsydiowanego, kształcenia ustawicznego i innych form wsparcia, przewidzianych w programach operacyjnych,
  - wsparcie dotychczasowej działalności projektodawcy odzwierciedlającej priorytety programów operacyjnych, która mogłaby zostać zaniechana lub ograniczona bez dodatkowego wsparcia z EFS.
- To, że projekt generuje wartość dodaną, należy wykazać już na etapie przygotowywania projektu, proponując jednocześnie metody jej pomiaru.

Wypełnianie wniosku jest możliwe wyłącznie za pomocą interaktywnego programu komputerowego, który jest dostępny na stronie Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej pod adresem www.mgpips.gov.pl. Formularz należy wypełniać wyłącznie elektronicznie. Przy każdym z pytań pojawiają się wyjaśnienia i odpowiedzi, a system automatycznie informuje o pustych i niewłaściwie wypełnionych rubrykach. Gotowy wniosek należy wydrukować oraz zapisać na dyskiecie i płycie CD. Obie wersje wniosku (papierową i elektroniczną) należy zachować w dokumentacji projektu.

Zanim wnioskodawca przystąpi do wypełniania wniosku o dofinansowanie, powinien sprawdzić, czy jest uprawniony do korzystania ze środków EFS oraz która instytucja jest odpowiedzialna za wdrażanie programu.

Wypełniając wniosek, należy zachować jego spójność, czyli określić logiczny zestaw działań prowadzących do osiągnięcia w określonym czasie konkretnego mierzalnego celu. Muszą zostać w jasny sposób stworzone:

- procedura zarządzania,
- harmonogram i kosztorys,
- reguły monitoringu i ewaluacji dotyczące zaplanowanych rezultatów.

Muszą też zostać jasno określone grupy beneficjentów ostatecznych korzystających z pomocy i do ich zdiagnozowanych potrzeb powinien być dostosowany program czy proponowany projekt. Należy również sprawdzić, czy program będzie podlegał jakimś specyficznym warunkom.

Formularz wniosku jest podzielony na siedem części i liczy 11 stron. Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę poszczególnych jego części.

1. Informacje ogólne (punkty 1.1-1.15)

Część pierwsza wniosku jest poświęcona informacjom ogólnym. Projektodawca będzie musiał podać w tej części ogólne dane na temat swojego projektu.

Pierwszym elementem jest wskazanie, realizacji jakiego Celu, Priorytetu, Działania oraz schematu wyznaczonego w dokumentach programowych będzie służył projekt. Należy zachować zgodność celów projektu z celami wymienionymi w w/w dokumentach programowych. Wypełniając tę część, należy pamiętać, że wszystkie elementy zawarte w podpunktach muszą stanowić całość, zgodnie z logiką budowy programu.

Wskazanie Celu, Priorytetu, Działania

Opis jest przygotowany na podstawie projektu wzoru formularza.

Zasady wnioskowania do Europejskiego Funduszu Społecznego

Typ projektu

Wypełniając wniosek, wpisuje się np.: Priorytet 1, Działanie 1.1, Schemat 1.1.1.

Następnym elementem w pierwszej części wniosku jest krótka informacja o projekcie, w której należy podać następujące dane:

- tytuł projektu (nie może być dłuższy niż 10 słów).

Powinien on dokładnie określać, jakie zadania będą faktycznie realizowane (nie może to być powtórzenie nazwy Działania, Priorytetu, Programu Operacyjnego czy też obszaru wsparcia);

- informacje na temat okresu trwania projektu. Zgodnie z wytycznymi do EFS, projekt musi się rozpocząć pomiędzy 1 stycznia 2004 roku a 31 grudnia 2006 roku. Okres realizacji projektu dotyczy faktycznego wdrażania projektu i jego zakończenie musi nastąpić do dnia 31 marca 2008 r. O zwrot kosztów zaakceptowanego i zrealizowanego projektu można będzie wstępować tylko do 30 czerwca 2008 r.;

- informacja, jakiego rodzaju ma być to projekt: inwestycyjny, usługowy lub też dostawczy. Określając rodzaj projektu, należy sprawdzić w dokumentach programowych, jakie rodzaje projektów są możliwe do zrealizowania w wybranym przez projektodawcę schemacie. Wybrany rodzaj projektu musi się zgadzać z rodzajem dopuszczalnym w danym schemacie pomocy. Jeżeli nie ma takiej zgodności, projekt w ramach danego schematu nie będzie mógł być zrealizowany. Należy wówczas sprawdzić, czy jest możliwa realizacja projektu w ramach innych sche-

matów, działań lub programów (zarówno tych współfinansowanych z ESF, jaki i innych funduszy);
— kolejnym elementem jest określenie, jakiego typu będzie to projekt - dochodowy czy niedochodowy. Tak jak w poprzednim punkcie, należy sprawdzić, jakiego typu projekty mogą być realizowane w danym schemacie;
— po określeniu rodzaju i typu danego projektu należy określić dokładny obszar geograficzny, na którym projekt będzie realizowany, ze wskazaniem wszystkich powiatów i województw. Należy pamiętać, by obszar geograficzny był zgodny z przewidzianym dla danego programu;
— charakterystyka obszaru geograficznego - należy podać, czy projekt będzie realizowany w obszarze miejskim, wiejskim czy też nie skupia się z założenia na wybranym obszarze.

Charakterystyka wnioskodawcy

W tym podpunkcie muszą się znaleźć takie elementy jak oficjalna nazwa wnioskodawcy (w przypadku starania się o dofinansowania z różnych funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności powinna być ona zawsze identyczna), status prawny, NIP, numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, REGON, określenie wielkości przedsiębiorstwa (małe, duże, średnie), adres i adres do korespondencji, określenie osób, które są uprawnione do podejmowania wiążących decyzji (zgodnie z obowiązującym prawem), osób odpowiedzialnych za kontakty robocze oraz informacje, które umożliwią szybki kontakt.

W przypadku, gdy wnioskodawca jest reprezentowany przez inny podmiot, informacja taka również powinna się znaleźć we wniosku. Należy podać wszystkie potrzebne informacje dotyczące podmiotu reprezentującego, tak jak w przypadku wnioskodawcy.

Jeżeli projektodawca przewiduje, że w projekt będą zaangażowani podwykonawcy, należy sprawdzić, czy schemat przewiduje możliwość ich zaangażowania, a jeżeli tak, to, jakiego typu podwykonawcy mogą uczestniczyć w realizacji projektu i na jakich zasadach. Przy zlecaniu zadań należy przestrzegać procedur określonych w ustawie o zamówieniach publicznych oraz pamiętać, że projektodawca jest odpowiedzialny za przechowywanie dokumentów związanych z projektem. Trzeba więc zadbać o wprowadzenie odpowiednich zapisów do umów z podwykonawcami, w których ten element zostanie dobrze określony.

Płatności dla podwykonawców muszą być oparte na realnie wyliczonych poniesionych kosztach (nie może być to udział w ogólnych kosztach projektu).

W tej części wniosku podmiot przygotowujący projekt musi przekazać pełne dane o rachunku bankowym, na który zostaną przekazane środki. Wnioskodawca powinien posiadać subkonto rachunku bankowego do obsługi środków unijnych po podpisaniu umowy na realizację projektu. Posiadanie osobnego subkonta ma na celu, zgodnie z zasadami unijnymi, umożliwienie bieżącej kontroli środków pochodzących z dofinansowania wspólnotowego.

Ocena doświadczenia wnioskodawcy - sprawdzane jest doświadczenie wnioskodawcy w realizacji projektów współfinansowanych przez Unię Europejską.

Należy podać, czy projekty takie były realizowane w ramach:

- Funduszy strukturalnych,
- PHARE lub kontraktów wojewódzkich.

Należy w tej części podać: instytucję, datę podpisania kontraktu, okres trwania projektu.

Dobrze wykonane wcześniejsze projekty mogą świadczyć o tym, że wnioskodawca jest w stanie prawidłowo zrealizować również obecny projekt i wykorzystać środki finansowe zgodnie z celami programu.

Informacja o korzystaniu z pomocy publicznej przedsiębiorcy muszą w tym miejscu podać informacje o uzyskanej w ciągu ostatnich trzech lat pomocy publicznej.

Jako pomoc publiczną rozumie się tu wszelką pomoc udzielaną podmiotom komercyjnym przez państwo lub z funduszy publicznych, która narusza konkurencyjność w obrębie Unii. Większość instrumentów, które będą współfinansowane przez EFS w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich nie stanowi pomocy publicznej, ponieważ jest skierowana do jednostek. Jednakże część pomocy związanej z subsydiowaniem zatrudnienia lub szkoleniem kadry przedsiębiorstw będzie podlegała ocenie pod względem reguł dotyczących pomocy publicznej.

Należy pamiętać, że podstawową zasadą, zgodnie, z którą będzie udzielana pomoc, jest zasada de minimis (w ciągu trzech lat przedsiębiorstwu może zostać przyznane 100 000 euro). Jeżeli kryterium to nie zostanie spełnione, pomoc będzie musiała być notyfikowana przez Komisję Europejską lub być zgodna z innymi formami pomocy publicznej.

Należy także pamiętać, że zasada de minimis nie jest stosowana do transportu, w przemyśle związanym z produkcją i przetwarzaniem produktów rolnych, przemyśle związanym z eksportem oraz w przypadku pomocy uzależnionej od stosowania produktów krajowych zamiast importowanych.

Przedsiębiorca, który wystąpi o pomoc, zgodnie z zasadą de minimis, powinien przedstawić pisemną informację o otrzymanej w ciągu trzech lat pomocy, ze wskazaniem jej podstawy, formy (gotówkowej, bezgotówkowej), daty przyznania pomocy oraz, jeżeli będzie to wynikało z zasady de minimis, jako podstawy przyznawania pomocy.

Schemat Pomoc Szkoleniowa, w ramach, którego będzie świadczona część wsparcia z EFS, będzie stosowany w

ramach blokowego wyłączenia zasady de minimis. Oznacza to, że skorzystanie z tego schematu nie będzie powodowało utraty możliwości skorzystania z pomocy de minimis i w tym schemacie pomocy nie będzie monitorowana wysokość pomocy udzielanej indywidualnemu przedsiębiorcy. Pomoc ta będzie uzależniona od spełnienia określonych wymogów administracyjnych przez projektodawców. Jej wysokość będzie zależeć od wielkości przedsiębiorstwa, rodzaju szkolenia i udziału osób niepełnosprawnych. Małe i średnie przedsiębiorstwa będą mogły uzyskać dofinansowanie w zależności od typu szkolenia na następującym poziomie:

- szkolenia ogólne (umożliwiające pracownikowi pracę na nowym lub potencjalnym stanowisku pracy) - 75%,
- szkolenia specyficzne (związane z podniesieniem kwalifikacji pracownika na konkretnym stanowisku pracy) - 40%.

Zgodność wymogów projektu z prawodawstwem o zamówieniach publicznych W punkcie tym należy wykazać, jaki będzie tryb postępowania, w przypadku gdy realizacja projektu będzie związana z koniecznością zastosowania ustawy o zamówieniach publicznych. Muszą się tu znaleźć daty rozpoczęcia procedury o zamówieniach publicznych (w przypadku już rozpoczętej procedury - data i numer ogłoszenia).

Informacja i promocja

We wniosku musi zostać zawarty opis sposobu informowania społeczeństwa oraz odbiorców pomocy w ramach projektu o współfinansowaniu projektu ze środków EFS. Należy pamiętać, że na wszystkich uczestnikach procesu wdrażania programu, w tym również projektodawcy, ciąży wymóg informowania uczestników projektu oraz społeczeństwa, że projekt jest częściowo finansowany ze środków Unii Europejskiej. We wszystkich materiałach informacyjnych na stronie tytułowej (broшуry, gazetki, materiały szkoleniowe itp.) powinno znaleźć się logo EFS w Polsce, emblemat Wspólnoty, informacja o udziale finansowym Wspólnoty oraz o roli Wspólnoty w przygotowywaniu tych form pomocy. W projekcie należy krótko opisać, w jaki sposób obowiązek ten będzie realizowany (informacje na plakatach, materiałach szkoleniowych, informacja dla prasy, tablice ogłoszeniowe itp.).

Skrócony opis projektu

W punkcie tym należy sporządzić krótki opis celów, środków, działań itp., które będą realizowane w ramach projektu, i przedstawić główne uwarunkowania realizacji projektu. Należy również podać, czy przewidywany projekt jest powiązany z innymi projektami realizowanymi przez wnioskodawcę, współfinansowanymi z funduszy UE (zwłaszcza z EFS). Jeśli tak - we wniosku trzeba podać tytuł powiązanego projektu, jego okres trwania i wartość oraz informację na temat funduszu, z którego jest/będzie on współfinansowany. Brak powiązania z innym projektem finansowanym ze środków UE nie dyskwalifikuje wniosku.

2. Grupy Docelowe/Odbiorcy Pomocy (Punkty 2.1-2.10)

W części drugiej wniosku trzeba dokładnie określić, do kogo pomoc będzie adresowana i kto będzie jej odbiorcą. Należy pamiętać, żeby grupy docelowe i odbiorcy byli zgodni z tymi, którzy są określani w dokumentach programowych. Ponieważ wymagane są szczegółowe dane, należy zebrać dokładne informacje statystyczne na temat grupy odbiorców docelowych na przewidywanym obszarze działania projektu.

Musi zostać określone, kto będzie odbiorcą programu - osoby, przedsiębiorstwa lub osoby tam zatrudnione, systemy i struktury, tzw. trzeci sektor oraz czy będzie to projekt o charakterze wspomagającym.

Liczba beneficjentów:

Należy określić dokładną liczbę beneficjentów programu mocy, z uwzględnieniem podziału według płci oraz ich aktualny status (bezrobotni, zatrudnieni, zagrożeni utratą pracy, samozatrudnieni, niezarejestrowani bezrobotni korzystający z opieki społecznej, studenci i inne osoby uczące się itp.);

— należy dokładnie oszacować, z rozróżnieniem przedziałów wiekowych i płci, jak długo osoby, które będą odbiorcami pomocy, będą pozostawały bez pracy;

— należy określić dokładnie liczbę osób niepełnosprawnych, które będą objęte programem, z podziałem na płeć i stopień niepełnosprawności (projekt może dotyczyć również opiekunów osób niepełnosprawnych);

— należy określić przynależność odbiorców pomocy do kategorii społecznych. Trzeba określić - z podziałem na płeć, a czasem również na wiek - wszystkie kategorie społeczne objęte projektem - byłych więźniów, bezdomnych, uzależnionych, samotnych rodziców, żyjących na obszarach zagrożonych bezrobociem strukturalnym, uchodźców, absolwentów, młodzież;

— należy oszacować liczbę odbiorców pomocy, ze względu na ich miejsce zatrudnienia, pod względem kategorii wieku, płci i wielkości przedsiębiorstwa; liczbę wspieranych;

— należy oszacować, ile przedsiębiorstw i jakiego rodzaju będzie wspieranych. Dodatkowe niezbędne informacje dotyczą czasu prowadzenia działalności gospodarczej;

Kolejną kategorią do oszacowania jest liczba pracowników objętych wsparciem ze względu na płeć oraz rodzaj wykonywanej działalności;

— należy podać planowaną liczbę instytucji publicznych i non-profit oraz liczbę pracowników objętych wsparciem.

Ostatni podpunkt w tej części wniosku dotyczy oszacowania czasu, który będzie przeznaczony na odbiorcę pomocy. Oszacowania należy dokonać w jednej z trzech wybranych kategorii - godzin, tygodni lub miesięcy. Planując czas przedsięwzięcia, należy pamiętać, by był on zgodny z terminami określonymi w dokumentach programowych dla tego typu projektów.

3. Charakterystyka realizowanego wsparcia

W tej części wniosku trzeba dokładnie zdefiniować rodzaj przewidzianego wsparcia pod względem uzyskania najlepszego efektu oraz uzasadnić potrzebę realizacji projektu:

— należy określić, jakiego rodzaju pomoc przewiduje się dla osób objętych programem. Przewidywane formy pomocy to:

- poradnictwo zawodowe,
- szkolenia,
- przekwalifikowania zawodowe,
- kursy podnoszące i uzupełniające kwalifikacje, - studia podyplomowe,
- pomoc w poszukiwaniu pracy,
- pośrednictwo pracy,
- ogólne doradztwo dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą,
- dotacje,
- subsydia kosztów pracy związanych z zatrudnieniem,
- stypendia,
- rotacyjne miejsca pracy,
- elastyczne i alternatywne formy zatrudnienia,
- staże,
- praktyki zawodowe,
- opieka w trakcie aktywizacji zawodowej,
- inne;

W ramach projektu mogą być współfinansowane działania o charakterze wspomagającym realizację pomocy dla jej odbiorców, takie jak:

- czas przeznaczony na odbiorcę pomocy
- formy pomocy
- działania o charakterze wspomagającym
- organizowanie opieki nad dzieckiem i osobami zależnymi,
- pomoc opiekuna w trakcie szkolenia,
- stypendia,
- dodatki szkoleniowe,
- zapewnienie transportu na miejsce szkolenia, - pokrycie kosztów dojazdu i noclegu,
- pokrycie kosztów zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w niezbędne indywidualne pomoce techniczne,
- zapewnianie technicznych i funkcjonalnych udogodnień,
- zapewnianie tłumacza języka migowego,
- doradztwo dla przedsiębiorstwa,
- informacja i promocja,
- inne;

Wsparcie może być przeznaczone również na rzecz systemów lub struktur. Trzeba przygotować wówczas krótki (maksymalnie 8-wierszowy) opis rodzaju wsparcia dla instytucji lub podać liczbę instytucji objętych wsparciem.

Wsparcie może zostać przeznaczone na:

- rozwój instytucjonalnej sieci obsługi rynku pracy,
- rozwój sieci usług informacji i poradnictwa zawodowego,
- rozwój systemów szkoleń dla bezrobotnych,
- rozwój i doskonalenie instrumentów rynku pracy,
- poprawę skuteczności systemu wspierania osób niepełnosprawnych,
- rozwój systemów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- rozwój systemu wspierania kobiet i systemu kształcenia ustawicznego (w tym na odległość),
- dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy,
- rozwój nowych form zatrudnienia,
- rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i instytucjami naukowymi,
- rozwój systemów wspierania przedsiębiorczości.

4. Planowane rezultaty

W dobrze przygotowanym projekcie muszą zostać zdefiniowane konkretne przewidywane rezultaty oraz trwałość efektów projektu. Rezultaty mogą mieć charakter twardy i miękki.

Pierwsza grupa rezultatów dotyczy odbiorców pomocy i sytuacji zawodowej po zakończeniu programu. Należy wskazać przewidywaną liczbę osób (z podziałem na płeć), które po zakończeniu programu zostaną zatrudnione na pełen lub część etatu, w ramach umowy zlecenia lub o dzieło, podejmą samozatrudnienie lub zostaną wolontariuszami, utrzymają lub zmieniają zatrudnienie, podejmą dalsze kształcenie, będą pozostawały bez pracy.

Jeżeli projekt dotyczy wsparcia na rzecz systemów i struktur działających w obszarze rynku pracy, należy podać przykładowo listę nowo opracowanych standardów kwalifikacji zawodowych, nowo opracowanych lub zmodyfikowanych modułów programowych szkoleń dla określonych zawodów i specjalności, liczbę przeprowadzonych inicjatyw lokalnych, utworzonych Centrów Integracji Społecznej, innowacyjnych programów kształcenia zawodowego dla szkół ponadgimnazjalnych, kierunków studiów z kształceniem na odległość i opracowanych na ich potrzeby materiałów dydaktycznych, projektów badawczych oceniających kształcenie na odległość, liczbę akredytowanych placówek.

Jeżeli program będzie miał na celu modyfikację bazy dydaktycznej i komputerowej, należy wskazać liczbę instytucji objętych wsparciem oraz jakiego rodzaju będzie to wsparcie: pracownie komputerowe (w tym dla uczniów niepełnosprawnych), sprzęt komputerowy (inne niż kompleksowe wyposażenie pracowni komputerowych), specjalistyczne oprogramowanie, środki dydaktyczne, stanowiska do przeprowadzania zewnętrznych egzaminów zawodowych, inne.

Należy opisać również tzw. miękkie rezultaty projektu. Rezultaty miękkie są trudne do zdefiniowania i określania za pomocą „twardych”, mierzalnych wskaźników. Rezultaty miękkie to na przykład:

- zwiększenie aktywności na rynku pracy,
- pozytywny przykład dla innych bezrobotnych,
- wytworzenie nawyku samokształcenia i podnoszenia kwalifikacji przez pracowników (stają się oni bardziej atrakcyjni na rynku pracy).

Określenie miękkich rezultatów jest równie ważne jak dokładne sprecyzowanie rezultatów twardych i tego elementu w dobrze przygotowanym wniosku nie powinno zabraknąć. Mierzenie rezultatów miękkich powinno być dostosowane do typu projektu i celu projektu, charakterystyki grupy docelowej, możliwości technicznych oraz do rodzaju użytego wskaźnika. Należy pamiętać, że pomiar wskaźników miękkich zawsze będzie się odnosił do jakiegoś wskaźnika bazowego, określonego w czasie definiowania potrzeb beneficjenta, oraz środków, które będą służyły ich zaspokojeniu. Ocena rezultatów miękkich powinna się odbyć dwukrotnie - na początku i na końcu szkolenia.

Pomiar rezultatów może się odbywać na podstawie kwestionariuszy ankietowych, wywiadów z beneficjentami, testów psychometrycznych, osiągnięć podanych przez uczestników w CV, dzienników prowadzonych przez uczestników kursu itp.

5. Planowane wydatki

W tej części należy podać całkowity koszt projektu, z podziałem na koszty kwalifikowane, które podlegają sfinansowaniu, koszty niekwalifikowane oraz przychody, które będą wynikiem programu.

Koszty kwalifikowane do współfinansowania muszą spełniać następujące warunki:

- muszą być niezbędne do realizacji projektu,
- zostaną uwzględnione w budżecie projektu jest to załącznik do umowy współfinansowania),
- pozwalają osiągnąć najlepszą jakość przy określonym poziomie ceny (efektywność finansowa),
- zostały poniesione po podpisaniu umowy z beneficjentami końcowymi
- zostały poniesione faktycznie i są potwierdzone fakturami (lub innymi dokumentami księgowymi),

Koszty personelu

Koszty personelu trzeba udokumentować w ten sposób, by możliwe było później rozpoznanie czasu pracy jednej osoby w ramach projektu. Jeżeli pracownicy będą wykonywali również inne zadania, niezwiązane z projektem, należy znaleźć sposób na rozdzielenie kosztów ponoszonych na projekt i inne zadania.

Kalkulując koszty personelu (płace wraz z obowiązkowymi składkami na ubezpieczenia społeczne), trzeba uwzględnić ewentualne obowiązkowe wzrosty wynagrodzenia w kolejnym roku realizacji projektu i założyć przyrosty z tego tytułu. Pomimo tej kalkulacji należy pamiętać, że do rozliczenia będzie brany pod uwagę nie koszt skalkulowany, ale faktycznie poniesiony.

Koszty podróży i zakwaterowania

Koszty podróży i zakwaterowania osoby wykonującej zadania związane z projektem są kosztami kwalifikującymi się, pod warunkiem udokumentowania i wykazania ich związku z projektem.

Wszystkie koszty muszą odpowiadać stawkom rynkowym i muszą zostać poniesione racjonalnie (w stosunku do obowiązujących cen i standardów).

W przypadku udziału w projekcie osób pracujących (np. szkolenie pracowników przedsiębiorstwa), wkładem prywatnym jest równowartość wypłacanych im wynagrodzeń wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne, naliczone proporcjonalnie do okresu szkolenia (w tym przypadku również należy udokumentować czas poświęcony na szkolenia i proporcjonalnie do tego czasu poniesiony koszt). Pracodawca ma wówczas obowiązek przechowywania niezbędnej dokumentacji (listy wypłat, karty pracy itp.) i przekazywania jej kontrolującym na wezwanie.

Amortyzacja

Kosztem kwalifikującym może być amortyzacja wyliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami. Nie można jednak wliczać kosztu amortyzacji budynków lub sprzętów zakupionych wcześniej ze wsparcia Wspólnoty lub środków krajowych siedem lat przed realizacją projektu.

Wynajem i leasing

Koszt wynajmu lub leasingu jest kosztem kwalifikowanym. W przypadku, gdy wyposażenie jest używane także do celów niezwiązanych z projektem, należy wyliczyć i podać tylko część kosztów związanych z realizacją projektu. Metoda wyliczenia tych kosztów powinna być przechowywana z innymi kosztami.

Zakup drobnego sprzętu

Kosztem kwalifikowanym może być zakup drobnego sprzętu, niezbędnego do realizacji projektu. Wartość poszczególnych jednostek sprzętu nie może przekroczyć 5 tys. zł, a suma wydatków na sprzęt nie może być wyższa niż 10% kosztów projektu.

Wyposażenie biurowe

Kosztem kwalifikowanym dla instytucji szkoleniowych i służb zatrudnienia mogą być meble, urządzenia techniczno-dydaktyczne, wyposażenie biurowe, koszt podłączenia do sieci i sprzętu komputerowego (bez serwerów, komputerów przenośnych, sprzętu do łączności bezprzewodowej).

VAT

VAT może być kosztem kwalifikującym się tylko w sytuacji, gdy status prawny projektodawcy nie uprawnia go do ubiegania się o zwrot tego podatku.

Pozostałe koszty niekwalifikujące się do współfinansowania mogą być pokryte tylko ze środków własnych beneficjenta oraz stanowić dodatkowy element budżetu, ponad zobowiązania wynikające z warunków uzyskania dofinansowania.

W budżecie projektu należy podzielić koszty na trzy grupy: koszty osobowe, beneficjentów ostatecznych inne koszty.

Koszty niekwalifikujące się

Kosztami, które nie będą nigdy kosztami kwalifikującymi się, są:

- pożyczki i spłaty rat oraz odsetki,
- koszty przygotowania wniosku,
- koszty zakupu budynków,
- koszty niezwiązane bezpośrednio z projektem,
- koszty zakupu ziemi i nieruchomości,
- koszty nieudokumentowane,
- koszty liczone jako procent od całości,
- koszty zakupu używanych maszyn i urządzeń,
- koszty prac budowlanych (dopuszczalne jest tylko współfinansowanie adaptacji pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych, której koszt nie przekracza 10% ogólnych kosztów projektu),
- opłaty karne,
- mandaty,
- koszty procesów sądowych,
- odpisy amortyzacyjne majątku zakupionego ze środków unijnych lub środków publicznych.

Należy również podać, jakie będą źródła finansowania projektu oraz harmonogram uruchamiania poszczególnych źródeł finansowania projektu.

Załączniki do wniosku

Wymagane jest też przedstawienie różnych załączników do wniosku. Trzeba zadbać o to, by wszystkie wymagane załączniki były ważne i zgodne z wymaganiami formalnymi. W przeciwnym razie wniosek może zostać odrzucony ze względów formalnych.

Najczęściej popełniane błędy:

- wypełnianie ręcznie,
- stosowanie formularzy niezgodnych z obowiązującym wzorem,
- brak odpowiedniej liczby formularzy, zgodnej z regulaminem konkursu,
- składanie wniosku do innej instytucji niż beneficjent końcowy,
- pominięcie części pytań we wniosku lub udzielenie błędnej odpowiedzi,
- złożenie wniosku przez podmiot nieuprawniony,
- złożenie wniosku tylko drogą elektroniczną,
- brak wymaganych podpisów lub złożenie podpisów przez osoby nieuprawnione.

Rozdział 3

Turystyka w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego.

Celem działania jest zwiększenie udziału sektora turystycznego w gospodarce narodowej i zwiększenie zatrudnienia na poziomie krajowym w oparciu o wykorzystanie atutów regionów.

1. Poprawa warunków dla rozwoju turystyki respektując wymogi ochrony środowiska i dziedzictwa kulturalnego,
2. Zwiększenie zagranicznej turystyki przyjazdowej do Polski oraz turystyki krajowej poprzez podniesienie konkurencyjności markowych produktów turystycznych zarówno na rynkach zagranicznych, jak i na rynku krajowym,
3. Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży w turystyce krajowej,
4. Tworzenie warunków dla rozwoju i wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw sektora turystycznego, w tym MŚP,
5. Promocja Polski i poszczególnych regionów jako obszaru atrakcyjnego turystycznie,
6. Zwiększenie dostępności regionalnych produktów turystycznych poprzez zapewnienie funkcjonowania i rozwijanie kompleksowego systemu informacji turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej.

DZIAŁANIE 1.4. Rozwój turystyki i kultury

Skierowane do podmiotów realizujących działania o zasięgu i znaczeniu ponadregionalnym.

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 1.4

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów
Nazwa działania	Rozwój turystyki i kultury
Nazwa poddziałania	Nie dotyczy
Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych	354,171,172,173
Numer działania	1.4
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	MGPiPS
Instytucja Pośrednicząca	Urząd Wojewódzki
Beneficjenci Końcowi/Instytucja Wdrażająca	1. Jednostki samorządu terytorialnego (samorzady województw, powiatowe i gminne) lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów, województw) 3. Regionalne organizacje turystyczne działające non-profit 4. Organizacje pozarządowe działające non profit, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe 5. Inne publiczne instytucje, w tym turystyczne, sportowe i kulturalne instytucje z sektora finansów publicznych, dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej. 6. Organy administracji rządowej w województwie
Końcowi Odbiorcy (projektodawcy)	Jw.
Instytucja Płatnicza	Departament Instytucji Płatniczej w MF
Rodzaj pomocy (np. czy będą to granty inwestycyjne, doradztwo, szkolenia)	Dotacje inwestycyjne.

Max. udział środków EFRR (%) w kwalifikujących się kosztach publicznych na poziomie projektu	75% 50% kwalifikujących się kosztów publicznych - w przypadku, gdy inwestycje generują znaczący dochód netto
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	263 846 210
Wsparcie finansowe Unii Europejskiej (w EUR)	197 884 658
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	65 961 552
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	14 192 311
Udział środków Unii Europejskiej (%) w środkach publicznych na poziomie działania	75% 50% kwalifikujących się kosztów publicznych - w przypadku, gdy inwestycje generują znaczący dochód netto
Udział krajowych środków publicznych (%) w środkach publicznych na poziomie działania	25% 50% kwalifikujących się kosztów publicznych - w przypadku, gdy inwestycje generują znaczący dochód netto
System wyboru projektów	Konkurs projektów. Wnioski projektowe są składane do Urzędu Marszałkowskiego. Oceny merytorycznej wniosków dokonuje panel ekspertów. Rekomendacji wyboru projektów dla Zarządu Województwa dokonuje Regionalny Komitet Sterujący. Umowy z beneficjentami podpisuje Wojewoda.
Skład grup roboczych rekomendujących projekty i Komitetów Sterujących	W skład RKS, kierowanego przez członka Zarządu Województwa, wchodzi m.in. przedstawiciele: samorządów terytorialnych, partnerów społecznych, partnerów gospodarczych, innych instytucji mających podstawowe znaczenie dla rozwoju regionalnego (np. przedstawiciele środowisk akademickich), Wojewody, Instytucji Zarządzającej ZPORR (MGPIPS) oraz Ministra Kultury

Cel działania

Do głównych celów tego Działania należą:

- wzrost znaczenia kultury i turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy regionów z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska
- ułatwienie dostępu do obiektów kultury i turystyki. m.in. poprzez rozbudowę infrastruktury oraz rozwijanie kompleksowego systemu informacji kulturalnej i turystycznej
- wydłużenie sezonu turystycznego
- zwiększenie zagranicznej turystyki przyjazdowej do Polski oraz turystyki krajowej poprzez podniesienie konkurencyjności regionalnych produktów turystycznych i kulturowych zarówno na rynkach zagranicznych, jak i na krajowym

Uzasadnienie działania

Wsparcie projektów z zakresu turystyki i kultury, w kontekście ZPORR, należy traktować jako wspomaganie społeczno-ekonomicznego rozwoju regionów oraz sposób budowy stałych przewag konkurencyjnych, w oparciu o wykorzystanie potencjału regionalnego, zwłaszcza zasobów dziedzictwa kulturowego i zasobów środowiska przyrodniczego. Podejmowane działania będą przyczyniały się do wzrostu ekonomicznej aktywności regionów oraz ich atrakcyjności dla turystów, inwestorów i mieszkańców.

Komplementarność z innymi działaniami i programami

Działanie 1.4. „Rozwój turystyki i kultury” jest komplementarne do Działań przewidzianych do realizacji w ramach 3 Priorytetu ZPORR „Rozwój lokalny” oraz w ramach innych Sektorowych Programów Operacyjnych.

W ramach 3 Priorytetu ZPORR zadania z zakresu turystyki i kultury przewidziane są do realizacji w Działaniu 3.1. „Obszary wiejskie” (realizacja projektów na terenie miejscowości liczących od 5 do 20 tys. mieszkańców lub mniejszych ośrodkach pełniących funkcję lokalnych centrów rozwoju), w Działaniu 3.2. „Obszary podlegające restrukturyzacji” oraz w Działaniu 3.3. „Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe” (realizacja projektów na terenie rewitalizowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych). Dodatkowo przedsiębiorstwa sektora turystycznego zatrudniające średniorocznie poniżej 10 osób i działające na rynku nie dłużej niż 3 lata mogą uzyskać wsparcie w ramach Działania 3.4. „Mikroprzedsiębiorstwa”. Projekty z zakresu turystyki i kultury przewidziane do realizacji na terenie miejscowości do 5 tys. mieszkańców będą mogły uzyskać wsparcie w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich”, Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.

Przedsiębiorstwa prywatne (poza mikroprzedsiębiorstwami) działające w sektorze turystyki i kultury będą mogły ubiegać się o wsparcie w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”.

Opis działania

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej regionu oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia.

W ramach Działania do realizacji przewiduje się projekty infrastrukturalne i promocyjne z zakresu turystyki i kultury.

W ramach jednego projektu nie można łączyć inwestycji infrastrukturalnych z projektami promocyjnymi.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

Projekty infrastrukturalne o minimalnej wartości całkowitej 1 mln euro, pod warunkiem, że ich realizacja ma znaczący wpływ ekonomiczny na rozwój regionalny i prowadzi do tworzenia stałych miejsc pracy.

Projekty kwalifikujące się:

- adaptacja zabytków techniki i architektury celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu,
- rozwój i modernizacja infrastruktury noclegowej i innej infrastruktury turystycznej,
- rozwój i modernizacja infrastruktury gastronomicznej, m.in. w obiektach podkreślających specyfikę regionu, np. młyny, kuźnie, obiekty podworskie,
- opracowanie i utworzenie systemów i centrów informacji turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej,
- rozwój i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych,
- projekty inwestycyjne gmin uzdrowiskowych związane z rozwojem funkcji leczniczo-wypoczynkowych

Z zakresu kultury

Projekty infrastrukturalne o minimalnej wartości całkowitej 1 mln euro związane z ochroną dziedzictwa kulturowego, a także w wyjątkowych przypadkach z budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury związanej z kulturą, pod warunkiem, że w znaczący sposób oddziałuje ona gospodarczo na rozwój regionu i prowadzi do tworzenia stałych miejsc pracy. W miarę możliwości zrealizowane inwestycje powinny być otwarte publicznie.

Projekty kwalifikujące się:

- projekty związane z rewitalizacją, konserwacją, renowacją, rewaloryzacją, zachowaniem, modernizacją, adaptacją historycznych i zabytkowych obiektów wraz z ich otoczeniem ,
- projekty związane z rewitalizacją, konserwacją, renowacją, rewaloryzacją, zachowaniem, modernizacją, adaptacją publicznych obiektów przemysłowych wraz z i ich otoczeniem oraz ich przystosowanie na cele kulturalne,
- projekty związane z zabezpieczeniem obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (np. przed włamaniami, pożarem),
- projekty dotyczące budowy, rozbudowy i modernizacji publicznej infrastruktury kulturalnej przyczyniającej się do aktywnego udziału społeczeństwa w kulturze ,
- projekty dotyczące opracowania i utworzenia systemów informacji kulturalnej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej,
- projekty dotyczące rozwoju i modernizacji publicznej infrastruktury informacyjnej (np. centra i punkty informacji kulturalnej).

Ponadto w ramach Działania będzie można realizować projekty promocyjne (o minimalnej wartości całkowitej 500 tys. euro).

Projekty kwalifikujące się:

- organizacja imprez i wydarzeń turystycznych oraz kulturalnych przyciągających turystów z innych regionów Polski i z zagranicy oraz udział w specjalistycznych targach
- projekty związane z opracowaniem i wdrażaniem programów rozwoju i promocji lokalnych i regionalnych produktów turystycznych i kulturowych

Koszty kwalifikowane

W ramach ww. typów projektów infrastrukturalnych do współfinansowania kwalifikują się w szczególności:

1) Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne);
- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko, ekspertyzy i opinie konserwatorskie;
- prace projektantów, architektów i konserwatorów;
- wykup gruntów niezabudowanych, jeśli jest to nierozdzielnie związane z realizacją projektu

- (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowanych projektu)
- przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych

- 2) Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
- przygotowanie terenu pod budowę, w tym roboty pomiarowe,
  - prace ziemne,
  - prace budowlano-montażowe
  - prace instalacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup sprzętu nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór inżynierski i konserwatorski
  - koszty promocji integralnie związane z realizacją projektu

W ramach ww. typów projektów promocyjnych do współfinansowania kwalifikują się w szczególności:

- koszty organizacji imprez i kampanii promocyjnych (włączając koszty publikacji i dystrybucji materiałów promocyjnych)

Rodzaje beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego (samorządy województw, powiatowe i gminne) lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów, województw)
- regionalne organizacje turystyczne działające non-profit
- organizacje pozarządowe działające non-profit, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe
- inne publiczne instytucje, w tym turystyczne, sportowe i kulturalne instytucje z sektora finansów publicznych, dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej
- organy administracji rządowej w województwie

Poziom dofinansowania projektów

Dofinansowanie z EFRR:

- 75% kwalifikujących się wydatków publicznych
- 50% kwalifikujących się wydatków publicznych - w przypadku, gdy inwestycje generują znaczący dochód netto

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa, np. Minister Edukacji Narodowej i Sportu, Minister Kultury (zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej)
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego

W ramach projektów związanych z turystyką pomoc publiczna będzie przyznawana na następujących warunkach:

- na projekty infrastrukturalne zgodnie z pułapami zawartymi w mapie pomocy regionalnej:
  - 30% EDN - dla podregionów 22 (Poznań) i 42 (Warszawa);
  - 40% EDN - dla podregionów 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);
  - 50% EDN - dla pozostałych podregionów.

MŚP mogą otrzymać dodatkową pomoc, której poziom nie może przekroczyć 15 punktów procentowych brutto, pod warunkiem, że całkowita intensywność pomocy netto nie przekroczy 75%.

- na projekty promocyjne udzielana jest pomoc de minimis do momentu, w którym, łącznie z inną pomocą uzyskaną przez przedsiębiorcę, nie przekroczy kwoty 100 tys. euro w okresie 3 kolejnych lat.

Kryteria wyboru projektów - kryteria formalne

Projekty w ramach działania 1.4. muszą spełniać następujące kryteria:

1. Kompletność wniosku,
2. Kompletność i poprawność formalna załączników (np. Studium Wykonalności, Raport Oddziaływania na Środowisko, jeżeli jest to konieczne),
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku,
4. Zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania
5. Właściwy okres realizacji projektu (uzasadnienie w razie jego przekroczenia),
6. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu

ZPORR,

7. Zgodność udziału finansowania z budżetu państwa w odniesieniu do limitu przewidzianego w uzupełnieniu ZPORR,

8. Właściwa wartość projektu – projekty infrastrukturalne o minimalnej wartości całkowitej 1 mln euro oraz projekty promocyjne o min całkowitej wartości 500 tys. euro,

9. Planowane wydatki (kwalifikowalność wydatków),

10. Źródła finansowania projektu,

11. Znaczący dochód netto dla celów ustalenia wysokości dotacji (w przypadku inwestycji związanych z turystyką i/lub sportem).

Kryteria merytoryczne i techniczne

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami realizowanymi w ramach ZPORR, innymi funduszami UE, oraz środkami krajowymi	1	4
II	Trwałość projektu w zakresie odpowiedniego utrzymania, które gwarantuje, że poziom usług zostanie utrzymany, jak również struktura instytucjonalna, która gwarantuje trwałość projektu	4	8
III	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru na którym będzie realizowany projekt, tworzenie miejsc pracy. Każdy projekt musi przedstawiać ex-ante, że będzie miał znaczący wpływ ekonomiczny na rozwój regionu.	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Priorytetowo będą traktowane projekty zgodne z Narodową Strategią Kultury lub Narodowym Planem Rozwoju Turystyki.	2	8
VII	Obiekty znajdujące się na liście dziedzictwa narodowego przystosowane do celów kultury i turystyki	1	4
VIII	Kompleksowość i wieloaspektowość projektów (np. kompleksowość projektów we wszystkich aspektach dotyczących rozwoju turystyki i kultury)	1	4
IX	Dotychczasowa aktywność projektodawcy w sferze turystyki i kultury	1	4
	Maksymalna ilość punktów		56

Tryb rozpatrywania wniosków

Beneficjent Końcowy przygotowuje projekt w formacie standardowego wniosku o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na Projekt realizowany w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i składa go do jednostki ds. wyboru projektów we właściwym Urzędzie Marszałkowskim w odpowiedzi na ogłoszony konkurs. W jednostce ds. wyboru projektów dokonana zostanie ocena formalna złożonych wniosków. Następnie Panel Ekspertów dokona oceny merytorycznej i technicznej wniosków. Lista rankingowa projektów ułożona na podstawie oceny dokonanej przez Panel Ekspertów zostanie przekazana pod obrady Regionalnego Komitetu Sterującego. Regionalny Komitet Sterujący zarekomenduje przyznanie dotacji dla projektów. Na podstawie rekomendacji RKS Zarząd Województwa dokona wyboru projektów do dofinansowania. Umowę z beneficjentem końcowym o przyznaniu dofinansowania podpisuje Wojewoda.

Dokument	Proces	Podmiot
WNIOSEK	ZŁOŻENIE WNIOSKU DO URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO	BENEFICJENT KOŃCOWY
WNIOSEK – KARTA WERYFIKACJI FORMALNEJ	WERYFIKACJA KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI FORMALNEJ	JEDNOSTKA DS. WYBORU PROJEKTÓW W URZĘDZIE MARSZAŁKOWSKIM
WNIOSEK – KARTA OCENY MERYTORYCZNEJ I TECHNICZNEJ	OCENA MERYTORYCZNA I TECHNICZNA, REKOMENDOWANIE WNIOSKU RKS	PANEL EKSPERTÓW

WNIOSEK		REKOMENDACJA WYBORU PROJEKTU ZARZĄDOWI WOJEWÓDZTWA		REGIONALNY KOMITET STERUJĄCY
WNIOSEK I DECYZJA		ZATWIERDZENIE WNIOSKU I PRZEKAZANIE DECYZJI WOJEWÓDZIE		ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
UMOWA O PRZYZNANIE DOFINANSOWANIA		ZAWARCIE UMOWY Z BENEFICJENTEM KOŃCOWYM		WOJEWODA

Przepływy finansowe w ramach działania

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków płatniczych przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków. Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, beneficjent końcowy składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o ich refundację. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o refundację zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych beneficjentów końcowych. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z Komisji Europejskiej.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o refundację wydatków i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o refundację wydatków przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o refundację wydatków oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do Komisji Europejskiej.

Po otrzymaniu refundacji z Komisji Europejskiej, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Pomoc publiczna

Wymienione wyżej infrastrukturalne inwestycje z zakresu kultury nie stanowią pomocy publicznej i nie wymagają notyfikacji Komisji Europejskiej

Wymienione inwestycje infrastrukturalne z zakresu turystyki wymagają notyfikacji Komisji Europejskiej.

Wymienione inwestycje promocyjne wymagają notyfikacji Komisji Europejskiej.

Procedura raportowania

Beneficjent końcowy jest zobowiązany do monitorowania i raportowania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Raporty przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych raportów monitoringowych i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza skonsolidowany raport z komponentu regionalnego ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Do raportu dołączana jest informacja o realizacji Regionalnego Planu Działań Informacyjnych i Promocyjnych, sporządzana przez Samorząd Województwa.

Raporty kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji komponentu regionalnego ZPORR zatwierdza Podkomitet Monitorujący ZPORR.

Po zatwierdzeniu skonsolidowanego raportu z komponentu regionalnego ZPORR przez Podkomitet Monitorujący. Instytucja Pośrednicząca przekazuje raport do Instytucji Zarządzającej ZPORR (MGPiPS, Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego).

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza skonsolidowany raport z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu. Do raportu rocznego i na zakończenie realizacji Programu załączana jest informacja o realizacji Planu Promocji ZPORR.

Raporty roczne i na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący

DZIAŁANIE 3.1. Obszary wiejskie

W ramach tego działania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego można finansować przedsięwzięcia miękkie, budowlano - modernizacyjne lokalnej bazy turystyczno - rekreacyjnej oraz infrastruktury społecznej i komunalnej w miejscowościach od 5 do 20 tys. mieszkańców.

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 3.1

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozwój lokalny
Nazwa działania	Obszary wiejskie
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych	312,332,341,343,344,345,171,172,354,
Numer działania	3.1
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Institucja Zarządzająca	MGPiPS
Institucja Pośrednicząca	Urząd Wojewódzki
Beneficjenci Końcowi/Instytucja Wdrażająca	<ul style="list-style-type: none"> - samorządy gminne i powiatowe lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne - związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego - podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy - podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych - zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny - organizacje pozarządowe działające non-profit, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe - inne instytucje publiczne
Ostateczni Odbiorcy (projektodawcy)	Jw.
Institucja Płatnicza	Departament Instytucji Płatniczej w MF
Rodzaj pomocy (np. czy będą to granty inwestycyjne, doradztwo, szkolenia)	Dotacje inwestycyjne
Max. udział środków ERDF (%) w kwalifikujących się kosztach publicznych na poziomie projektu	75 % 50% kwalifikujących się kosztów publicznych w przypadku gdy inwestycja generuje znaczący dochód netto
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w MEUR)	469 459 544
Wsparcie finansowe Unii Europejskiej (w MEUR)	352 094 658
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w MEUR)	117 364 886
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w MEUR)	4 000 000
Udział środków Unii Europejskiej (%) w środkach publicznych na poziomie działania	75,00% 50% wydatków publicznych w przypadku gdy inwestycja generuje znaczący dochód netto

Udział krajowych środków publicznych (%) w środkach publicznych na poziomie działania	25,00%
System wyboru projektów	Konkurs projektów. Wnioski projektowe są składane do Urzędu Marszałkowskiego. Oceny merytorycznej wniosków dokonuje panel ekspertów. Rekomendacji wyboru projektów dla Zarządu Województwa dokonuje Regionalny Komitet Sterujący. Umowy z beneficjentami podpisuje Wojewoda.
Skład grup roboczych rekomendujących projekty i Komitetów Sterujących	W skład RKS, kierowanego przez członka Zarządu Województwa, wchodzi m.in. przedstawiciele: samorządów terytorialnych, partnerów społecznych, partnerów gospodarczych, innych instytucji mających podstawowe znaczenie dla rozwoju regionalnego (np. przedstawiciele środowisk akademickich), Wojewody oraz Instytucji Zarządzającej ZPORR (MGPiPS).

Cel działania

Głównym celem Działania jest przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich i małych miast. Dodatkowo określone są następujące cele szczegółowe Działania:

- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi i małych miast
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej

Uzasadnienie działania

Znaczne obszary Polski zagrożone są zjawiskami trwałej marginalizacji ekonomicznej i społecznej. Problem ten dotyczy m.in. istotnej części gmin wiejskich i wiejsko-miejskich. Niepokojąca jest wysoka stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia, mała mobilność zawodowa społeczności lokalnych i niska kreatywność w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania.

Obok niskiego poziomu przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców tych obszarów ograniczenie możliwości rozwojowych wynika także m.in. z niskiego poziomu wyposażenia infrastrukturalnego w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej. Czynniki te w połączeniu z ograniczonymi możliwościami finansowymi samorządów lokalnych tworzą barierę dla zwiększenia poziomu inwestycji lokalnych i zewnętrznych i tym samym ograniczają możliwości dywersyfikacji źródeł zatrudnienia i podniesienia poziomu cywilizacyjnego mieszkańców tych obszarów.

Dodatkowym czynnikiem utrudniającym rozwój obszarów wiejskich jest stosunkowo niska zdolność niektórych środowisk lokalnych do rozwijania współpracy i zasad partnerstwa przy realizacji działań rozwojowych. Ma to poważne, negatywne konsekwencje dla perspektyw rozwojowych wsi i małych miast.

Komplementarność działania z innymi działaniami i programami

Działanie 3.1. „Obszary wiejskie” jest komplementarne do Działań dotyczących rozwoju transportu, ochrony środowiska oraz turystyki i kultury z Priorytetu 1 ZPORR „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów”.

W ramach Działania 1.1. „Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego” realizowane będą projekty z zakresu infrastruktury drogowej o oddziaływaniu regionalnym.

W Działaniu 1.2. „Infrastruktura ochrony środowiska” realizowane będą projekty infrastrukturalne o wartości całkowitej od 1 mln do 10 mln euro. Projekty środowiskowe realizowane w ramach Działania 3.1. ZPORR realizowane będą na obszarach spełniających kryterium demograficzne (miejscowości do 20 tys. mieszkańców), wynikały będą z planów rozwoju lokalnego, a ich wartość całkowita nie będzie przekraczała 1 mln euro.

W Działaniu 1.4 „Rozwój turystyki i kultury” przewidziane są do realizacji duże projekty z zakresu turystyki i kultury, o charakterze krajowym i regionalnym. W Działaniu 3.1. do realizacji przewidziane są projekty z zakresu turystyki i kultury o oddziaływaniu lokalnym, zlokalizowane na obszarach spełniających wymagane dla tego typu projektów w Działaniu 3.1. „Obszary wiejskie” kryterium demograficzne (miejscowości od 5 do 20 tys. mieszkańców lub mniejsze ośrodki w przypadku gdy pełnią funkcję centrum rozwoju lokalnego).

Działaniem komplementarnym do działania 3.1. „Obszary wiejskie” jest również Działanie 2.3. ZPORR skierowane na reorientację zawodową osób odchodzących z rolnictwa.

Działanie 3.1. komplementarne jest również z działaniami 3.2. i 3.3. z Priorytetu 3 „Rozwój lokalny” ZPORR..

Działanie 3.2. realizowane będzie na obszarach spełniających geograficzne kryterium określone w Programie.

Działanie 3.3. realizowane będzie na rewitalizowanych obszarach miejskich, przemysłowych i powojkowych. Niewielkie inwestycje z zakresu ochrony środowiska, realizowane przez prywatnych beneficjentów przewidziane są również w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” (Działanie „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”). W ramach

tego Programu Operacyjnego przewidziane są także do realizacji inwestycje z zakresu turystyki i kultury zlokalizowane na terenie miejscowości poniżej 5 tys. mieszkańców (Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”).

Inwestycje z zakresu ochrony środowiska komplementarne będą również z inwestycjami w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw”.

Opis działania

W ramach działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia.

W ramach Działania do realizacji przewiduje się projekty inwestycyjne, wynikające z planów/programów rozwoju lokalnego przygotowanych w formule partnerstwa na poziomie gminnym, międzygminnym (np. przez związki gmin) lub powiatowym. Plany te powinny zawierać, co najmniej: opis aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze objętym planem, opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2004-2006, plan finansowy na lata 2004-2006. Przykładowa struktura takiego dokumentu znajduje się w załączniku.

Kryteria wyboru poszczególnych typów projektów zamieszczone są w punkcie „Kryteria wyboru projektów”

Rodzaje kwalifikujących się projektów

Budowa lub modernizacja urządzeń do odprowadzania i oczyszczania ścieków

- sieci kanalizacyjne,
- sieci kanalizacji deszczowej
- oczyszczalnie ścieków
- inne urządzenia do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków

Budowa lub modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę i poboru wody

- sieci wodociągowe,
- ujęcia wody (w tym ochrona ujęć i źródeł wody pitnej)
- urządzenia służące do gromadzenia, przechowywania i uzdatniania wody
- urządzenia regulujące ciśnienie wody

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

- budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do produkcji i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych (energia wiatrowa, wodna, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, energia uzyskiwana z wykorzystania biomasy i inne),

Poprawa jakości powietrza

- modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza
- przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”

Gospodarka odpadami

- budowa, modernizacja, rekultywacja lub likwidacja składowisk odpadów (w tym rekultywacja bądź likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych)
- budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin
- likwidacja dzikich wysypisk
- kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym, obejmujące m.in. odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych, itp.

Przeciwdziałanie powodziom

- regulacja cieków wodnych (pogłębianie, zapory, stabilizacja brzegów, prace remontowe w korytach rzecznych, itd.)
- tworzenie polderów (włączając wykorzystanie naturalnych sposobów przeciwdziałania powodzi, takich jak obsadzanie roślinnością, zalesianie)
- budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wraz z drogami dojazdowymi
- budowa i modernizacja małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych w ramach tzw. „małej retencji”

Budowa lub modernizacja dróg gminnych i powiatowych o znaczeniu lokalnym

- drogi powiatowe i gminne,
- lokalne obiekty mostowe (mosty i wiadukty) na drogach gminnych i powiatowych
- drogi w granicach administracyjnych miejscowości i miast do 20 tys. mieszkańców
- towarzysząca infrastruktura drogowa

Kompleksowe uzbrojenie terenu pod inwestycje

- projekty kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje, z wyłączeniem terenów pod inwestycje mieszkaniowe – uzbrojenie związane z

dostarczeniem podstawowych mediów – kanalizacji, wodociągu, instalacji elektrycznych, gazowych oraz dróg wewnętrznych itp. Projekty zlokalizowane na obszarach gdzie istnieje wyraźna potrzeba takich inwestycji będą traktowane priorytetowo.

Budowa lub modernizacja lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej

- infrastruktura służąca rozwojowi aktywnych form turystyki
- infrastruktura noclegowa, gastronomiczna, informacyjno-recepcyjna i inna infrastruktura turystyczna
- systemy informacji kulturalnej i turystycznej
- infrastruktura kultury (zaplecze kulturalne i rozrywkowe – sale koncertowe i wystawowe, amfiteatry, itp.
- projekty polegające na restauracji i rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego
- systemy zabezpieczeń obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (np. pożary, włamania, itp.)
- projekty inwestycyjne gmin uzdrowskich związane z rozwojem funkcji leczniczo-wypoczynkowych

Koszty kwalifikowane

W ramach działania do wydatków kwalifikowanych mogą zostać zaliczone w szczególności następujące koszty:

1) Prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
- przygotowanie planu rozwoju lokalnego – podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o refundację są samorządy gmin i powiatów
- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko
- prace projektantów, architektów,
- wykup niezabudowanych gruntów jeśli jest to nierozzerwalnie związane z realizacją projektu (maksymalnie 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu),
- przygotowanie dokumentacji przetargowej,
- koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych

2) Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym roboty pomiarowe,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe
- prace instalacyjne,
- prace wykończeniowe,
- zakup wyposażenia nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
- nadzór inżynierski.
- koszty promocji projektu integralnie związane z jego realizacją

Rodzaje beneficjentów

- samorządy gminne, powiatowe i działające w ich imieniu jednostki organizacyjne
- związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
- podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd gminny lub powiatowy
- podmioty wybrane w drodze Ustawy Prawo Zamówień Publicznych - zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich – wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny
- organizacje pozarządowe działające non-profit, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe
- inne instytucje publiczne

Poziom dofinansowania projektów

Dofinansowanie z EFRR:

- 75% kwalifikujących się wydatków publicznych
- 50% kwalifikujących się wydatków publicznych w przypadku gdy inwestycja generuje znaczący dochód netto

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (10%) oraz np. Minister Kultury (zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej)
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego

W ramach projektów związanych z turystyką pomoc publiczna będzie przyznawana na następujących warunkach:

- na projekty infrastrukturalne zgodnie z pułapami zawartymi w mapie pomocy regionalnej:
  - 30% EDN - dla podregionów 22 (Poznań) i 42 (Warszawa);
  - 40% EDN - dla podregionów 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);
  - 50% EDN - dla pozostałych podregionów.

MŚP mogą otrzymać dodatkową pomoc, której poziom nie może przekroczyć 15 punktów procentowych brutto, pod warunkiem, że całkowita intensywność pomocy netto nie przekroczy 75%.

- na projekty promocyjne udzielana jest pomoc de minimis do momentu, w którym, łącznie z inną pomocą uzyskaną przez przedsiębiorcę, nie przekroczy kwoty 100 tys. euro w okresie 3 kolejnych lat.

Kryteria wyboru projektów - kryteria formalne

Projekty w ramach działania 3.1: muszą spełniać następujące kryteria:

1. Kompletność wniosku,
2. Kompletność i poprawność formalna załączników (np. Studium Wykonalności, Raport Oddziaływania na Środowisko, jeżeli jest wymagana)
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku,
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupelnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupelnieniu ZPORR dla danego działania,
5. Zgodność z kryterium demograficznym – inwestycje na terenie miejscowości, liczących nie więcej niż 20000 mieszkańców, w przypadku projektów z zakresu kultury i turystyki, inwestycje zlokalizowane na terenie miejscowości od 5000 do 20000 mieszkańców (poniżej 5000 mieszkańców jeśli stanowią lokalne ośrodki rozwoju),
6. Właściwy okres realizacji projektu (uzasadnienie w razie jego przekroczenia),
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupelnieniu ZPORR,
8. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupelnieniu ZPORR
9. Właściwa wartość projektu – projekty z zakresu infrastruktury środowiskowej o całkowitej wartości poniżej 1 mln euro,
10. Planowane wydatki (kwalifikowalność wydatków),
11. Źródła finansowania projektu,
12. Znaczący dochód netto dla celów ustalenia wysokości dotacji (w przypadku projektów z zakresu turystyki i ochrony środowiska, jak również projektów z zakresu kompleksowego uzbrojenia terenu),
13. Zgodność z planem rozwoju lokalnego
14. Większość udziałów lub akcji w spółce handlowej jest w posiadaniu jednostki samorządu terytorialnego.

Kryteria merytoryczne i techniczne. Projekty dotyczące turystyki i kultury.

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami realizowanymi w ramach ZPORR, innymi funduszami UE, oraz środkami krajowymi	1	4
II	Trwałość projektu w zakresie odpowiedniego utrzymania, które gwarantuje, że poziom usług zostanie utrzymany, jak również struktura instytucjonalna, która gwarantuje trwałość projektu	4	16
III	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru na którym będzie realizowany projekt, tworzenie miejsc pracy. Każdy projekt musi przedstawiać ex-ante, że będzie miał znaczący wpływ ekonomiczny na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Priorytet projektów zgodnych z krajowym i regionalnymi programami rozwoju w zakresie kultury i turystyki.	1	4

VII	Obiekty znajdujące się na liście dziedzictwa narodowego przystosowane do celów kultury i turystyki	1	4
VIII	Kompleksowość i wieloaspektowość projektów (np. kompleksowość projektów we wszystkich aspektach dotyczących rozwoju turystyki i kultury)	1	4
IX	Dotychczasowa aktywność projektodawcy w sferze turystyki i kultury	1	4
	Maksymalna ilość punktów		52

Tryb rozpatrywania wniosków

Beneficjent Końcowy przygotowuje projekt w formacie standardowego wniosku o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na Projekt realizowany w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i składa go do jednostki ds. wyboru projektów we właściwym Urzędzie Marszałkowskim w odpowiedzi na ogłoszony konkurs. W jednostce ds. wyboru projektów dokonana zostanie ocena formalna złożonych wniosków. Następnie Panel Ekspertów dokona oceny merytorycznej i technicznej wniosków. Lista rankingowa projektów ułożona na podstawie oceny dokonanej przez Panel Ekspertów zostanie przekazana pod obrady Regionalnego Komitetu Sterującego. Regionalny Komitet Sterujący zarekomenduje przyznanie dotacji dla projektów. Na podstawie rekomendacji RKS Zarząd Województwa dokona wyboru projektów do dofinansowania. Umowę z beneficjentem końcowym o przyznaniu dofinansowania podpisuje Wojewoda.

DOKUMENT		PROCES		PODMIOT
WNIOSEK		ZŁOŻENIE WNIOSKU DO URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO		BENEFICJENT KOŃCOWY
WNIOSEK – KARTA WERYFIKACJI FORMALNEJ		WERYFIKACJA KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI FORMALNEJ		JEDNOSTKA DS. WYBORU PROJEKTÓW W URZĘDZIE MARSZAŁKOWSKIM
WNIOSEK – KARTA OCENY MERYTORYCZNEJ I TECHNICZNEJ		OCENA MERYTORYCZNA I TECHNICZNA, REKOMENDOWANIE WNIOSKU RKS		PANEL EKSPERTÓW
WNIOSEK		REKOMENDACJA WYBORU PROJEKTU ZARZĄDOWI WOJEWÓDZTWA		REGIONALNY KOMITET STERUJĄCY
WNIOSEK I DECYZJA		ZATWIERDZENIE WNIOSKU I PRZEKAZANIE DECYZJI WOJEWÓDZIE		ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
UMOWA O PRYZNANIE DOFINANSOWANIA		ZAWARCIE UMOWY Z BENEFICJENTEM KOŃCOWYM		WOJEWODA

Przebieg finansowy w ramach działania

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków płatniczych przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków. Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, beneficjent końcowy składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o ich refundację. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o refundację zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych beneficjentów końcowych. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z Komisji Europejskiej.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o refundację wydatków i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o refundację wydatków przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o refundację wydatków oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do Komisji Europejskiej.

Po otrzymaniu refundacji z Komisji Europejskiej, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda (Instytucja Pośrednicząca) wnioskuję o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej na zasadach określonych w corocznie uchwalanej procedurze.

W przypadku, gdy współfinansowanie zapewnia inny dysponent części budżetowej, środki przekazywane są na zasadach określonych przez tego dysponenta.

Pomoc publiczna

Programy pomocy dla projektów z dziedziny:

- pozyskiwania odnawialnych źródeł energii
- ochrony powietrza
- lokalnej infrastruktury turystycznej
- turystycznych systemów informacji

podlegają procedurze notyfikacji Komisji Europejskiej.

Wsparcie projektów realizowanych w ramach pozostałych dziedzin działania nie stanowi pomocy publicznej.

Procedura raportowania.

Beneficjent końcowy jest zobowiązany do monitorowania i raportowania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Raporty przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych raportów monitoringowych i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza skonsolidowany raport z komponentu regionalnego ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Do raportu dołączana jest informacja o realizacji Regionalnego Planu Działań Informacyjnych i Promocyjnych, sporządzana przez Samorząd Województwa.

Raporty kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji komponentu regionalnego ZPORR zatwierdza Podkomitet Monitorujący ZPORR.

Po zatwierdzeniu skonsolidowanego raportu z komponentu regionalnego ZPORR przez Podkomitet Monitorujący Instytucja Pośrednicząca przekazuje raport do Instytucji Zarządzającej ZPORR (MGPiPS, Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego).

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza skonsolidowany raport z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu. Do raportu rocznego i na zakończenie realizacji Programu załączana jest informacja o realizacji Planu Promocji ZPORR.

Raporty roczne i na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR Generator wniosków – program służący do wypełniania można pobrać i zainstalować ze strony internetowej www.zporr.gov.pl.

Wykaz niezbędnych załączników dla projektu finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Roboty budowlane

1. Studium Wykonalności (także w przypadku realizacji zadania: roboty i dostawy)
2. Ocena Wpływu na Środowisko (dla inwestycji wymaganych polskim prawem)
3. Kopia pozwolenia na budowę (jeżeli została wydana i jest wymagana polskim prawem)
4. Kopia decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (o ile jest wymagane polskim prawem)
5. Pozwolenie na budowę lub zgłoszenie budowy (o ile istnieje i jest wymagane polskimi przepisami) – nie jest obligatoryjne w momencie składania wniosku o dofinansowanie z EFRR do Urzędu Marszałkowskiego
6. Zgodność projektu z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego lub decyzją o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego
7. Kopia dokumentów - poświadczonych przez uprawnione instytucje – o własności gruntu i/lub obiektów – oświadczenie o prawie dysponowania nieruchomością na cele budowlane
8. Projekt budowlany wraz z mapami, szkicami, opiniami, uzgodnieniami i innymi dokumentami wymaganymi przepisami szczególnymi.
9. Oświadczenie beneficjenta o posiadaniu środków niezbędnych do zrealizowania projektu
10. Poświadczenie o współfinansowaniu projektu od instytucji partycypujących finansowo w kosztach projektu: W 2004 roku wnioskujące strony powinny załączyć do wniosku aplikacyjnego wyciągi z uchwał budżetowych podjętych przez stosowne organy. Dla następnych lat może to być Wieloletni Plan Inwestycyjny lub uchwała intencyjna podjęta przez stosowny organ o współfinansowaniu projektu. W przypadku jeśli beneficjent końcowy otrzyma środki finansowe z innych źródeł publicznych należy załączyć kopię dokumentu wydanego przez instytucję przysługującą środki poświadczające takie współfinansowanie.

11. Oświadczenie beneficjenta lub instytucji odpowiedzialnej za funkcjonowanie projektu po jego zakończeniu o zachowaniu celów projektu zgodnych z wnioskiem aplikacyjnym w ciągu 5 lat po podpisaniu umowy.
12. Oświadczenie beneficjenta o możliwości odzyskania podatku VAT
13. Dokumenty poświadczające sytuację finansową beneficjenta oraz wszystkich parterów biorących udział w realizacji projektu
  - bilans za ostatnie 3 lata w przypadku podmiotów zobowiązanych do sporządzenia takiej informacji (potwierdzone przez biegłego rewidenta lub głównego księgowego);
  - rachunek zysków i strat – j.w.
14. Wypis z Krajowego Rejestru Sądowego, Ewidencji Działalności Gospodarczej, Rejestru Stowarzyszeń, Fundacji lub innego dokumentu tej rangi – dotyczy udokumentowania celów jakie chce osiągnąć beneficjent (nie dotyczy JST);
15. Poświadczona kopia dokumentu rejestrowego, świadcząca iż beneficjent nie działa w celu osiągnięcia zysku (nie dotyczy JST)
16. Kopia zawartej umowy (porozumienia lub innego dokumentu) określająca rolę w realizacji projektu, wzajemne zobowiązania stron, odpowiedzialność wobec dysponenta środków unijnych (jeżeli w realizację projektu jest zaangażowanych więcej stron niż jedna)
17. Kopia planu rozwoju transportu publicznego, planu rozwoju lokalnego, programu rewitalizacji (jeśli jest to w ramach danego działania wymagane)

Dostawy

1. Biznes Plan
2. Ocena wpływu na środowisko (o ile jest wymagana stosownymi przepisami prawa)
3. Kopia dokumentów - poświadczonych przez uprawnione instytucje – o własności gruntu i obiektów - oświadczenie o prawie dysponowania nieruchomością na cele budowlane
4. Oświadczenie beneficjenta o posiadaniu środków niezbędnych do zrealizowania projektu
5. Poświadczenie o współfinansowaniu projektu od instytucji partycypujących finansowo w kosztach projektu. W 2004 roku wnioskujące strony powinny załączyć do wniosku aplikacyjnego wyciągi z uchwał budżetowych podjętych przez stosowne organy. Dla następnych lat może to być Wieloletni Plan Inwestycyjny lub uchwała intencyjna podjęta przez stosowny organ o współfinansowaniu projektu. W przypadku jeśli beneficjent końcowy otrzyma środki finansowe z innych źródeł publicznych należy załączyć kopię dokumentu wydanego przez instytucję przyznającą środki poświadczające takie współfinansowanie.
6. Oświadczenie instytucji odpowiedzialnej za funkcjonowanie projektu po jego zakończeniu o zachowaniu celów projektu zgodnych z wnioskiem aplikacyjnym w ciągu 5 lat po podpisaniu umowy .
7. Oświadczenie beneficjenta o możliwości odzyskania podatku VAT
8. Dokumenty poświadczające sytuację finansową beneficjenta oraz wszystkich parterów biorących udział w realizacji projektu
  - bilans za ostatnie 3 lata w przypadku podmiotów zobowiązanych do sporządzenia takiej informacji (potwierdzone przez biegłego rewidenta lub głównego księgowego);
  - rachunek zysków i strat – j.w
9. Wypis z Krajowego Rejestru Sądowego, Ewidencji Działalności Gospodarczej, Rejestru Stowarzyszeń, Fundacji lub innego dokumentu tej rangi – dotyczy udokumentowania celów jakie chce osiągnąć beneficjent (nie dotyczy JST);
10. Poświadczona kopia dokumentu rejestrowego, świadcząca iż beneficjent nie działa w celu osiągnięcia zysku (nie dotyczy JST)
11. Kopia zawartej umowy (porozumienia lub innego dokumentu) określająca rolę w realizacji projektu, wzajemne zobowiązania stron, odpowiedzialność wobec dysponenta środków unijnych (jeżeli w realizację projektu zaangażowanych jest więcej stron niż jedna).
12. Kopia planu rozwoju transportu publicznego, planu rozwoju lokalnego, programu rewitalizacji (jeśli jest to w ramach danego działania wymagane)
13. Założenia techniczno-organizacyjne projektu.
14. Specyfikacja techniczna (dostawy).

Usługi

1. Biznes Plan
2. Ocena wpływu na środowisko (o ile jest wymagana stosownymi przepisami prawa)
3. Kopia dokumentów - poświadczonych przez uprawnione instytucje – o własności gruntu i obiektów (patrz tabela nr 3).
4. Kopia dokumentów – poświadczonych przez uprawnione instytucje – do dysponowania obiektami, w których zostaną zamontowane lub będą wykorzystane zakupione w ramach projektu towary
5. Oświadczenie beneficjenta o posiadaniu środków niezbędnych do zrealizowania projektu
6. Poświadczenie o współfinansowaniu projektu od instytucji partycypujących finansowo w kosztach projektu (np.

patrz tabela nr 8): W 2004 roku wnioskujące strony powinny załączyć do wniosku aplikacyjnego wyciągi z uchwał budżetowych podjętych przez stosowne organy. Dla następnych lat może to być Wieloletni Plan Inwestycyjny lub uchwała intencyjna podjęta przez stosowny organ o współfinansowaniu projektu. W przypadku jeśli beneficjent końcowy otrzyma środki finansowe z innych źródeł publicznych należy załączyć kopię dokumentu wydanego przez instytucję przyznającą środki poświadczające takie współfinansowanie.

7. Oświadczenie instytucji odpowiedzialnej za funkcjonowanie projektu po jego zakończeniu o zachowaniu celów projektu zgodnych z wnioskiem aplikacyjnym w ciągu 5 lat po podpisaniu umowy

8. Oświadczenie beneficjenta o możliwości odzyskania podatku VAT

9. Dokumenty poświadczające sytuację finansową beneficjenta oraz wszystkich parterów biorących udział w realizacji projektu (patrz rozdział 7.2):

- bilans za ostatnie 3 lata w przypadku podmiotów zobowiązanych do sporządzenia takiej informacji (potwierdzony przez biegłego rewidenta lub głównego księgowego);

- rachunek zysków i strat – j.w

10. Kopia zawartej umowy (porozumienia lub innego dokumentu) określająca rolę w realizacji projektu, wzajemne zobowiązania stron, odpowiedzialność wobec dysponenta środków unijnych (jeżeli w realizację projektu zaangażowanych jest więcej stron niż jedna).

11. Kopia planu rozwoju transportu publicznego, planu rozwoju lokalnego, programu rewitalizacji (jeśli jest to w ramach danego działania wymagane)

12. Założenia techniczno-organizacyjne projektu

13. Zakres zadań (usługi)

Rozdział 4

Wsparcie przedsiębiorstw sektora turystycznego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw.

W ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw istnieje możliwość finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych w przedsiębiorstwach sektora turystycznego.

III.2.2. Działanie 2.2 Wsparcie konkurencyjności produktowej i technologicznej przedsiębiorstw

Nazwa Programu Operacyjnego	SPO - Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw
Nazwa Priorytetu	Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw
Nazwa Działania	Wsparcie konkurencyjności produktowej i technologicznej przedsiębiorstw
Nazwa Poddziałania	2.2.1 Wsparcie dla przedsiębiorstw dokonujących nowych inwestycji 2.2.2 Wsparcie w zakresie internacjonalizacji przedsiębiorstw
Kategoria interwencji	2.2.1 - 151, 161, 321, 322, 324 2.2.2 - 153, 163, 164
Numer Działania	2.2
Czas trwania Działania	maj 2004 – grudzień 2006
Institucja Zarządzająca	MGPiPS
Institucja Pośrednicząca	-
Institucja Wdrażająca	MGPiPS 2.2.1 – DIF 2.2.2 – DZE (w przypadku przejęcia zadań DZE przez agencję promocji gospodarczej, agencja będzie pełniła funkcję Instytucji Wdrażającej)
Ostateczni Odbiorcy (projektodawcy)	przedsiębiorcy dokonujący nowych inwestycji (2.2.1) przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie Polski (2.2.2)
Beneficjenci Ostateczni (osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy)	iw.
Institucja Płatnicza	Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów
Rodzaj pomocy	Dotacje
Max. wysokość pomocy (w % kwalifikujących się wydatków)	2.2.1 – 50% dla dużych przedsiębiorców, 65% dla MSP, zgodnie z mapą pomocy regionalnej. 2.2.2 - 50% (zasada de minimis)
Publiczne wsparcie finansowe ogółem	370,072075 mln
Wsparcie finansowe z EFRR	253,472075 mln
Publiczne wsparcie finansowe krajowe	116,600000 mln
Środki prywatne	354,200000 mln
Wkład publiczny w środkach ogółem (w %)	51,10 %
Wkład EFRR w całości środków publicznych (w %)	68,49 %
Wkład krajowy publiczny w całości środków publicznych (w %)	31,51 %

Wkład EFRR w środkach ogółem (w %)	35 %
Wkład publiczny krajowy w środkach ogółem (w %)	16,10 %
Wkład środków prywatnych w środkach ogółem (w %)	48,90 %
System wyboru projektów	Projekty będą podlegały ocenie formalnej na poziomie Instytucji Wdrażającej, a następnie ocenie techniczno-ekonomicznej i merytorycznej dokonywanej przez Grupę roboczą ds. oceny projektów powołaną przez Instytucję Wdrażającą po uzgodnieniu z Instytucją Zarządzającą a następnie będą przekazywane do Komitetu Sterującego rekomendującego projekty Instytucji Zarządzającej. Decyzje o wyborze projektów podejmuje Instytucja Zarządzająca.
Skład Komitetu Sterującego	W skład Komitetu Sterującego wchodzi: - przedstawiciele Instytucji Zarządzającej SPO-WKP (MGPiPS), - przedstawiciele Instytucji Pośredniczących (MŚ, MNil) - przedstawiciele Instytucji Wdrażających, - przedstawiciele Jednostki monitorująco-kontrolnej EFRR, - przedstawiciele ministerstw właściwych ze względu na zakres działań realizowanych w ramach SPO-WKP, - przedstawiciele Instytucji Zarządzających innymi Programami Operacyjnymi, - przedstawiciele władz samorządowych, - przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych.
Skład grup roboczych ds. oceny projektów	- przedstawiciele Instytucji Zarządzającej SPO-WKP (MGPiPS), - przedstawiciele Instytucji Wdrażającej, - eksperci.

Kategorie interwencji: 151, 153, 161, 163, 164, 321, 322, 324

Cel Działania

Celem Działania jest poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez wsparcie nowych inwestycji oraz wzrost skali umiędzynarodowienia przedsiębiorstw poprzez promocję.

Opis Działania

Działanie składa się z dwóch poddziałań obejmujących:

- 1.1.1. Wsparcie dla przedsiębiorstw dokonujących nowych inwestycji (w rozumieniu przepisów UE), polegających na utworzeniu lub rozbudowie przedsiębiorstwa, zarówno ze sfery produkcyjnej jak i usługowej oraz na rozpoczęciu w przedsiębiorstwie działalności obejmującej dokonywanie zasadniczych zmian produkcji, produktu lub procesu produkcyjnego, jak również wsparcie tworzenia miejsc pracy związanych z nowymi inwestycjami.
- 1.1.2. Wsparcie w zakresie internacjonalizacji przedsiębiorstw poprzez pokrycie części kosztów udziału przedsiębiorców w targach i wystawach międzynarodowych oraz misjach gospodarczych związanych z targami i wystawami za granicą.

Poddziałanie 2.2.1 Wsparcie dla przedsiębiorstw dokonujących nowych inwestycji

Kategorie interwencji: 151, 161, 321, 322, 324

Cel Poddziałania 2.2.1

Celem Poddziałania jest poprawa oferty produktowej i technologicznej przedsiębiorstw poprzez wspieranie nowych inwestycji związanych z utworzeniem lub rozbudową, jak również z rozpoczęciem w przedsiębiorstwie działań obejmujących dokonywanie zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego, zmian wyrobu lub usługi oraz tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nowymi inwestycjami.

Cele szczegółowe:

- utworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach,
- wzrost nakładów na inwestycje przedsiębiorstw,
- wzrost wskaźnika innowacyjności przedsiębiorstw,
- unowocześnienie technologii, wzrost wydajności pracy i poprawa jakości,
- poprawa stanu środowiska,
- poszerzenie oferty towarowej.

Opis Poddziałania 2.2.1

W ramach tego Poddziałania przedsiębiorcy podejmujący nowe inwestycje, w tym także rozbudowujący istniejące

zakłady i tworzący nowe miejsca pracy, będą mogli ubiegać się o dotacje inwestycyjne.

Z dotacji korzystać mogą małe, średnie i duże przedsiębiorstwa. Niemniej szczególna uwaga będzie poświęcona rozwojowi sektora MŚP. Z tego względu 3/4 środków z EFRR oraz krajowych środków budżetowych będzie przyznane MŚP w ramach tego Działania. Szczególna waga przywiązywana jest także do wspierania inwestycji innowacyjnych, które są niezwykle istotne dla podniesienia konkurencyjności polskiej gospodarki. Poziom wsparcia jest uzależniony między innymi od regionu, w którym inwestycje zostaną ulokowane – w regionach wymagających szczególnego wsparcia dotacje będą mogły być wyższe, a warunki, jakie musi spełniać inwestor, łagodniejsze.

Wsparcie będzie obejmowało dotacje dla przedsiębiorstw dokonujących nowych inwestycji, polegających na utworzeniu lub rozbudowie przedsiębiorstwa, zarówno ze sfery produkcyjnej jak i usługowej, jak również na rozpoczęciu w przedsiębiorstwie działalności obejmującej dokonywanie zasadniczych zmian produktu, produkcji, lub procesu produkcyjnego oraz tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nowymi inwestycjami. Mogą to być inwestycje między innymi w:

- środki trwałe, takie jak budynki, budowle, maszyny i urządzenia,
  - wartości niematerialne i prawne, polegające na uzyskaniu patentu, nabyciu licencji
- lub nieopatentowanej wiedzy technicznej, technologicznej lub z zakresu organizacji i zarządzania.

Wydatki kwalifikujące się do objęcia wsparciem w ramach Poddziałania 2.2.1

Wydatki kwalifikujące się do objęcia wsparciem w ramach Poddziałania 2.2.1 zostały enumeratywnie wskazane w ustawie z dnia 20 marca 2002 r. o finansowym wspieraniu inwestycji (Dz. U. z 2002 r., Nr 41, poz. 363, z późn. zm.).

Wydatki te muszą być zgodne z Rozporządzeniem Komisji Nr 1145/2003 z 27 czerwca 2003 zmieniającym rozporządzenie 1685/2000 w zakresie uznawania wydatków na działania współfinansowane z funduszy strukturalnych.

Narzędzia interwencji

Wsparcie w ramach tego Podziałania ma charakter dotacji będących refundacją części wydatków kwalifikowanych poniesionych w wyniku realizacji projektu.

Zasięg terytorialny Podziałania – cały kraj.

Spodziewane rezultaty Poddziałania

W wyniku realizacji tego Poddziałania oczekuje się pozytywnych efektów, obejmujących między innymi:

- wzrost liczby nowych miejsc pracy,
- zwiększenie poziomu inwestycji w sektorze przedsiębiorstw,
- wzrost udziału produkcji wyrobów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej wyrobów przemysłowych,
- poprawę oferty produktowej i technologicznej przedsiębiorstw,
- zwiększenie liczby przedsiębiorstw innowacyjnych,
- zwiększenie stopnia dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska,
- wzrost nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach,
- zwiększenie nakładów na prace badawczo-rozwojowe w przedsiębiorstwie.

Relacje do innych programów operacyjnych

Realizacja Podziałania 2.2.1 pozostaje w ścisłym związku z Działaniami znajdującymi się w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz SPO - Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO - RZL).

W ZPORR są to Działania:

w Priorytecie 2:

- „Promocja przedsiębiorczości” w Priorytecie 3:
- „Mikroprzedsiębiorstwa” W SPO - RZL jest to Działanie w Priorytecie 2:
- „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki”.

Kryteria wyboru projektów dla Poddziałania 2.2.1

Wybór projektów odbywa się według kryteriów opisanych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, z dnia 12 września 2003 r., w sprawie szczegółowych kryteriów udzielania wsparcia finansowego nowej inwestycji (Dz. U. Nr 165, poz. 1600, z późn. zm.), które zostały przedstawione poniżej.

Wybór projektów odbywa się według ściśle określonych kryteriów:

Ocena formalna oraz techniczno-ekonomiczna – celem jest wybranie wniosków, które zostaną poddane ocenie merytorycznej. Za kryteria formalne i techniczno-ekonomiczne punktów nie przyznaje się, ale muszą być one wszystkie spełnione.

Ocena merytoryczna – celem jest przyznanie określonej liczby punktów za spełnienie przyjętych kryteriów merytorycznych. Następnie projekty trafiają na listę rankingową. Za spełnienie kryterium merytorycznego przyznawane są punkty, za brak spełnienia kryterium merytorycznego – 0 pkt. Maksymalna liczba możliwych do uzyskania punktów wynosi 172. W każdej kategorii inwestycyjnej sporządzana jest odrębna lista.

Sprawdzenie kryteriów formalnych i techniczno-ekonomicznych polega na ocenie przez Instytucję Wdrażającą

zgodności wniosku z wymogami ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji i odnoszących się do niej aktów wykonawczych oraz innych obowiązujących przepisów, w tym w szczególności dotyczących pomocy publicznej dla przedsiębiorców. Wnioski, które nie zawierają właściwych i prawidłowo wypełnionych elementów podlegają wykluczeniu i nie są brane pod uwagę podczas dalszej oceny w danej rundzie aplikacyjnej. W przypadku wykluczenia wniosku, Instytucja Wdrażająca przekazuje projektodawcom stosowną informację wraz z uzasadnieniem.

Kryteria formalne dla Poddziałania 2.2.1

- wniosek złożono w terminie,
- wniosek wypełniono zgodnie z „Instrukcją wypełniania wniosku o pomoc finansową ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego” łącznie z podpisaną deklaracją projektodawcy, zamieszczoną we „Wniosku o pomoc finansową” (instrukcja jest załączona do wniosku);
- załączono komplet dokumentów wymienionych w załączniku do „Wniosku o pomoc finansową”;

Kryteria techniczno-ekonomiczne dla Poddziałania 2.2.1

- zgodność z celem oraz zakresem merytorycznym Poddziałania,
- zgodność z przepisami w zakresie pomocy publicznej,
- zgodność z ustawą o finansowym wspieraniu inwestycji oraz aktami wykonawczymi do ustawy,
- zapewniony minimalny, wymagany wkład własny,
- przedstawiona ocena kondycji finansowej projektodawcy, w oparciu o dokumenty załączone do wniosku o udzielenie wsparcia,
- działalność gospodarcza związana z daną inwestycją będzie prowadzona przez co najmniej 5 lat od dnia zakończenia inwestycji,
- w przypadku wsparcia finansowego, które ma być przeznaczone na tworzenie nowych miejsc pracy – nowo utworzone miejsca pracy będą utrzymane przez co najmniej 5 lat od dnia zakończenia inwestycji,
- wniosek o wsparcie finansowe nowej inwestycji został złożony przed rozpoczęciem realizacji danej inwestycji,
- wsparcie finansowe nowej inwestycji może być udzielone przedsiębiorcy dokonującemu nowej inwestycji lub tworzącemu miejsca pracy związane z nowymi inwestycjami,
- wsparcie finansowe nowej inwestycji może być udzielone przedsiębiorcy w przypadku, gdy spełnia on jeden z poniższych warunków:
  - a) wartość nowej inwestycji jest nie mniejsza niż równowartość kwoty 10 mln euro,
  - b) wartość nowej inwestycji jest nie mniejsza niż równowartość kwoty 500 tys. euro, w przypadku gdy inwestycja dotyczy rozbudowy lub modernizacji istniejącego przedsiębiorstwa i wiąże się z utrzymaniem co najmniej 100 miejsc pracy przez nie mniej niż 5 lat,
  - c) w wyniku nowej inwestycji zostało utworzonych co najmniej 20 nowych miejsc pracy na nie mniej niż 5 lat,
  - d) nowa inwestycja wprowadza innowację technologiczną,
  - e) nowa inwestycja wpływa na poprawę stanu środowiska,
  - f) nowa inwestycja jest zlokalizowana na obszarze parku przemysłowego lub parku technologicznego.

Kryteria merytoryczne dla Poddziałania 2.2.1

KRYTERIUM MERYTORYCZNE	LICZBA PUNKTÓW	SPOSÓB OCENY	MAKSYMALNA LICZBA PUNKTÓW
Lokalizacja nowej inwestycji			
Lokalizacja w podregionie, dla którego maksymalna intensywność pomocy wynosi 30% - Poznań, Warszawa.	0 pkt	Wniosek, część 12.1 – 12.3	20 pkt
Lokalizacja w podregionie, dla którego maksymalna intensywność pomocy wynosi 40% - Wrocław, Kraków, Gdańsk – Gdynia – Sopot.	10 pkt		
Lokalizacja w podregionie, dla którego maksymalna intensywność pomocy wynosi 50% - pozostałe terytorium kraju.	20 pkt		
Wartość nowej inwestycji			
Wartość nowej inwestycji nie mniejsza niż 10 mln euro – za każde 2 mln euro wartości nowej inwestycji	1 pkt	Wniosek, część 14.1 oraz 20.1	30 pkt

KRYTERIUM MERYTORYCZNE	LICZBA PUNKTÓW	SPOSÓB OCENY	MAKSYMALNA LICZBA PUNKTÓW
Wartość nowej inwestycji jest nie mniejsza niż 500 tys. euro (w przypadku gdy inwestycja dotyczy rozbudowy lub modernizacji istniejącego przedsiębiorstwa i wiąże się z utrzymaniem co najmniej 100 miejsc pracy przez nie mniej niż 5 lat) – za każde 100 tys. euro wartości nowej inwestycji	1 pkt	Wniosek, część 14.2 oraz 20.1	30 pkt
W przypadku nowej inwestycji, w wyniku której zostało utworzonych co najmniej 20 nowych miejsc pracy na nie mniej niż 5 lat – za każde 15 tys. euro powyżej 100 tys. euro wartości nowej inwestycji	1 pkt	Wniosek, część 14.3 oraz 20.1	30 pkt
W przypadku nowej inwestycji, wprowadzającej innowację technologiczną lub wpływającej na poprawę stanu środowiska lub zlokalizowanej na obszarze parku przemysłowego lub parku technologicznego – za każde 5 tys. euro powyżej 50 tys. euro wartości nowej inwestycji	1 pkt	Wniosek, część 14.4 – 14.6 oraz 20.1	30 pkt
Wielkość zatrudnienia			
W przypadku inwestycji, o wartości nie mniejszej niż 10 mln euro – za każde 30 nowych miejsc pracy utworzonych powyżej 200 nowych miejsc pracy	1 pkt	Wniosek, część 11.8	30 pkt
W przypadku inwestycji, o wartości nie mniejszej niż 500 tys. euro (w przypadku gdy inwestycja dotyczy rozbudowy lub modernizacji istniejącego przedsiębiorstwa i wiąże się z utrzymaniem co najmniej 100 miejsc pracy przez nie mniej niż 5 lat) – za każde 10 nowych miejsc pracy	1 pkt	Wniosek, część 11.8	30 pkt
W przypadku inwestycji, w wyniku której zostało utworzonych co najmniej 20 nowych miejsc pracy na nie mniej niż 5 lat – za każde 1 nowe miejsce pracy	1 pkt	Wniosek, część 11.8	30 pkt
W przypadku inwestycji, wprowadzającej innowację technologiczną lub wpływającej na poprawę stanu środowiska lub zlokalizowanej na obszarze parku przemysłowego lub parku technologicznego – za każde 1 nowe miejsce pracy	1 pkt	Wniosek oraz dokumenty potwierdzające miejsce lokalizacji	30 pkt
Wpływ nowej inwestycji na środowisko			
W przypadku inwestycji neutralnej pod względem wpływu na środowisko lub negatywnie wpływającej na środowisko	0 pkt	Wniosek i opis inwestycji	20 pkt
W przypadku inwestycji, której dodatkowym efektem będzie pozytywny wpływ na środowisko	10 pkt		
W przypadku inwestycji bezpośrednio dotyczącej ochrony środowiska	20 pkt		
Wpływ nowej inwestycji na aktywizację gospodarczą regionu			

KRYTERIUM MERYTORYCZNE	LICZBA PUNKTÓW	SPOSÓB OCENY	MAKSYMALNA LICZBA PUNKTÓW
Nawiązanie kooperacji z przedsiębiorcami działającymi na terenie kraju przez okres co najmniej 5 lat po uruchomieniu przez inwestora działalności gospodarczej w wyniku takiej inwestycji		Za kooperanta uważa się wyłącznie podwykonawców wykonujących pewną fazę procesu produkcyjnego bądź usługowego lub dostarczających część produktu końcowego wytwarzanego przez głównego wykonawcę, bądź usługi świadczonej przez głównego usługodawcę	20 pkt
Kooperacja z dwoma przedsiębiorcami	10 pkt		
Kooperacja z co najmniej trzema przedsiębiorcami	20 pkt		
Poziom innowacyjności technologii wytwarzanych w ramach nowej inwestycji wyrobów i usług			
Inwestor lub podmiot posiadający co najmniej 51% udziałów lub akcji w przedsiębiorstwie inwestora posiada patent na wynalazek, prawo ochronne na wzór użytkowy, prawo z rejestracji wzoru przemysłowego lub prawo z rejestracji topografii układów scalonych, jakie stosowane są w ramach nowej inwestycji, co najmniej w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innym państwie.	10 pkt	Wniosek, część 16.b oraz dokumenty potwierdzające tytuły do nich	40 pkt
Inwestycja zakład transfer lub zastosowanie nowoczesnej technologii, dającej w efekcie nowy produkt i proces:		Niezależna opinia sporządzona przez jednostkę naukową w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o Komitecie Badań Naukowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 389 oraz z 2003 r. Nr 39, poz. 335) lub stowarzyszenie naukowo-techniczne o zasięgu ogólnopolskim – o zakresie Działania obejmującym charakter wspieranej inwestycji, potwierdzającą okres stosowania tej technologii na świecie. Opinie sporządzone przez instytucje zagraniczne, załącza się do wniosku w tłumaczeniu na język polski przez tłumacza przysięgłego i z potwierdzeniem sporządzonym przez jeden z podmiotów, o którym mowa powyżej.	
technologia istniejąca i stosowana na świecie krócej niż 5 lat	10 pkt		
technologia istniejąca i stosowana na świecie krócej niż 3 lat	20 pkt		
technologia istniejąca i stosowana na świecie krócej niż 1 rok	30 pkt		
Zgodność nowej inwestycji z kierunkami uznanymi za priorytetowe na podstawie obserwacji trendów rozwoju technologii			

KRYTERIUM MERYTORYCZNE	LICZBA PUNKTÓW	SPOSÓB OCENY	MAKSYMALNA LICZBA PUNKTÓW
Inwestycja spełnia co najmniej jedno z poniższych kryteriów:			
- dotyczy obszarów, które zostały wskazane jako priorytetowe w ramach będącego w toku Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technologicznego i Prezentacji Unii Europejskiej	10 pkt	Wniosek, część 16.c i opis	10 pkt
- jest przeznaczona na wdrożenie projektów realizowanych jako projekty celowe małych i średnich przedsiębiorstw, określone w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych z dnia 30 listopada 2001 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych ustalanych w budżecie państwa na naukę (Dz. U. Nr 146, poz. 1642)			
- jest przeznaczona na wdrożenie projektów małych i średnich przedsiębiorców nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie Polski Produkt Przyszłości			
- jest przeznaczona dla małych i średnich przedsiębiorców na uruchomienie produkcji i dostarczanie energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych			
- dotyczy małych i średnich przedsiębiorców wykorzystujących istniejącą infrastrukturę likwidowanych lub restrukturyzowanych przedsiębiorstw innych przedsiębiorców			
- dotyczy powstałych małych firm innowacyjnych, w których przedsiębiorca jest zarazem twórcą technologii, będącej przedmiotem inwestycji			
Realizacja polityk horyzontalnych UE w zakresie:			
Zapewnienie równości płci lub poprawa warunków równouprawnienia kobiet i mężczyzn	1 pkt	Wniosek, część I, pkt 6.1 – 6.3. W przypadku, gdy „Projekt zorientowany na kwestie równych szans kobiet i mężczyzn” lub „Projekt pozytywny pod względem równych szans kobiet i mężczyzn”	2 pkt
Spółeczeństwa informacyjnego	1 pkt	Wniosek, część IV, pkt 16. W przypadku, gdy projekt ma pozytywny wpływ na zagadnienia z zakresu społeczeństwa informacyjnego.	

Procedura składania wniosków dla Poddziałania 2.2.1

Procedura składania wniosków przeprowadzana jest trzy razy w roku. Informacja o rozpoczęciu rundy aplikacyjnej podawana jest na stronach internetowych Instytucji Zarządzającej www.konkurencyjność.gov.pl, Instytucji Wdrażającej i w prasie o zasięgu ogólnokrajowym. Wnioski będą składane w Instytucji Wdrażającej, którą jest Departament Instrumentów Finansowych w MGPIPS. Wybór projektów, ubiegających się o współfinansowanie dokonywany jest w ramach procedury konkursu przeprowadzanego na podstawie kryteriów wyboru projektów stworzonych dla Poddziałania 2.2.1.

System wyboru projektów został opisany w tabeli dla Działania 2.2 oraz szczegółowo w rozdziale IV.4 - Procedura

wyboru projektów.

Realizacja polityk horyzontalnych UE

Inwestycje zrealizowane w wyniku realizacji Poddziałania będą mieć korzystny wpływ na rynek pracy. Wspieranie działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw będzie generować nowe miejsca pracy. W ramach oceny projektów specjalna uwaga przywiązywana będzie do tej kwestii – jednym z kryteriów oceny, wpływającym na otrzymaną przez projekt punktację – będzie liczba utworzonych miejsc pracy.

Kwestie ochrony środowiska są bardzo istotnym elementem realizacji Poddziałania. Jednym z rodzajów projektów, które traktowane będą priorytetowo, są projekty dotyczące inwestycji wpływających na poprawę stanu środowiska. Ponadto w ramach oceny projektów specjalna waga przykładana będzie do kwestii ochrony środowiska. Projekty zostaną zakwalifikowane do uzyskania wsparcia tylko pod warunkiem, że spełniają wymagania nakładane przez ustawodawstwo w zakresie ochrony środowiska.

Poddziałanie korzystnie wpłynie również na politykę zrównoważonego rozwoju dzięki promowaniu inwestycji innowacyjnych technologicznie, przyjaznych dla środowiska oraz dzięki tworzeniu nowych miejsc pracy.

Projekty realizowane w ramach tego Poddziałania korzystnie wpłyną na rozwój społeczeństwa informacyjnego z uwagi na wsparcie przedsiębiorców wykorzystujących ICT.

Institucje Wdrażające, Ostateczni Odbiorcy Poddziałania 2.2.1

Institucją Wdrażającą jest Departament Instrumentów Finansowych w Ministerstwie Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, jako że instrument ten jest kontynuacją już istniejącego instrumentu w ramach Ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji, wdrażanego przez ten Departament.

Ostatecznymi Odbiorcami są przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie Polski.

Generator wniosków – program do wypełniania wniosków można pobrać i zainstalować ze strony internetowej: www.konkurencyjnosc.gov.pl

III.2.3 DZIAŁANIE 2.3 Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje

Nazwa Programu Operacyjnego	SPO - Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw
Nazwa Priorytetu	Bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw
Nazwa Działania	Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje
Nazwa Poddziałania	-
Kategoria interwencji	161, 321, 322, 324
Numer Działania	2.3
Czas trwania Działania	maj 2004 – grudzień 2006
Institucja Zarządzająca	MGPIPS
Institucja Pośrednicząca	-
Institucja Wdrażająca	PARP
Ostateczni Odbiorcy (projektodawcy)	małe i średnie przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie RP, z wyłączeniem mikroprzedsiębiorstw innych niż działających ponad 3 lata na rynku, oraz nowopowstałe MSP oparte na zaawansowanych technologiach
Beneficjenci Ostateczni (osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy)	j.w.
Institucja Płatnicza	Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów
Rodzaj pomocy	Dotacje (bezwrotne wsparcie finansowe)
Max. wysokość pomocy (w % kwalifikujących się wydatków)	Zróżnicowanie – zgodnie z mapą pomocy regionalnej (maksymalnie 50%), lecz nie mniej niż 10 tys. PLN i nie więcej niż 1 250 tys. PLN.
Publiczne wsparcie finansowe ogółem	359,028757 mln
Wsparcie finansowe z EFRR	251,328757 mln

Publiczne wsparcie finansowe krajowe	107,700000 mln
Środki prywatne	359,000000 mln
Wkład publiczny w środkach ogółem (w %)	50 %
Wkład UE w całości środków publicznych (w %)	70 %
Wkład krajowy publiczny w całości środków publicznych (w %)	30 %
Wkład UE w środkach ogółem (w %)	35 %
Wkład publiczny krajowy w środkach ogółem (w %)	15 %
Wkład środków prywatnych w środkach ogółem (w %)	50 %
System wyboru projektów	Projekty będą podlegały ocenie formalnej na poziomie Regionalnych Instytucji Finansujących, a następnie ocenie techniczno-ekonomicznej i merytorycznej dokonywanej przez Grupę roboczą ds. oceny projektów powołaną przez Instytucję Wdrażającą po uzgodnieniu z Instytucją Zarządzającą a następnie będą przekazywane do Komitetu Sterującego rekomendującego projekty Instytucji Zarządzającej. Decyzje o wyborze projektów podejmuje Instytucja Zarządzająca.
Skład Komitetu Sterującego	W skład Komitetu Sterującego wchodzi: - przedstawiciele Instytucji Zarządzającej SPO-WKP (MGPiPS), - przedstawiciele Instytucji Pośredniczących (MŚ, MNil) - przedstawiciele Instytucji Wdrażających, - przedstawiciele Jednostki monitorująco-kontrolnej EFRR, - przedstawiciele ministerstw właściwych ze względu na zakres działań realizowanych w ramach SPO-WKP, - przedstawiciele Instytucji Zarządzających innymi Programami Operacyjnymi, - przedstawiciele władz samorządowych, - przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych.
Skład grup roboczych ds. oceny projektów	- przedstawiciele Instytucji Zarządzającej SPO-WKP (MGPiPS), - przedstawiciele Instytucji Wdrażającej, - eksperci.

Kategorie interwencji: 161, 321, 322, 324

Cel Działania

Celem Działania jest zwiększenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą na terenie Polski poprzez unowocześnienie ich oferty produktowej i technologicznej.

Opis Działania

Projekty wsparte w ramach Działania obejmują inwestycje określone w rozporządzeniu Komisji Nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 TWE do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw. Projekty realizujące jakiegokolwiek działania modernizacyjne oraz dostosowawcze będą szczegółowo badane pod kątem zgodności z ww. rozporządzeniem, w szczególności z art. 2 c i art. 2 d rozporządzenia.

W szczególności obejmują one następujące typy projektów:

- działania modernizacyjne w małych i średnich przedsiębiorstwach,
- wdrażanie wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych podejmowanych przez przedsiębiorstwa,
- zakup wyników prac badawczo-rozwojowych i/lub praw własności przemysłowej przez przedsiębiorstwa,
- wdrażanie i komercjalizację technologii i produktów innowacyjnych,
- zastosowanie i wykorzystanie technologii gospodarki elektronicznej,
- zastosowanie i wykorzystanie technologii informatycznych i komunikacyjnych (ICT) w procesach zarządzania przedsiębiorstwem,
- dostosowywanie technologii i produktów do wymagań dyrektyw unijnych, zwłaszcza norm zharmonizowanych i prawodawstwa w zakresie BHP.

Wydatki kwalifikujące się do objęcia wsparciem w ramach Działania 2.3

Wydatki te wskazane zostały w Rozporządzeniu Komisji Nr 1145/2003 z 27 czerwca 2003 zmieniającym rozporządzenie 1685/2000 w zakresie uznawania wydatków na działania współfinansowane z funduszy strukturalnych

oraz szczegółowo w rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowego sposobu realizacji, warunków i trybu udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości wsparcia finansowego w ramach realizacji Sektorowego Programu Operacyjnego - Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw (Dz.U. z 2004 r.)

Relacje do innych programów operacyjnych

Działanie jest skoordynowane z projektami inwestycyjnymi, które są planowane w ramach Działania „Mikroprzedsiębiorstwa” Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Kryterium delimitacyjnym jest zakres przedmiotowy projektów oraz Ostateczni Odbiorcy, którzy w przypadku ZPORR są ograniczeni do mikroprzedsiębiorstw działających krócej niż 3 lata.

Spodziewane rezultaty i efekty

Realizacja Działania 2.3 przyczyni się między innymi do:

- wzrostu nakładów inwestycyjnych w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw,
- unowocześnienia środków trwałych w małych i średnich przedsiębiorstwach,
- zwiększenia rentowności małych i średnich przedsiębiorstw,
- wzrostu poziomu innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw,
- stworzenia nowych miejsc pracy, w tym w innowacyjnych sektorach gospodarki,
- wzrostu współpracy pomiędzy sferą badawczo-rozwojową a małymi i średnimi przedsiębiorstwami,
- wzrostu współpracy pomiędzy małymi i średnimi przedsiębiorcami,
- zwiększenia dostępu przedsiębiorców do informacji i usług publicznych on-line.

Kryteria wyboru projektów dla Działania 2.3

Wybór projektów odbywa się według ściśle określonych kryteriów:

Ocena formalna oraz techniczno-ekonomiczna – celem jest wybranie wniosków, które zostaną poddane ocenie merytorycznej. W przypadku braku spełnienia kryteriów formalnych wniosków zostaje zwrócony do uzupełnienia w ciągu 7 dni od dnia wezwania przez oceniającego, a po tym okresie, o ile nie zostanie uzupełniony, zostaje ostatecznie odrzucony. Za kryteria formalne i techniczno-ekonomiczne punktów nie przyznaje się, ale muszą być one wszystkie spełnione.

Ocena merytoryczna – celem jest przyznanie określonej liczby punktów za spełnienie przyjętych kryteriów merytorycznych. Następnie projekty trafiają na listę rankingową. Za spełnienie kryterium merytorycznego przyznawane są punkty, za brak spełnienia kryterium merytorycznego – 0 pkt. Maksymalna liczba punktów wynosi 100, minimalna liczba punktów niezbędnych, aby projekt miał szansę uzyskać wsparcie wynosi 51. Wszyscy projektodawcy, którzy uzyskają mniej niż 51 pkt będą mogli się starać o wsparcie w kolejnej rundzie aplikacyjnej po dokonaniu zmian i/lub uzupełnień.

W celu sprawdzenia kryteriów formalnych i techniczno-ekonomicznych, Instytucja Wdrażająca opracowała listę sprawdzającą (check list). Wnioski, które nie zawierają właściwych i prawidłowo wypełnionych elementów oraz nie zostały uzupełnione w podanym terminie są zwracane projektodawcom (podlegają wykluczeniu) i nie są brane pod uwagę podczas dalszej oceny w danej rundzie aplikacyjnej. Instytucja Wdrażająca informuje projektodawców o wynikach oceny formalnej i techniczno-ekonomicznej. W przypadku wykluczenia wniosku, Instytucja Wdrażająca przekazuje projektodawcom stosowną informację wraz z uzasadnieniem.

Ocenę formalną projektów dokonują Regionalne Instytucje Finansujące, ocenę techniczno – ekonomiczną i merytoryczną – Grupa Robocza ds. oceny projektów.

Kryteria formalne dla Działania 2.3

- wniosek złożono w terminie,
- wniosek wypełniono zgodnie z „Instrukcją wypełniania wniosku o pomoc finansową ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego” łącznie z podpisaną deklaracją projektodawcy, zamieszczoną we „Wniosku o pomoc finansową” (instrukcja jest załącznikiem do wniosku);
- załączono komplet dokumentów wymienionych w załączniku do „Wniosku o pomoc finansową”;
- projektodawca jest małym lub średnim przedsiębiorcą, który zatrudnia średniorocznie od 10 do 249 pracowników albo wykonuje działalność gospodarczą co najmniej od 3 lat albo podejmuje działalność gospodarczą z wykorzystaniem nowoczesnych technologii,

Kryteria techniczno-ekonomiczne dla Działania 2.3

- wnioskodawca znajduje się w takiej sytuacji finansowej, która nie zagraża realizacji projektu, tj. w szczególności posiada wskaźnik płynności szybkiej (stosunek należności oraz środków pieniężnych do zobowiązań krótkoterminowych) nie mniejszy niż 0,7 oraz wskaźnik zadłużenia (stosunek zobowiązań ogółem do sumy bilansowej) nie większy niż 0,75,
- projekt dotyczy wyłącznie nowej inwestycji,
- projekt został scharakteryzowany we wniosku oraz załącznikach w sposób umożliwiający szczegółową jego ocenę,
- projekt dotyczy pomocy finansowej w kwocie nie przekraczającej minimalnej oraz maksymalnej określonej

- wartości,
- projekt zapewnia minimalny wymagany wkład własny, w tym określony udział kredytu bankowego (jeżeli dotyczy),
  - projekt jest wykonalny technicznie, tzn. projektodawca posiada wystarczające zasoby techniczne i wiedzę, umożliwiające realizację projektu zgodnie z proponowanym harmonogramem,
  - projekt jest wykonalny pod względem finansowym, tzn. określa w sposób rzetelny i prawidłowy rodzaje nakładów do poniesienia, w tym: wydatki kwalifikowane i niekwalifikowane oraz źródła ich finansowania,
  - projekt jest gotowy do realizacji, tzn. posiada wszystkie wymagane a niezbędne pozwolenia, koncesje, licencje itp.,
  - zgodność z przepisami w zakresie pomocy publicznej (jeżeli podlega tym przepisom).

Kryteria merytoryczne dla Działania 2.3

KRYTERIUM MERYTORYCZNE	LICZBA PUNKTÓW	SPOSÓB OCENY	MAKSYMALNA LICZBA PUNKTÓW
Trwałość projektu w czasie			
Ocena możliwości osiągnięcia i utrzymania celów projektu, m. in. wskaźników produktu i rezultatu w okresie 5 lat od udzielenia wsparcia		Biznes plan oraz Wniosek, część IV, pkt 15, 23 - 24	20 pkt
- dostateczna	5 pkt		
- zadowalająca	10 pkt		
- znacząca	20 pkt		
Doświadczenie			
Uczestnictwo w programach i projektach pomocowych	3 pkt	Wniosek, część IV, pkt 18, 24 - 26	3 pkt
Zarządzanie jakością			
Certyfikaty:		Biznes plan	8 pkt
- ISO 9000 (1 pkt za certyfikat obejmujący część procesów, 3 pkt za certyfikat obejmujący całość procesów)	3 pkt		
- ISO 14000	2 pkt		
Nagrody (krajowe i międzynarodowe nagrody i wyróżnienia otrzymane przez projektodawcę) - 1 pkt za nagrodę bądź wyróżnienie.	3 pkt		
Zakres korzyści osiągnięty w wyniku realizacji projektu			
Uzasadnione wzmocnienie konkurencyjności na rynku:		Biznes plan oraz Wniosek, część IV, pkt 16 i 17	20 pkt
- regionalnym	10 pkt		
- krajowym	15 pkt		
- międzynarodowym	20 pkt		
Innowacyjność			
- w skali regionu	3 pkt	Biznes plan oraz Wniosek, część IV, pkt 16 i 17	10 pkt
- w skali kraju	6 pkt		
- w skali międzynarodowej	10 pkt		
Zastosowanie ICT			

Projekt uwzględnia wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych	5 pkt	Biznes plan oraz Wniosek, część IV, pkt 16 i 17	5 pkt
Wkład własny			
Udział wnioskowanej pomocy w maksymalnej dopuszczalnej (w %)	0,3 pkt za każdy 1%	Biznes plan oraz Wniosek, część IV, pkt 20 i 21	15 pkt
Lokalizacja projektu			
Gmina zagrożona szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym	3 pkt	Wniosek, część IV, pkt 12 i 13	6 pkt
Podstawowy podatkowy dochód gminy, w której zlokalizowany jest projekt wynosi nie więcej niż 75% średniej krajowej	3 pkt		
Wzrost zatrudnienia w wyniku realizacji projektu			
- do 10% włącznie	5 pkt	Biznes plan oraz Wniosek, część IV, pkt 14 – 17	10 pkt
- powyżej 10%	10 pkt		
Realizacja polityk horyzontalnych UE			
- ochrony środowiska	1 pkt	Wniosek, część I, pkt 5.1–5.3. W przypadku, gdy „Projekt bezpośrednio dotyczący ochrony środowiska” lub „Projekt, którego dodatkowym efektem będzie pozytywny wpływ na środowisko”	3 pkt
- równości szans (wyrównywania szans kobiet i mężczyzn)	1 pkt	Wniosek, część I, pkt 6.1 – 6.3. W przypadku, gdy „Projekt zorientowany na kwestie równych szans kobiet i mężczyzn” lub „Projekt pozytywny pod względem równych szans kobiet i mężczyzn”	
- rozwoju społeczeństwa informacyjnego	1 pkt	Wniosek, część IV, pkt 16. W przypadku, gdy projekt ma pozytywny wpływ na zagadnienia z zakresu społeczeństwa informacyjnego.	

Procedura wyboru wniosków

Procedura wyboru wniosków jest przeprowadzana 6 razy w roku. Informacja o rozpoczęciu rundy aplikacyjnej podana jest na stronach internetowych Instytucji Zarządzającej (www.konkurencyjnosc.gov.pl), Instytucji Wdrażającej oraz w prasie o zasięgu ogólnokrajowym i regionalnym. Wnioski będą składane do Regionalnych Instytucji Finansujących działających w imieniu PARP. W przypadku gdyby istniał wymóg zaciągnięcia kredytu na poczet wkładu własnego, banki będą zaangażowane w ocenę projektów, w celu uzyskania podstawy do udzielenia promesy kredytowej. Instytucją Wdrażającą odpowiedzialną za przyjmowanie wniosków jest PARP. Wybór projektów, ubiegających się o współfinansowanie dokonywany jest w ramach procedury konkursu przeprowadzanego na podstawie kryteriów wyboru projektów stworzonych dla Działania 2.3.

System wyboru projektów został opisany w tabeli dla Działania 2.3 oraz szczegółowo w rozdziale IV.4 - Procedura wyboru projektów.

Realizacja polityk horyzontalnych UE

Projekty wdrażane w ramach Działania w jak największym stopniu powinny uwzględniać realizację polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska, równych szans kobiet i mężczyzn oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Służyć temu będzie uwzględnienie w kryteriach oceny projektów zagadnień związanych z realizacją tych właśnie polityk.

W przypadku, kiedy jest to wymagane przepisami prawa, wymagane będzie załączenie koniecznej oceny wpływu na środowisko.

W zakresie polityki równych szans, premiovane będą projekty inwestycyjne zgłaszane przez przedsiębiorstwa zarządzane przez kobiety, a także zgłaszane przez osoby należące do tzw. grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Projekty oceniane będą także pod kątem polityki budowy społeczeństwa informacyjnego. Premiowane będą projekty służące szerszemu wykorzystaniu instrumentów gospodarki elektronicznej przez MŚP, co w połączeniu z innymi działaniami realizowanymi w ramach Priorytetu 2 powinno przyczynić się do znacznie intensywniejszego wykorzystania tych instrumentów w sektorze przedsiębiorstw.

Realizacja polityk wspólnotowych na poziomie indywidualnych projektów będzie przedmiotem monitorowania, w tym także jakiś czas po zakończeniu ich wdrażania.

Instytucja Wdrażająca, Ostateczni Odbiorcy

Instytucją Wdrażającą Działanie 2.3 jest Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości we współpracy z Regionalnymi Instytucjami Finansującymi. We właściwych przypadkach do współpracy zostaną włączone również instytucje sektora bankowego. W okresie przedakcesyjnym podobne programy inwestycyjne dla MŚP były wdrażane przez PARP z narodowych funduszy budżetowych i funduszy programu Phare. Komplementarne do Działania Mikroprzedsiębiorstwa w ramach ZPORR, Ostatecznymi Odbiorcami Działania 2.3 są działające na terenie Polski małe i średnie przedsiębiorstwa, z wyłączeniem mikroprzedsiębiorstw innych niż działających ponad 3 lata na rynku, oraz nowopowstające MŚP oparte na zaawansowanych technologiach.

Plan finansowania i poziomy wsparcia dla Działania 2.3

W Działaniu będzie udzielana pomoc publiczna.

Na realizację Działania 2.3 przewidziano 718,03 mln. 251,33 mln pochodzić będzie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a 107,70 mln z budżetu państwa. Przewiduje się, iż sektor prywatny zaangażuje we wdrażanie Działania kwotę 359,00 mln.

W Działaniu wyznaczono minimalny i maksymalny próg wsparcia. Kwota wsparcia w zakresie inwestycji nie może być niższa niż 10 tys. PLN i nie więcej niż 1 250 tys. PLN. Wsparcie w zakresie inwestycji przekraczające 50 tys. PLN może być udzielone pod warunkiem, że Odbiorca Ostateczny sfinansuje kredytem bankowym co najmniej 50% równowartości wsparcia przekazywanego w ramach Działania. Z obowiązku zaciągnięcia kredytu bankowego zwolnieni są Odbiorcy Ostateczni, którzy sfinansują projekt z wykorzystaniem leasingu, niezależnie od wielkości kosztów kwalifikujących się do objęcia wsparciem.

Maksymalna wysokość pomocy publicznej wynosi 50% kwalifikowanych wydatków inwestycji, w zależności od maksymalnej intensywności pomocy publicznej dla danego regionu, określonej odrębnymi przepisami. Dla przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Warszawy lub Poznania wynosi ona 30% (EDN), dla przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie Wrocławia, Krakowa i Trójmiasta 40% (EDN), dla przedsiębiorców prowadzących działalność na pozostałych terenach Polski 50% (EDN).

Maksymalne dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniesie 35% kwalifikujących się wydatków projektu. Maksymalne dofinansowanie ze środków budżetowych krajowych wyniesie 15% kwalifikujących się wydatków projektu.

Tabela finansowa Działania 2.3 (w mln)

Działanie/Poddziałania	Koszty ogółem	Ogółem wkład publiczny	Wkład z EFRR	Ogółem krajowy wkład publiczny	Środki prywatne
	1=2+5	2=3+4	3	4	5
Działanie 2.3 Wzrost konkurencyjności MSP poprzez inwestycje	718,03	359,03	251,33	107,70	359,00

Tabela - Przepływ dokumentów dot. realizacji projektów w ramach Działania 2.3: Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje w ramach SPO - „Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw” (odpowiedzialność poszczególnych instytucji).

Wnioski składane przez	Składane (przedkładane) do	Kontrola transakcji (100%) Ocena, wybór projektów	Kontrola transakcji (100%) kontrola realizacji projektów (w tym monitoring), weryfikacja i potwierdzanie płatności	Kontrola Poglębiona (5%)	Kontrola Systemu
Institucja Płatnicza (MF)	Komisja Europejska	-	-	-	Biuro Audytu Wewnętrznego Inst. Płatniczej (w ramach MF)
Institucja Zarządzająca SPO-WKR (MGPPS)	Institucja Płatnicza (MF)	-	Departament Instytucji Płatniczej (MF)	Biuro Międzynarodowych Relacji Skarbowych (MF)	Biuro Audytu Wewnętrznego Inst. Płatniczej (w ramach MF); Jednostka Audytu Wewnętrznego Instytucji Zarządzającej (w ramach MGPPS) - SAW
PARP	Institucja Zarządzająca SPO-WKR (MGPPS)	Po zoopiniowaniu projektów przez Komitet Sterujący i zatwierdzeniu listy projektów przez Instytucję Zarządzającą, Instytucja Wdrażająca podpisuje umowy z Odbiorcami Ostatecznymi	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości — monitoring, wstępna weryfikacja faktur Instytucja Zarządzająca — weryfikacja wniosków o płatność, potwierdzanie płatności	Urzędy Kontroli Skarbowej	Jednostka Audytu Wewnętrznego Instytucji Zarządzającej (w ramach MGPPS) - SAW; Jednostka Audytu Wewnętrznego PARP
Ostateczni Odbiorcy: male i średnie przedsiębiorstwa	Regionalne Instytucje Finansujące	Grupa robocza ds. oceny projektów	-	Urzędy Kontroli Skarbowej	

Turystyka w Sektorowym Programie Operacyjnym Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego i Rozwój Obszarów Wiejskich.

Polskie obszary wiejskie posiadają korzystne warunki dla rozwoju turystyki i agroturystyki. Dotyczy to zwłaszcza rejonów o niskim poziomie uprzemysłowienia, małym udziale zatrudnienia w zawodach pozarolniczych, posiadających korzystne warunki przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe. Liczba gospodarstw agroturystycznych systematycznie się zwiększa.

Dla większości gospodarstw rolnych rozwój działalności agroturystycznej stwarza dodatkowe możliwości pracy, wykorzystanie istniejących zasobów mieszkaniowych, zagospodarowanie bezpośrednio w gospodarstwie produkowanej żywności o wysokiej jakości, przy jednoczesnym podnoszeniu poziomu kultury, infrastruktury otoczenia, ochrony zabytków i środowiska oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Te dwa działania 2.1 i 2.2 w ramach Priorytetu II: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich daje szansę rozwoju infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej na obszarach wiejskich, podniesienia jakości świadczonych usług oraz wygeneruje nowe miejsca pracy dla osób odchodzących z rolnictwa, a rolnikom dodatkowe źródła dochodu.

Działanie 2.1. Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego

Nazwa Programu Operacyjnego	Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich
Nazwa Priorytetu	Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
Nazwa działania	Odnowa Wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
Nazwa poddziałania	Brak
Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych	1306
Numer działania	2.3
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja zarządzająca	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Instytucja pośrednicząca	
Instytucja wdrażająca	Urząd Marszałkowski
Beneficjent końcowy	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Beneficjenci (projektodawcy)	Samorzędy gmin lub instytucje kultury, dla których organem założycielskim jest samorząd terytorialny
Ostateczni Beneficjenci (osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy)	Mieszkańcy miejscowości należących do gmin wiejskich) lub miejsko - wiejskich.
Instytucja płatnicza	Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów
Rodzaj pomocy	Granty inwestycyjne
Max. wysokość pomocy w % kwalifikujących się kosztów	80%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania	112,5 mln euro
Wsparcie finansowe Unii Europejskiej	90,0 mln euro
Wsparcie finansowe krajowe	22,5 mln euro
Udział środków prywatnych w całości środków (%)	0%
Udział środków publicznych w całości środków (%)	100%

Udział Unii Europejskiej w środkach publicznych (%)	80%
Udział Unii Europejskiej w całości środków (%)	80%
Udział krajowy w środkach publicznych (%)	20%
Udział krajowy w całości środków (%)	20%
System wyboru projektów	Wniosek o dofinansowanie projektu składany jest przez gminy i instytucje kultury do urzędów marszałkowskich
Skład grup roboczych wybierających projekty i Komitetów Sterujących	Regionalny Komitet Sterujący (art.23 ustawy o Narodowym Planie Rozwoju): przedstawiciele władz samorządowych wszystkich szczebli, administracji rządowej, instytucji zarządzających, oraz partnerów społeczno - gospodarczych

Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych - 1306

Finansowanie: wkład Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR) Sekcja Orientacji - do 80% całkowitego kwalifikującego się kosztu; współfinansowanie z budżetu samorządu gminy - minimum 20% kosztów kwalifikowalnych.

Nazwa priorytetu: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Cele działania

Realizacja powyższego działania ma na celu:

- podniesienie standardu życia i pracy na wsi;
- podniesienie atrakcyjności turystycznej;
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej;
- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych;
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego.

Opis działania

W ramach działania wspierane będą projekty obejmujące:

- realizację inwestycji z zakresu modernizacji i wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne, rekreacyjne i sportowe;
- odnowę obiektów zabytkowych charakterystycznych dla tradycji budownictwa wiejskiego regionu i ich adaptacji na cele publiczne;
- modernizację przestrzeni publicznej we wsi (min. place, parki, tereny zielone);
- publiczną infrastrukturę przyczyniającą się do rozwoju funkcji turystycznych wsi oraz działania związane z promocją regionu.

Istotny element tego działania stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, kulturową i przyrodniczą.

Wysokość pomocy:

Poziom pomocy wynosi do 80% kosztów kwalifikowalnych i nie więcej niż 450 000 PLN dla jednej miejscowości bądź instytucji kultury w okresie realizacji programu.

Beneficjenci

Samorządy gmin lub instytucje kultury, dla których organem założycielskim jest samorząd terytorialny.

Kryteria dostępu

Finansowaniu podlegają projekty realizowane w miejscowościach liczących nie więcej niż 5 tys. mieszkańców, należących do gmin wiejskich lub miejsko - wiejskich.

Zadania inwestycyjne, wchodzące w zakres projektu mogą być przyjęte do realizacji pod warunkiem, że są zgodne z przyjętą przez samorząd gminy strategią rozwoju lub planem zagospodarowania przestrzennego.

Projekty składane przez instytucje kultury powinny być zaakceptowane przez samorząd terytorialny, który jest ich organem założycielskim. Ponadto, w przypadku, gdy wnioskodawcą jest instytucja kultury, wymagane jest przedstawienie promesy Ministerstwa Kultury na współfinansowanie projektu.

Współfinansowaniu podlegają projekty, które realizowane będą na terenach lub w obiektach należących do Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego.

W przypadku, gdy projekt dotyczy obiektu nie należącego do beneficjenta lub jest realizowany na terenie nie będącym jego własnością, konieczne jest przedstawienie pisemnej zgody (w postaci umowy) właściciela na realizację takiego projektu i podjęcie przez beneficjenta zobowiązania do utrzymania projektu zgodnie z jednym lub więcej celami działania Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego przez okres co najmniej 5 lat

od daty zawarcia umowy na dofinansowanie projektu.

W ramach działania Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego wykluczone ze współfinansowania są projekty o charakterze komercyjnym.

Kryteria wyboru projektów

Wyboru projektów do realizacji dokonuje się na podstawie poniższych punktowych kryteriów:

1. Dochód podatkowy gminy, w której planowane jest przedsięwzięcie, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, kształtuje się na poziomie:

- nie więcej niż 75% średniej krajowej - 2 punkty
- powyżej 75% średniej krajowej i nie więcej niż 100% średniej krajowej - 1 punkt
- powyżej średniej krajowej - 0 punktów

2. Bezrobocie na terenie, gdzie planowane jest przedsięwzięcie:

- gmina zagrożona szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym - 1 punkt
- bezrobocie w powiecie, w którym planowane jest przedsięwzięcie, jest wyższe od średniej w województwie - 1 punkt

3. Atrakcyjność turystyczna gminy:

- gdy spełnione jest co najmniej jedno z następujących kryteriów:

a) Kryterium atrakcyjności przyrodniczej - 1 punkt

Punkt jest przyznawany, jeśli na terenie gminy znajdują się tereny o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, tj. park narodowy lub krajobrazowy jeśli przynajmniej część obszaru parku jest położona na terenie gminy);

b) Kryterium atrakcyjności kulturowej - 1 punkt

Jeżeli na terenie gminy znajdują się, co najmniej 3 obiekty wpisane do rejestru lub ewidencji zabytków prowadzonych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

4. Kryterium regionalne

Do realizacji mogą być dopuszczone projekty, które uzyskały co najmniej 3 punkty. O kolejności projektów na liście rankingowej decydują:

— liczba uzyskanych punktów;

— dla projektów z taką samą liczbą punktów - niższa wartość dochodu podatkowego gminy przypadająca na 1 mieszkańca;

— dla wniosków o tej samej liczbie punktów i identycznej wartości dochodu podatkowego gminy przypadającego na 1 mieszkańca.

O ich kolejności decyduje data zarejestrowania poprawnego wniosku.

Zobowiązania beneficjenta:

Beneficjent nie może dokonać zmiany przeznaczenia inwestycji oraz przeniesienia na rzecz innych osób prawa własności oraz nie może zawierać umów przewidujących przeniesienie posiadania budynków, budowli, wyposażenia - odpowiednio - nabytych, wybudowanych, zmodernizowanych z wykorzystaniem środków z pomocy finansowej przyznanej na podstawie umowy o dofinansowanie projektu zawartej z zarządem województwa przed upływem 5 lat od dnia zawarcia umowy o dofinansowanie projektu.

Beneficjent ma obowiązek:

przechowywania całości dokumentacji związanej z realizacją projektu przez okres 5 lat od dnia dokonania przez

— ARiMR ostatniej płatności związanej z jego realizacją;

— umożliwienia dokonywania przez właściwy dla miejsca realizacji projektu Urząd Marszałkowski, ARiMR lub inne uprawnione do tego podmioty kontroli dokumentów lub wizytacji terenowej w trakcie realizacji projektu oraz przez okres 5 lat od dokonania ostatniej płatności;

— złożenia ankiety monitorującej.

Inne zobowiązania beneficjenta określone są umową o dofinansowanie projektu zawartą pomiędzy nim a zarządem województwa.

Zasięg geograficzny - miejscowości, należące do gmin wiejskich lub miejsko - wiejskich, liczące do 5 tysięcy mieszkańców na terytorium całego kraju.

System instytucjonalny

a) instytucja zarządzająca: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi;

b) instytucja wdrażająca: urzędy marszałkowskie;

c) beneficjent końcowy: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR);

d) beneficjenci: samorządy gmin i instytucje kultury dla których organem założycielskim jest samorząd terytorialny;

e) beneficjenci ostateczni: mieszkańcy miejscowości należących do gmin wiejskich lub miejsko - wiejskich.

Opis systemu wdrażania

Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie projektu następuje w terminach określonych w ogłoszeniu o rozpoczęciu realizacji programu.

Wniosek o dofinansowanie projektu wraz z wymaganymi załącznikami należy złożyć do właściwego terytorialnie dla miejsca realizacji projektu urzędu marszałkowskiego. Wniosek o dofinansowanie projektu należy złożyć bezpośrednio bądź przesłać listem poleconym lub pocztą kurierską. Dostarczyć należy zarówno zapis na nośniku elektronicznym (dyskietka, płyta CD) jak i wydruk sporządzony z wersji elektronicznej. W przypadku stwierdzenia niezgodności wydruku z zapisem elektronicznym wniosek zostanie odrzucony.

Wyznaczone komórki organizacyjne urzędów marszałkowskich poddają wniosek weryfikacji formalnej pod kątem terminowości, poprawności jego wypełnienia, kompletności załączników.

W przypadku stwierdzenia niekompletności złożonej dokumentacji, wniosek o dofinansowanie projektu wymagał będzie uzupełnienia w terminie określonym przez urząd marszałkowski, o czym wnioskodawca zostanie pisemnie poinformowany.

Wniosek o dofinansowanie projektu podlega następnie ocenie merytorycznej. W szczególności sprawdzeniu podlegają następujące elementy:

- weryfikacja zgodności wniosku o dofinansowanie projektu z warunkami uzyskania pomocy;
- ocena według kryteriów wyboru;
- ocena ekonomiczno-techniczna.

Projekty poprawne pod względem formalnym i spełniające warunki określone dla działania zostają poddane ocenie zgodnie z opisanymi wyżej kryteriami wyboru i uszeregowane według ilości uzyskanych punktów, a następnie przekazywane są do Regionalnego Komitetu Sterującego. Na etapie oceny merytorycznej beneficjent może zostać poproszony o uzupełnienie wniosku o dofinansowanie projektu w terminie określonym przez urząd marszałkowski. Regionalny Komitet Sterujący może przyznać poszczególnym projektom dodatkowy punkt za spełnienie kryterium regionalnego uwzględniającego specyfikę województwa. Listę rankingową projektów, uszeregowanych według ilości zdobytych punktów, RKS rekomenduje zarządowi województwa.

Przyjęcie projektu do realizacji następuje formalnie z chwilą zawarcia umowy o dofinansowanie projektu pomiędzy zarządem województwa a wnioskodawcą. Tekst umowy o dofinansowanie projektu przesyłany jest do Wnioskodawcy, a jej podpisanie następuje w siedzibie urzędu marszałkowskiego.

Umowa o dofinansowanie projektu określa zobowiązanie do objęcia projektu finansowaniem w ramach SPO pod warunkiem, że beneficjent zrealizuje go w określonym zakresie i terminie, udokumentuje poniesione koszty i dotrzyma zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie projektu.

Po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu beneficjent dokonuje wyboru dostawców towarów i usług w ramach projektu zgodnie z wymogami ustawy o zamówieniach publicznych. Po rozstrzygnięciu przetargu beneficjent ma obowiązek przedstawić informację na temat kosztów projektu wynikających z postępowania przetargowego. W przypadku, gdy koszt projektu jest niższy od planowanego, dokonywana jest korekta wysokości kwoty pomocy zawartej w umowie o dofinansowanie projektu.

Kopię umowy o dofinansowanie projektu otrzymuje Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jako beneficjent końcowy tj. instytucja dokonująca płatności na rzecz beneficjenta.

Umowa o dofinansowanie projektu może zostać zmodyfikowana na wniosek jednej ze stron. Każda zmiana warunków umowy o dofinansowanie projektu powinna być dokonana w formie pisemnej w drodze aneksu, pod rygorem nieważności.

Beneficjent może rozpocząć realizację projektu z chwilą podpisania umowy o dofinansowanie projektu. Koszty poniesione przed datą zawarcia umowy o dofinansowanie projektu nie będą uznane jako koszty kwalifikowalne. Zasada ta nie dotyczy jedynie kosztów planowania wstępnego.

Beneficjent składa wniosek o refundację do urzędu marszałkowskiego, właściwego dla miejsca realizacji projektu, po realizacji całości lub poszczególnych etapów realizacji projektu. Wraz z wnioskiem o refundację przedstawiane są wymagane załączniki, w szczególności dowody dokonanych płatności. Urząd marszałkowski dokonuje oceny kompletności i prawidłowości przedłożonego wniosku o refundację oraz zgodności realizacji projektu z umową o dofinansowanie projektu. Płatności na rzecz beneficjenta dokonuje ARiMR na podstawie autoryzacji dokonanej przez urząd marszałkowski. O dokonaniu płatności Agencja informuje właściwy urząd marszałkowski.

Po zakończeniu realizacji projektu, wraz z ostatnim wnioskiem o refundację, beneficjent zobowiązany jest do złożenia sprawozdania końcowego z realizacji projektu, zawierającego podsumowanie całości projektu, zestawienie wykonanych zadań i sprawdzającego zgodność projektu z zapisami w umowie o dofinansowanie projektu.

Schemat wdrażania:

Dokument	Proces	Podmiot
REALIZACJA DZIAŁANIA		
WNIOSEK O DOFINANSOWANIE PROJEKTU Z ZAŁĄCZNIKAMI	ZŁOŻENIE WNIOSKU DO URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO	SAMORZĄD GMINY LUB INSTYTUCJA KULTURY

WNIOSEK - KARTA WERYFIKACJI 1	WERYFIKACJA KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI FORMALNEJ	URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WNIOSEK - KARTA WERYFIKACJI 2	OCENA ZGODNOŚCI PROGRAMEM	URZĄD MARSZAŁKOWSKI
LISTA A PROJEKTÓW	OCENA WEDŁUG KRYTERIÓW PUNKTOWYCH	URZĄD MARSZAŁKOWSKI
LISTA PROJEKTÓW	ZESTAWIENIE PROJEKTÓW DLA RKS	URZĄD MARSZAŁKOWSKI
LISTA RANKINGOWA PROJEKTÓW	OCENA SPEŁNIENIA PRZEZ PROJEKTY KRYTERIUM REGIONALNEGO REKOMENDACJA LISTY RANKINGOWEJ	REGIONALNY KOMITET STERUJĄCY
LISTA A PROJEKTÓW DO REALIZACJI	ZA TWIERDZENIE LISTY PROJEKTÓW DO REALIZACJI	ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
UMOWY O DOFINANSOWANIE PROJEKTU	PODPISANIE UMÓW O DOFINANSOWANIE PROJEKTÓW	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

REALIZACJA ETAPU INWESTYCJI		
WNIOSEK O REFUNDACJĘ	ZŁOŻENIE WNIOSKU O REFUNDACJĘ - PO ZAKOŃCZENIU ETAPU	BENEFICJENT
WNIOSEK O REFUNDACJĘ - KARTA WERYFIKACJI	WERYFIKACJA FORMALNA I MERYTORYCZNA WNIOSKU O REFUNDACJĘ	URZĄD MARSZAŁKOWSKI
KARTA AUTORYZACJI PŁATNOŚCI	PRZESŁANIE POTWIERDZENIA REALIZACJI ETAPU PROJEKTU DO ARiMR	URZĄD MARSZAŁKOWSKI
POLECENIE PRZELEWU	DOKONANIE PŁATNOŚCI	ARiMR
KSIĘGA	KSIĘGOWANIE PŁATNOŚCI	ARiMR
REALIZACJA OSTATNIEGO ETAPU INWESTYCJI		
WNIOSEK O REFUNDACJĘ - SPRAWOZDANIE KOŃCOWE Z REALIZACJI PROJEKTU	ZŁOŻENIE WNIOSKU O REFUNDACJĘ WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM KOŃCOWYM Z REALIZACJI PROJEKTU	BENEFICJENT
KARTA WERYFIKACJI WNIOSKU O REFUNDACJĘ	WERYFIKACJA FORMALNA I MERYTORYCZNA WNIOSKU O REFUNDACJĘ	URZĄD MARSZAŁKOWSKI
KARTA AUTORYZACJI PŁATNOŚCI	PRZESŁANIE POTWIERDZENIA REALIZACJI PROJEKTU DO ARiMR	URZĄD MARSZAŁKOWSKI
POLECENIE PRZELEWU	DOKONANIE PŁATNOŚCI	ARiMR
KSIĘGA	KSIĘGOWANIE PŁATNOŚCI	ARiMR

Sposób udzielania pomocy

Pomoc będzie udzielana w formie grantów inwestycyjnych.

Wskaźniki monitorowania

Wskaźniki produktu

Liczba zatwierdzonych projektów:

Łączna wartość kosztów poniesionych przez beneficjentów (całkowita wartość inwestycji) Łączna wartość zaangażowanych środków publicznych (w podziale na środki krajowe oraz EFOiGR) .

Łączna wartość kosztów kwalifikowalnych

Wskaźniki rezultatu

Liczba i wartość zrealizowanych projektów w: wg kategorii inwestycji (odnowa wsi, ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego)

Wskaźniki oddziaływania

Zmiana poziomu bezrobocia w gminach po realizacji projektów

Budżet działania w latach 2004-2006 (w mln Euro)

Działanie	Łącznie	Wspólnota Europejska EAGGF - Sekcja Orientacji	Budżet Państwa	Jednostki Samorządu Terytorialnego	Inne publiczne	Prywatne
Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego (ogółem)	50,00	40,0	-	10,00	-	-

Koszty kwalifikowane:

Projekty realizowane w ramach działania mogą obejmować:

- 1) remont, budowę lub adaptację oraz wyposażanie obiektów publicznych pełniących funkcje kulturalne (świetlice, domy kultury itp.);
- 2) remont, budowę i urządzenie placów zabaw, boisk sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków pieszych służących do użytku publicznego;
- 3) projekty związane z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych oraz tradycyjnych zawodów;
- 4) kształtowanie centrów wsi poprzez remont lub budowę placów, parkingów, itp.;
- 5) urządzenie terenów zielonych, parków i innych miejsc wypoczynku;
- 6) remont, budowę lub przebudowę elementów małej infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjnej w tym systemów informacji wizualnej;
- 7) zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w obrębie miejscowości;
- 8) rewitalizację, remont lub adaptację obiektów zabytkowych użytkowanych na cele publiczne oraz remont lub konserwację lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- 9) zakup i remont nie użytkowanych obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa wiejskiego regionu i ich adaptację na cele publiczne;
- 10) wyburzanie i rozbiórkę zdewastowanych budynków i budowli publicznych, jeżeli niemożliwy jest ich remont i dalsze użytkowanie.

W zakres kosztów kwalifikowalnych projektów, stosownie do ich charakteru, mogą zostać zaliczone: koszty zakupu materiałów budowlanych, wykończeniowych, wyposażenia, materiału roślinnego oraz ekspozatów (tylko w przypadku projektów wymienionych w pkt. 3) koszty wykonawstwa prac budowlanych, montażowych, wykończeniowych, porządkowych oraz usług transportowych bezpośrednio związanych z projektem.

Ponadto w zakres kosztów kwalifikowalnych zalicza się koszty ogólne: planowania wstępnego (przygotowanie dokumentacji technicznej, ekonomicznej, kosztorysów, analiz ekonomicznych, zaświadczeń, pozwoleń, opłat) oraz realizacji projektu (nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, konserwatorskiego i budowlanego, obsługi geodezyjnej oraz usług dotyczących zarządzania projektem).

Działanie 2.2 Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów

Nazwa Programu Operacyjnego	Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich
Nazwa Priorytetu	Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
Nazwa działania	Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów
Nazwa poddziałania	Brak

Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych	1307
Numer działania	2.2
Czas trwania działania	2004-2006
Institucja zarządzająca	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Institucja pośrednicząca	Nie przewidziano
Beneficjent końcowy/Instytucja wdrażająca	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Ostateczni Odbiorcy (projektodawcy)	Właściciele lub posiadacze zależni gospodarstw rolnych prowadzący gospodarstwo oraz domownicy
Ostateczni Beneficjenci (osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające wdrażanej pomocy)	Właściciele lub posiadacze zależni gospodarstw rolnych prowadzący gospodarstwo oraz domownicy
Institucja płatnicza	Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów
Rodzaj pomocy	Granty inwestycyjne
Max. wysokość pomocy w % kwalifikujących się kosztów	50%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania	38,89 mln euro
Wsparcie finansowe Unii Europejskiej	35,00 mln euro
Wsparcie finansowe krajowe	3,89 mln euro
Udział środków prywatnych w całości środków (%)	50%
Udział środków publicznych w całości środków (%)	50%
Udział Unii Europejskiej w środkach publicznych (%)	90%
Udział Unii Europejskiej w całości środków (%)	45%
Udział krajowy w środkach publicznych (%)	10%
Udział krajowy w całości środków (%)	5%
System wyboru projektów	Oddziały regionalne ARiMR właściwe terytorialnie dla miejsca realizacji przedsięwzięcia
Skład grup roboczych wybierających projekty i Komitetów Sterujących	

Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych - 1307

Finansowanie: wkład Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR) Sekcja Orientacji - do 45% całkowitego kwalifikującego się kosztu; współfinansowanie z budżetu państwa.

Poziom pomocy udzielanej beneficjentowi wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowalnych.

Nazwa priorytetu: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich

Cele działania

Podjęcie lub rozwój dodatkowej działalności, wykorzystującej istniejące zasoby gospodarstwa i regionu oraz uwzględniającej potrzeby rynku, stwarzać będzie warunki do rozwoju wielofunkcyjnych i trwałych ekonomicznie gospodarstw.

Niniejsze działanie będzie:

- sprzyjać tworzeniu alternatywnych źródeł dochodów;
- promować pozytywny wizerunek wsi i rolnictwa w społeczeństwie;

— sprzyjać zachowaniu zasobów przyrodniczych obszarów wiejskich;
ułatwiać dostęp rolników oraz pozostałych mieszkańców wsi do usług; przyczyniać się do zwiększania opłacalności produkcji i usług w gospodarstwie.

Opis działania

Wspierane będą projekty związane z realizacją inwestycji służących podjęciu lub rozwijaniu przez rolników, domowników, a także osoby prawne zajmujące się prowadzeniem działalności rolniczej, dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa.

Zakres pomocy

Wspierane będą projekty realizowane w związku z uruchomieniem lub rozwojem działalności dodatkowej w zakresie:

- agroturystyki;
- usług związanych z turystyką i wypoczynkiem;
- usług na rzecz rolnictwa i gospodarki leśnej;
- prowadzone na małą skalę przetwórstwo produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- sprzedaży bezpośredniej produktów pochodzących w większości z własnego gospodarstwa;
- wytwarzania materiałów energetycznych z biomasy (zagospodarowanie słomy, odpadów łąkowych, leśnych, itp.) oraz zakładanie plantacji roślin wieloletnich przeznaczonych na cele energetyczne;
- rzemiosła i rękodzielnictwa;
- drobnych usług na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich;
- e-commerce - sprzedaży lub promocji przez internet produktów rolnych, objętych Załącznikiem I do Traktatu (WE) oraz towarów i usług odpowiadających zakresowi niniejszego działania.

Pod objęciem agroturystyki rozumie się przypadek, kiedy w czynnym gospodarstwie rolnym w budynku mieszkalnym znajduje się nie więcej niż 5 pokoi przeznaczonych na wynajem (nie liczy się pomieszczeń wspólnych takich jak np.: salonik, łazienki, kuchnie).

Szczegółowy wykaz wspieranych działalności, sporządzony na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. z dnia 2 marca 2004 r.).

Wysokość pomocy

Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów kwalifikowalnych.

Maksymalna wysokość pomocy finansowej udzielonej w ramach działania, w okresie realizacji Programu, jednemu beneficjentowi i gospodarstwu rolnemu nie może przekroczyć 100000 PLN.

Oznacza to, że:

- 1) jeden beneficjent może otrzymać pomoc w wysokości nie wyższej niż 100 000 PLN w okresie realizacji Programu.
- 2) właściciele, współwłaściciele oraz domownicy ubiegający się o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach jednego gospodarstwa mogą otrzymać łączną pomoc w wysokości nieprzekraczającej 100.000 PLN w okresie realizacji programu.

Beneficjenci

Osoby fizyczne, obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej: rolnicy oraz domownicy.

Przez rolnika rozumie się osobę fizyczną, która spełnia następujące warunki:

prowadzi na własny rachunek działalność rolniczą jako posiadacz (samoistny albo zależny) gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej; opłaca podatek rolny; nie pobiera renty w związku z orzeczeniem całkowitej, trwałej niezdolności do pracy, stałej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury.

Domownikiem jest osoba bliska rolnikowi, która spełnia następujące warunki:

ukończyła 18 lat;

pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego, położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, albo w bliskim sąsiedztwie;

stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem prac;

jest objęta ubezpieczeniem w pełnym zakresie na podstawie przepisów Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z tytułu ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno-rentowego.

Osoby prawne - podmioty zarejestrowane w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym, których celem zgodnie z wpisem do ww. rejestru jest prowadzenie działalności rolniczej, i które prowadzą taką działalność w oparciu o gospodarstwo rolne, położone w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, będące własnością tych podmiotów.

Gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego o obszarze nie mniejszym niż 1 ha użytków rolnych.

Kryteria dostępu.

Na liście rankingowej projektów umieszczone zostaną tylko projekty które zgodnie z kryteriami wyboru uzyskają

co najmniej 2 pkt.

Kryteria wyboru projektów

Wyboru projektów do realizacji dokonuje się na podstawie poniższych punktowych kryteriów:

1. Dochód podatkowy gminy, w której planowane jest przedsięwzięcie, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, kształtuje się na poziomie:

- nie więcej niż 75% średniej krajowej - 2 punkty
- powyżej 75% średniej krajowej i nie więcej niż 100% średniej krajowej - 1 punkt
- powyżej średniej krajowej - 0 punktów

2. Bezrobocie na terenie, gdzie planowane jest przedsięwzięcie:

- gmina zagrożona szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym - 1 punkt
- bezrobocie w powiecie, w którym znajduje się gospodarstwo, jest wyższe od średniej w województwie - 1 punkt

3. W gospodarstwie rolnym z którym związany jest wnioskodawca, na jedną osobę w nim pracującą przypada nie więcej niż 15 ha przeliczeniowych powierzchni użytków rolnych – 1 pkt.

4. Wiek wnioskodawcy:

- do 50 lat -1 pkt.
- powyżej 50 lat 0 pkt.

Zasięg geograficzny - cały kraj.

System instytucjonalny:

- a) instytucja zarządzająca: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi;
- b) instytucja wdrażająca: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR);
- c) beneficjent końcowy: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR);
- d) ostateczni odbiorcy pomocy: właściciele lub posiadacze zależni gospodarstw rolnych prowadzący gospodarstwo lub domownicy
- e) beneficjenci ostateczni: właściciele lub posiadacze zależni gospodarstw rolnych prowadzący gospodarstwo oraz domownicy

Opis systemu wdrażania

Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie projektu następuje w terminach określonych w ogłoszeniu o rozpoczęciu realizacji programu.

Wniosek o dofinansowanie projektu wraz z wymaganymi załącznikami należy złożyć w oddziale Regionalnym ARiMR właściwym terytorialnie dla miejsca realizacji projektu, bezpośrednio bądź przesłać listem poleconym lub pocztą kurierską.

Wniosek o dofinansowanie projektu podlega w Oddziale Regionalnym ARiMR ocenie formalnej pod kątem poprawności jego wypełnienia, kompletności załączników.

W przypadku stwierdzenia niekompletności złożonej dokumentacji, wniosek wymagał będzie uzupełnienia w terminie określonym przez Oddział Regionalny ARiMR, o czym wnioskodawca zostanie pisemnie poinformowany.

Za datę złożenia wniosku uznawana jest data, kiedy Oddział Regionalny ARiMR otrzymał wniosek poprawnie wypełniony wraz ze wszystkimi wymaganymi załącznikami, co oznacza, że wniosek, który wymagał uzupełnienia rejestrowany jest w kolejności wynikającej z daty wpłynięcia do Oddziału Regionalnego ARiMR ostatniego z brakujących dokumentów.

Wniosek o dofinansowanie projektu podlega weryfikacji pod kątem zgodności i zasadami działania poprzez sprawdzenie: zgodności projektu z zakresem pomocy, przewidzianym w ramach działania; zgodności z kryteriami dostępu, w tym efektywności ekonomicznej projektu; poprawności kalkulacji kosztów i wnioskowanej pomocy.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa sprawdza również zasadność zakresu projektu oraz weryfikuje wysokość planowanych kosztów jego realizacji.

Projekty zgodne ze wszystkimi wymaganiami określonymi dla tego działania przyjmowane są do realizacji według kolejności złożenia (rejestracji) wniosków, w ramach dostępnych środków.

Przyjęcie projektu do realizacji następuje formalnie z chwilą zawarcia umowy pomiędzy ARiMR i wnioskodawcą. Tekst umowy przesyłany jest do Wnioskodawcy, a jej podpisanie następuje w siedzibie Oddziału Regionalnego ARiMR.

Umowa określa zobowiązanie ARiMR wobec beneficjenta do współfinansowania planowanego projektu, pod warunkiem, że beneficjent zrealizuje go w określonym zakresie i terminie, udokumentuje poniesione koszty i dotrzyma zobowiązań wynikających z umowy.

Zawarta z ARiMR umowa może zostać zmieniona na wniosek każdej ze stron. Zmiany warunków umowy wymagają zachowania formy pisemnej w postaci aneksu pod rygorem nieważności.

Beneficjent może rozpocząć realizację projektu z chwilą podpisania umowy. Koszty poniesione przed datą zawar-

cia umowy nie będą uznane jako koszty kwalifikowane. Zasada ta nie dotyczy jedynie kosztów ogólnych - mogą one być poniesione przed podpisaniem umowy, lecz nie wcześniej niż 1 stycznia 2004 r.

Wniosek o refundację składany jest w Oddziale Regionalnym ARiMR. Płatności dokonuje się po złożeniu przez beneficjenta wniosku o refundację wraz ze wszystkimi wymaganymi załącznikami (w tym: dokumentami potwierdzającymi poniesione koszty) oraz sprawdzeniu przez ARiMR zgodności realizacji projektu z umową.

Płatność na rzecz beneficjenta jest dokonywana jednorazowo po zakończeniu całości realizacji projektu lub (o ile było to przewidziane umową) w dwóch etapach. W takim przypadku beneficjent składa dwa wnioski o refundację - po zrealizowaniu I etapu i po zrealizowaniu całości projektu. Ostatnia płatność w ramach projektu może być dokonana po złożeniu przez beneficjenta sprawozdania końcowego z realizacji projektu.

Szczegółowe zasady obsługi wniosków o dofinansowanie projektu i wniosków o refundację określone są procedurami ARiMR, zatwierdzonymi przez MRiRW.

Schemat wdrażania

Dokument	Proces	Podmiot
WNIOSEK O DOFINANSOWANIE PROJEKTU	ZŁOŻENIE WNIOSKU W OR ARiMR	BENEFICJENT
WNIOSEK O DOFINANSOWANIE PROJEKTU - KARTA WERYFIKACJI	WERYFIKACJA KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI FORMALNEJ WNIOSKU OCENA MERYTORYCZNA	ARiMR
UMOWA O DOFINANSOWANIE PROJEKTU	ZAWARCIE UMOWY Z BENEFICJENTEM	ARiMR
REALIZACJA - 1 ETAPU PROJEKTU		
WNIOSEK O REFUNDACJĘ	ZŁOŻENIE WNIOSKU O REFUNDACJĘ DO OR ARiMR	BENEFICJENT
WNIOSEK O REFUNDACJĘ - KARTA WERYFIKACJI	WERYFIKACJA KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI FORMALNEJ WNIOSKU WERYFIKACJA ZGODNOŚCI WNIOSKU O REFUNDACJĘ Z UMOWĄ SPRAWDZENIE KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW WERYFIKACJA POPRAWNOŚCI RACHUNKOWEJ	ARiMR
ZLECENIE PŁATNOŚCI	PRZYGOTOWANIE ZLECENIA PŁATNOŚCI	ARiMR
POLECENIE PRZELEWU	DOKONANIE PŁATNOŚCI	ARiMR
KSIĘGA	KSIEGOWANIE PŁATNOŚCI	ARiMR
REALIZACJA ETAPU PROJEKTU*		
WNIOSEK O REFUNDACJĘ SPRAWOZDANIE KOŃCOWE Z REALIZACJI PROJEKTU	ZŁOŻENIE WNIOSKU O REFUNDACJĘ WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM KOŃCOWYM Z REALIZACJI PROJEKTU DO OR ARiMR	BENEFICJENT
WERYFIKACJA KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI FORMALNEJ WNIOSKU		
WNIOSEK O REFUNDACJĘ SPRAWOZDANIE KOŃCOWE Z REALIZACJI PROJEKTU - KARTA WERYFIKACJI	WERYFIKACJA ZGODNOŚCI WNIOSKU O REFUNDACJĘ ORAZ SPRAWOZDANIA KOŃCOWEGO Z UMOWĄ SPRAWDZENIE KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW WERYFIKACJA POPRAWNOŚCI RACHUNKOWEJ	ARiMR
ZLECENIE PŁATNOŚCI	PRZYGOTOWANIE ZLECENIA PŁATNOŚCI	ARiMR

POLECENIE PRZELWU	DOKONANIE PŁATNOŚCI	ARiMR
KSIĘGA	KSIĘGOWANIE PŁATNOŚCI	ARiMR

Sposób udzielania pomocy

Pomoc finansowa będzie udzielana w formie grantów inwestycyjnych, na zasadzie refundacji poniesionych kosztów.

Wskaźniki monitorowania

Wskaźniki produktu

Liczba zatwierdzonych projektów według kategorii inwestycji:

- agroturystyka
- usługi
- wstępne przetwórstwo i sprzedaż bezpośrednia
- inne

Łączna wartość kosztów poniesionych przez beneficjenta (całkowita wartość projektów)

Łączna wartość zaangażowanych środków publicznych (w podziale na środki krajowe oraz EAGGF)

Łączna wartość kosztów kwalifikowanych

Średnia intensywność pomocy finansowej w % kosztów kwalifikowalnych

Wskaźniki rezultatu

- Liczba zrealizowanych projektów według kategorii inwestycji:

- agroturystyka
- usługi
- wstępne przetwórstwo i sprzedaż bezpośrednia
- inne

Liczba miejsc pracy stworzonych lub zachowanych w wyniku wsparcia .

Liczba beneficjentów wg płci

Wskaźniki oddziaływania

Wzrost rocznych dochodów z działalności pozarolniczej w gospodarstwach objętych działaniem.

Budżet działania w latach 2004-2006 (w mln euro)

Działanie	łącznie	Wspólnota Europejska EAGGF- Sekcja Orientacji	Budżet Państwa	Jednostki Samorządu Terytorialnego	Inne publiczne	Prywatne
Różnicowanie działalności rolniczej i ... (ogółem)	77,78	35,00	3,89	-	-	38,89

Koszty kwalifikowane

Pomocą finansową mogą zostać objęte następujące koszty kwalifikowalne dotyczące:

- 1) rozbudowy, nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych na cele agroturystyczne oraz ich wyposażenie (pokoje gościnne, pomieszczenia wspólne dla gości, łazienki, kuchnie);
- 2) urządzania miejsc do wypoczynku, zakupu wyposażenia i sprzętu turystycznego lub rekreacyjnego dla działalności turystycznej, a także zwierząt służących do celów terapeutycznych, sportowych lub rekreacyjnych;
- 3) budowy lub remontu połączonego z modernizacją obiektów budowlanych (z wyłączeniem budowy budynków mieszkalnych)
- 4) zakupu maszyn, urządzeń, narzędzi i wyposażenia;
- 5) zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania;
- 6) zakupu środków transportu, na potrzeby świadczenia wyłącznie usług transportowych (pomocą nie jest objęty zakup samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób wraz z kierowcą);
- 7) zakupu środków transportu na potrzeby prowadzenia działalności gospodarczej z wyjątkiem potrzeb świadczenia wyłącznie usług transportowych (pomocą nie jest objęty zakup samochodów osobowych przeznaczonych do przewozu mniej niż 8 osób wraz z kierowcą, a kwalifikowalny koszt zakupu środków transportu nie może stanowić więcej niż 50% kosztów kwalifikowalnych projektu, wymienionych w punktach 1 – 10;

- 8) zagospodarowania terenu na potrzeby prowadzenia planowanej działalności w ramach projektu;
- 9) zakupu roślinnego materiału nasadzeniowego na potrzeby zakładania plantacji roślin wieloletnich przeznaczonych na cele energetyczne,
- 10) robót budowlanych, transportu, instalacji, materiałów i wyposażenia., które są związane bezpośrednio z kosztami wymienionymi powyżej i są niezbędne do osiągnięcia celu projektu;
- 11) kosztów ogólnych związanych z przygotowaniem i realizacją projektu do wysokości 12 % pozostałych kosztów kwalifikowalnych projektu, wymienionych w punktach 1 - 10, w zakresie:
- przygotowania dokumentacji technicznej;
  - przygotowania dokumentacji ekonomicznej: kosztorysów, analiz ekonomicznych, biznes-planów, analiz rynkowych, analiz marketingowych;
  - pojazdy lądowe lub wodne, samobieżne lub ciągnione, przeznaczone do przewozu towarów lub osób albo ciągnięcia innych pojazdów przeznaczonych do przewozu towarów lub osób.
  - uzyskania zaświadczeń, pozwoleń oraz wszelkiej dokumentacji związanej z projektem;
  - nadzoru urbanistycznego, architektonicznego i budowlanego związanego z realizacją projektu;
  - obsługi geodezyjnej; usług dotyczących zarządzania projektem; nabycia patentów i licencji.
- Generator wniosków – program do wypełniania wniosków można pobrać i zainstalować ze strony www.minrol.gov.pl

Rozdział 6

Inne źródła finansowania działań miękkich w turystyce.

Trójstronna Inicjatywa Przekazania Know-How dla Ukrainy (PAUCI - Poland-America-Ukraine Cooperation Initiative)

Stany Zjednoczone, Polska i Ukraina zawiązały trójstronną Inicjatywę Współpracy Polska-Ameryka-Ukraina (PAUCI - Poland-America-Ukraine Cooperation Initiative) aby rozwijać związki, głównie pomiędzy Polską i Ukrainą, drogą wspólnie realizowanych programów. Inicjatywa ma na celu przyspieszyć proces dochodzenia Ukrainy do stabilnej demokracji i prężnej gospodarki rynkowej, ale również stworzyć mechanizmy pozwalające obydwu krajom korzystać ze wspólnych doświadczeń.

Działalność PAUCI koncentruje się na trzech obszarach:

- polityka makroekonomiczna,
- rozwój małej przedsiębiorczości
- reforma samorządowa.

We wszystkich trzech dziedzinach szczególną zwraca się uwagę na rozwój kapitału ludzkiego. Działania w obszarze „reforma samorządowa” obejmują wysiłki na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego głównie poprzez współpracę z samorządami i organizacjami pozarządowymi. Polskim organizacjom wspierania biznesu przypada natomiast główna rola w stymulowaniu rozwoju młodego ukraińskiego sektora drobnych przedsiębiorstw.

PAUCI rozpatruje przede wszystkim wnioski składane przez organizacje pozarządowe lub im podobne (z wyjątkiem partii politycznych), nie nastawione na osiągnięcie zysku, jak i wnioski od instytucji edukacyjnych, a także samorządów lokalnych. Może także wspierać inicjatywy prywatnych organizacji dochodowych (np. mediów, centrów rozwoju przedsiębiorczości, firm konsultingowych, świadczących usługi szkoleniowe w zakresie zarządzania itp.) pod warunkiem, że projekt ma charakter niedochodowy.

Tylko wnioski składane przez osoby prawne są rozpatrywane.

Przy rozpatrywaniu wniosków preferuje się instytucje polskie, ukraińskie i amerykańskie. Jednakże organizacje z innych krajów mogą również ubiegać się o akceptację wniosków, o ile uwzględnią w odpowiednim stopniu umacnianie więzi polsko-ukraińskich oraz wymianę doświadczeń między Ukrainą i Polską w trzech głównych obszarach zainteresowania PAUCI.

Przykłady działań, które mogą uzyskać finansowanie: seminaria, warsztaty, spotkania „okrągłego stołu”, konferencje, badania i konsultacje profesjonalne, programy szkoleniowe, wymiany wizyt, staże, wyjazdy szkoleniowe, przygotowywanie oraz pozyskiwanie informacji i materiałów, publikacje, wymiana informacji oraz wypracowywanie i wdrażanie w życie polityki na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Lista ta nie jest pełna, służy jednak jako pewne odniesienie. Projekty przewidujące jednorazowe przedsięwzięcia mają mniejsze szanse na uzyskanie dofinansowania. Preferowane będą programy przewidujące pełną sekwencję działań, w tym fazę przygotowawczą oraz działania po zakończeniu programu zasadniczego.

Z funduszy PAUCI nie mogą być finansowane: stypendia naukowe dla indywidualnych osób; długoterminowe stypendia zagraniczne; badania historyczne (z wyłączeniem programów, które byłyby zgodne z obszarami zainteresowania PAUCI); imprezy kulturalne; badania i szkolenia naukowe i techniczne; pomoc humanitarna; programy psychologiczne lub w zakresie ochrony środowiska (z wyjątkiem programów, związanych z obszarami zainteresowania PAUCI). Finansowanie podmiotowe w zasadzie jest wykluczone. Jednakże PAUCI zakłada możliwość finansowania konkretnych działań mieszczących się w ramach danego programu, wyszczególnionych w projekcie. Dopuszczalne jest przeznaczenie skromnych sum na zakup sprzętu i mebli, o ile wnioskodawca potrafi udowodnić, iż są one potrzebne do wykonania działań przewidzianych konkretnym programem. NIE przewiduje się finansowania zakupu nieruchomości, realizacji budowy oraz dokonywania znaczących remontów i napraw istniejących obiektów. Ponadto PAUCI nie będzie pokrywać wydatków związanych z założeniem i rejestracją nowych instytucji i organizacji.

Nie istnieją górne ani dolne granice finansowania projektów. Zakłada się jednak, że większość projektów nie przekroczy 100.000 USD, i że, z reguły, będą one opiewać na znacznie mniejsze sumy - średnia powinna wynosić około 50.000 USD.

Projekty korzystające z dodatkowych źródeł finansowania mają większą szansę na otrzymanie dofinansowania PAUCI.

Struktura organizacyjna Inicjatywy składa się z trzech poziomów.

— Wyższy komitet nadzorczy, w skład którego wchodzi wysokiej rangi przedstawiciele rządów wszystkich trzech państw, spotyka się corocznie w celu dokonania przeglądu działania PAUCI.

— Rada skupiająca przedstawicieli trzech rządów, osób społecznego zaufania z Ukrainy i Polski, przedstawiciele organizacji finansujących działalność Inicjatywy określa politykę PAUCI i wytyczne do realizacji projektów oraz zatwierdza finansowanie projektów o wartości powyżej 50.000 USD, jak również nadzoruje pracę sekretariatu.

— Sekretariat - prowadzi bieżącą realizację programu. Jest zarządzany przez Freedom House, na podstawie porozumienia z Agencją Stanów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Rozwoju (USAID). Na sekretariacie

spoczywa główna odpowiedzialność za wdrażanie Inicjatywy w życie.

Nie istnieją jakiegokolwiek formularze wnioskowe. Propozycje mogą być sporządzone w języku ukraińskim, polskim, angielskim lub rosyjskim. Wnioskodawca musi przekazać projekt w dwóch egzemplarzach. Należy je przesyłać do biura w Kijowie lub Warszawie na poniżej wymienione adresy.

Kontakty:

Adres w Polsce: ul. Mikołaja Kopernika 6/2 00-367 - Warszawa tel: +48 (22) 828-31-24 fax: +48 (22) 827-07-93
e-mail: pauci@pauci.pl, www.pauci.org

Adres na Ukrainie: ul. Bohdana Chmielnickiego 68/68 01030 - Kijow tel. +380 (44) 235-84-10 tel. +380 (44) 235-83-32 fax. +380 (44) 235-84-11 mail: pauci@pauci.kiev.ua www.pauci.org

2. PROGRAM WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ /CBC/ - Fundacja Karpacka

Zasięg działania programu Fundacji Karpackiej obejmuje przygraniczne obszary Węgier, Polski, Rumunii, Słowacji i Ukrainy.

Węgry: prowincje: Heves, Borsod-Abaj-Zemlen, Hajdu-Bihar, Szolnok-Jasz-Nagykun, Szabolcs – Szatmar - Bereg

Polska: Województwo Podkarpackie

Rumunia: prowincje: Botosoni, Bihor, Maramures, Satu Mare, Salaj, Suceava, Harghita

Słowacja: regiony: Koszycki i Preszowski

Ukraina: obwody: Lwowski, Zakarpacki, Iwanofrankowski, Czerniowiecki

Misja programu współpracy transgranicznej.

Poprzez ten program zamierzamy doprowadzić do pobudzenia społeczności lokalnych do przygotowywania projektów, które promują działania przygraniczne i intern-regionalne w Euroregionie Karpackim. Celem naszych działań jest poprawa współpracy po obu stronach granic państw Euroregionu.

Główne cele programu współpracy transgranicznej.

- promocja współpracy pomiędzy społecznościami i regionami przygranicznymi Euroregionu w taki sposób, aby mogły stawiać czoło wspólnym problemom;
- rozwój i wprowadzanie w życie nowych transgranicznych strategii i projektów;
- stymulacja współdziałania organizacji i instytucji promujących długofalową współpracę transgraniczną;
- przyczynienie się do budowy zaufania między różnymi grupami etnicznymi poprzez wymianę doświadczeń oraz promowanie najlepszych działań;
- rozwijanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi, samorządami i ich partnerami na poziomie transgranicznym i intern-regionalnym.

Cel główny programu w latach 2004/2005

Zrównoważony rozwój gospodarczy /rozwój ekonomiczny przyjazny środowisku.

Projekty mogą uwzględniać następującą tematykę:

- nowe strategie z zakresu ekonomii i ochrony środowiska dla społeczności lokalnych;
- produkcja zdrowej, organicznej żywności, zwiększająca konkurencyjność lokalnego rolnictwa;
- wspieranie leśnictwa, współpraca między parkami narodowymi;
- rozwój rzemiosła i rękodzielnictwa;
- regionalne targi i wystawy;
- szlaki transgraniczne, ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój turystyki .

Program CBC przewiduje dotacje w kwocie do 15000 USD.

Institucje, które mogą ubiegać się o dotacje.

Institucja ubiegająca się o dotację musi być zarejestrowaną, niedochodową organizacją pozarządową lub lokalną instytucją samorządową, działającą na opisanym powyżej obszarze.

Institucje edukacyjne, badawcze a także organizacje pozarządowe o zasięgu krajowym, oraz organizacje międzynarodowe spoza regionu mogą współpracować w ramach projektu, ale nie mogą być odbiorcą dotacji.

Wnioskodawca musi mieć udokumentowany zapis działań na obszarach objętych programem, a także doświadczenie we współpracy transgranicznej. Jego dotychczasowe działania powinny być zgodne z celami programu.

Czas realizacji projektu nie może być dłuższy niż 12 miesięcy od chwili podpisania umowy przyznania dotacji.

Fundacja Karpacka, będzie rozpatrywać tylko wnioski instytucji, które będą w stanie udokumentować posiadanie partnera zagranicznego.

Zakup środków trwałych /włączając komputery, drukarki, meble biurowe itd./ nie może przekroczyć 10 % wnioskowanego z Fundacji Karpackiej budżetu projektu.

Dotacje nie są przyznawane na:

- działania charytatywne i pomoc humanitarną;
- zakup ziemi i budynków
- budowę i renowację
- re-granting
- konferencje /z wyjątkiem tych, które stanowią integralną część projektu/;
- stypendia naukowe

Kryteria Oceny Projektu

- właściwa prezentacja i realistyczna analiza sytuacji w regionie;
- jasny opis celów projektu i metod proponowanych dla jego wdrożenia;
- innowacyjność i oszczędność projektu;
- logiczny zespół celów, które jasno definiują działania i ich wymierne efekty;
- jasne kryteria oceny realizacji projektu;
- wymierne rezultaty projektu i ich następstwa;
- szczegółowy budżet, wyjaśniający w sposób przejrzysty sposób wykorzystania środków finansowych oraz określający inne źródła finansowania projektu;
- określenie zdolności partnerów do realizacji projektu i czytelny rozdział ich działań podczas wprowadzania projektu w życie;
- osiągnięcie wymiernych, długoterminowych efektów;
- wyraźne lokalne wsparcie dla projektu /co najmniej 25% wkładu własnego w postaci środków pieniężnych i pracy własnej/.

Proces ewaluacji projektu.

Proces oceny projektów składa się z dwóch etapów:

Podczas pierwszego etapu Fundacja Karpacka zaprasza instytucje aplikujące do przedstawienia koncepcji projektów napisanych w **języku polskim**: 3 egzemplarze projektu + wersja elektroniczna. Koncepcja projektu powinna zawierać się na **5 stronach** i powinna obejmować:

- nazwę, status prawny oraz krótki opis działalności instytucji;
- CV kierownictwa (maksymalnie 5 linijek każde);
- problem lub zagadnienie, którym projekt się zajmuje;
- proponowane cele i działania podjęte w ramach projektu;
- proponowaną metodologię;
- plan wprowadzenia projektu w życie;
- oczekiwany wpływ projektu i wymierne rezultaty;
- proponowani partnerzy projektu, ich dane;
- proponowany budżet (max.10 pozycji).

Najlepsze koncepcje projektów z każdego kraju zostają zakwalifikowane przez Komisję Grantową Fundacji Karpackiej do drugiego etapu.

Podczas drugiego etapu; wybrane instytucje aplikujące przygotowują pełną wersję projektu w języku angielskim zgodnie z przewodnikiem, dostarczonym przez Fundację Karpacką.

Rada Doradcza Fundacji Karpackiej podejmuje ostateczną decyzję o przyznaniu dotacji.

Potencjalni aplikanci mogą wcześniej kontaktować się z Fundacją Karpacką - Polska, aby upewnić się, co do trafności wyboru tematu i poprawności formalnej projektu.

Adres biura: Fundacja Karpacka – Polska

ul. 3 Maja 23/1c

38 – 500 Sanok

tel./fax. +48 13 4630208, +48 13 4641369

e-mail: cfpl@CFoundation.net

<http://www.carpatianfoundation.org>

3. INTERREG

Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG finansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF) jest wspieranie współpracy przygranicznej, międzynarodowej i międzyregionalnej zarówno na zewnętrznych, jak i wewnętrznych granicach Unii. W ramach INTERREG III wydzielone zostały trzy komponenty z których zostanie omówiony komponent A dotyczący współpracy transgranicznej.

• Komponent A – Współpraca Przygraniczna władz publicznych sąsiadujących ze sobą obszarów w celu rozwijania przygranicznych ośrodków gospodarczych i społecznych poprzez wdrażanie zarówno projektów infrastrukturalnych jak i „miękkich”:

- stymulowanie przedsiębiorczości i rozwoju małych firm (w tym firm sektora turystycznego),
- rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska,
- modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci powiązań transportowych w celu zwiększenia dostępności terenów przygranicznych,
- wsparcie inicjatyw społeczności lokalnych (fundusz mikroprojektów),
- rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnych form współpracy transgranicznej
- wykorzystanie zasobów ludzkich i materialnych w dziedzinie badań naukowych, rozwoju technologicznego, edukacji, kultury w celu zwiększenia produktywności obszaru i jego zdolności do kreowania miejsc pracy.

Finansowanie i podział środków. Podział środków INTERREG III alokowanych dla Polski w latach 2004-2006 przedstawia się w sposób następujący:

- komponent A – 80 % - 177,09 mln;
- komponent B – 14% - 30,99 mln;
- komponent C – 6% - 13,57 mln;

INTERREG III

Podział środków w ramach komponentu A według granic Polski w latach 2004-2006:

- Granica wschodnia: min. 35% środków przeznaczonych na komponent A, tj. 61,97 mln ;
- Granica południowa:
  - Polska – Czechy: strona polska 18 mln;
  - Polska – Słowacja: strona polska 10,5 mln;
- Granica zachodnia: 86,59 mln.

Granice i programy - 5 dwustronnych:

- Polska – Meklemburgia Pomorze Przednie;
- Polska – Brandenburgia;
- Polska – Saksonia;
- Polska – Czechy;
- Polska Słowacja
- 2 trójstronne:
  - Polska – Litwa – Federacja Rosyjska (Obwód Kaliningradzki);
  - Polska – Białoruś – Ukraina.

Umiejscowienie Instytucji Zarządzającej i Płatniczej programów realizowanych w ramach INTERREG III A.:

- Polska – Meklemburgia Pomorze Przednie – Instytucja Zarządzająca i Instytucja Płatnicza po stronie niemieckiej;
- Polska – Brandenburgia – Instytucja Zarządzająca i Instytucja Płatnicza po stronie niemieckiej;
- Polska – Saksonia – Instytucja Zarządzająca i Instytucja Płatnicza po stronie niemieckiej;
- Polska – Czechy - Instytucja Zarządzająca i Instytucja Płatnicza po stronie czeskiej;
- Polska – Słowacja - Instytucja Zarządzająca i Instytucja Płatnicza po stronie polskiej;
- Polska – Białoruś – Ukraina - Instytucja Zarządzająca i Instytucja Płatnicza po stronie polskiej;
- Polska – Litwa– Federacja Rosyjska (Obwód Kaliningradzki) - Instytucja Zarządzająca i Instytucja Płatnicza po stronie litewskiej.

W ramach programów dwustronnych i trójstronnych, w których - w wyniku ustaleń z Komisją Europejską - Instytucja Zarządzająca i Instytucja Płatnicza znajduje się poza granicami naszego kraju, po stronie polskiej będzie działać Instytucja subpłatnicza (Ministerstwo Finansów). Obszary wsparcia w ww. programach zostały wydzielone na poziomie NUTS III. Dla poszczególnych programów po stronie polskiej są to:

- Polska – Meklemburgia Pomorze Przednie – szczeciński i koszaliński (reguła 20%)
- Polska – Brandenburgia – zielonogórski i gorzowski;
- Polska – Saksonia – jeleniogórsko-wałbrzyski;
- Polska – Czechy – jeleniogórsko-wałbrzyski, opolski, rybnicko-jastrzębski i bielsko-bialski;
- Polska Słowacja – bielsko-bialski, nowosądecki, krośnieńsko-przemyski;
- Polska – Litwa – Federacja Rosyjska (Obwód Kaliningradzki) - słupski, gdański, Gdańsk - Gdynia - Sopot, elbląski, olsztyński, ełcki, białostocko-suwalski i łomżyński
- Polska - Białoruś - Ukraina - białostocko-suwalski, łomżyński, bielsko-podlaski, chełmsko-zamojski, lubelski, rzeszowsko-tarnobrzeski, krośnieńsko-przemyski i ostrołęcko-siedlecki.

Polska - Białoruś - Ukraina - podstawowe informacje

Celem Programu Sąsiedztwa Polska – Białoruś – Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC jest wspieranie współpracy transgranicznej na wschodniej granicy Polski, stanowiącej jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej (UE).

Zasięg terytorialny programu Polska - 8 podregionów odpowiadających NUTS III (ang. Nomenclature of territorial units for statistics - nomenklatura jednostek terytorialnych dla celów statystycznych), czyli podziałowi terytorialnemu krajów UE na poziomie podregionów (w Polsce pokrywają się one najczęściej ze „starymi” województwami): białostocko-suwalski, łomżyński (województwo podlaskie), białskopodlaski, chełmsko-zamojski, lubelski (województwo lubelskie) rzeszowsko-tarnobrzeski, krośnieńsko-przemyski (województwo podkarpackie), ostrołęcko-siedlecki (część województwo mazowieckiego).

Białoruś – obwody grodzieński i brzeski oraz zachodnia część obwodu mińskiego.

Ukraina – 3 obwody: wołyński, lwowski i zakarpacki.

Budżet programu Program Sąsiedztwa Polska - Białoruś - Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC będzie współfinansowany z dwóch linii budżetowych: po stronie polskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ang. ERDF), zaś po stronie białoruskiej i ukraińskiej ze środków TACIS CBC (wspólnotowego programu pomocy dla byłych republik radzieckich i Mongolii – z wyłączeniem Litwy, Łotwy i Estonii).

W latach 2004-2006 strona polska przeznaczy na Program Sąsiedztwa Polska-Białoruś-Ukraina 37,8 mln EUR ze środków ERDF. Łączna alokacja TACIS CBC dla Białorusi i Ukrainy w tym samym okresie sięgnie 8,0 mln EUR. Ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego polscy partnerzy mogą uzyskać dofinansowanie w wysokości do 75% kosztów kwalifikowalnych projektu. Środki ERDF są przekazywane w postaci refundacji.

Priorytety i działania programu

Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności regionów przygranicznych poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury transgranicznej Działanie 1.1: Modernizacja i rozbudowa istniejących systemów transportowych w celu poprawy dostępności regionu; Działanie 1.2: Rozwój wspólnego transgranicznego systemu ochrony środowiska naturalnego; Działanie 1.3 Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystyki.

Priorytet 2: Rozwój kapitału ludzkiego i instytucjonalnych form współpracy transgranicznej oraz poprawa bezpieczeństwa na granicach Unii Europejskiej Działanie 2.1: Wzmocnienie instytucjonalnej współpracy transgranicznej oraz podniesienie jakości kapitału ludzkiego; Działanie 2.2: Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnych.

Priorytet 3: Pomoc techniczna Działanie 3.1: Zarządzanie, wdrażanie oraz kontrola; Działanie 3.2: Ewaluacja i promocja programu.

Potencjalni beneficjenci

Beneficjentami Programu Sąsiedztwa Polska - Białoruś - Ukraina są jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, partnerzy społeczno - ekonomiczni, instytucje edukacyjne i kulturalne, organizacje pozarządowe, itp.

Zarządzanie Programem

Struktury Zarządzające Programem Sąsiedztwa Polska - Białoruś - Ukraina INTERREG IIIA/TACIS CBC umieszczone są po stronie polskiej.

Instytucja Zarządzająca / Managing Authority (MA) Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego Pl. Trzech Krzyży 3/5 00-507 Warszawa Telefon: +48 22 661 88 89 Fax: +48 22 628 64 65

Instytucja Płatnicza dla środków ERDF / Paying Authority (PA) Ministerstwo Finansów Departament Obsługi Funduszy Pomocowych ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa Telefon: +48 22 694 37 04 Fax: +48 22 694 38 18

Polska - Słowacja - podstawowe informacje

Nadrzędnym celem Programu INTERREG IIIA POLSKA – SŁOWACJA jest wspieranie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju w sferze gospodarczej, społecznej i kulturowej na pograniczu polsko – słowackim.

Zasięg terytorialny programu

Polska - 3 podregiony odpowiadające NUTS III (ang. Nomenclature of Teritorial Units for statistics - nomenklatura jednostek terytorialnych dla celów statystycznych), czyli podziałowi terytorialnemu krajów UE na poziomie podregionów (w Polsce pokrywają się one najczęściej ze „starymi” województwami): bielsko - biały, nowosądecki, krośnieńsko - przemyski.

Słowacja - 2 słowackie regiony (kraje) graniczne (NUTS III): Žilinský, Prešovský

Budżet programu

Program INTERREG IIIA POLSKA – SŁOWACJA (2004 - 2006) jest finansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ang. ERDF) oraz współfinansowany przez partnerów i uczestników krajowych. W latach 2004 - 2006 ze środków ERDF strona polska przeznaczy na realizację programu 10,5 mln EUR, zaś strona słowacka 9,5 mln EUR. Ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego polscy partnerzy mogą uzyskać dofinansowanie w wysokości do 75% kosztów kwalifikowalnych projektu. Środki ERDF są przekazywane w postaci refundacji.

Priorytety i działania programu

Priorytet 1: Rozwój infrastruktury

Działanie 1.1: Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej

Działanie 1.2: Rozwój infrastruktury ochrony środowiska
Priorytet 2: Rozwój społeczno - ekonomiczny
Działanie 2.1: Rozwój zasobów ludzkich i promocja przedsiębiorczości
Działanie 2.2: Ochrona dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Działanie 2.3: Wspieranie inicjatyw lokalnych
Priorytet 3: Pomoc techniczna
Działanie 3.1: Zarządzanie, wdrażanie, monitoring i kontrola
Działanie 3.2: Promocja i ocena programu

INTERREG III

A powinien zachęcać władze regionów przygranicznych i inne organy publiczne do postrzegania współpracy transgranicznej jako środka stymulującego ich rozwój przez umożliwienie dostępu do doświadczenia jakim dysponują inni.

Potencjalni beneficjenci

Partnerami mogącymi otrzymać wsparcie finansowe w związku z uczestnictwem w projektach są jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, partnerzy społeczno-ekonomiczni, instytucje edukacyjne i kulturalne, organizacje pozarządowe itp.

Zarządzanie programem

Funkcję Instytucji Zarządzającej pełni:

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego, Pl. Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, Telefon: + 48 22 661 87 37, Fax: + 48 22 628 64 65

Instytucja Płatnicza dla środków ERDF / Paying Authority (PA), Ministerstwo Finansów, Departament Obsługi Funduszy Pomocowych, ul. Świętokrzyska 12, 00-916 Warszawa, Telefon: +48 22 694 37 04, Fax: +48 22 694 38 18.

PROGRAM POLSKA - SŁOWACJA

Konrad Kamiński

Departament Rozwoju Regionalnego

Oddział Współpracy Międzyregionalnej

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

ul. Grunwaldzka 15

35-959 Rzeszów

tel: (0 17) 850 17 45 w. 30

fax: (0 17) 850 17 41

e-mail: kkaminski@podkarpackie.pl

PROGRAM POLSKA - BIAŁORUŚ - UKRAINA

Marek Rainer

Departament Rozwoju Regionalnego

Kierownik Oddziału Współpracy Międzyregionalnej

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów

tel: (0 17) 850 17 45 w. 30, fax: (0 17) 850 17 41

e-mail: m.rainer@podkarpackie.pl

Katarzyna Stachowicz

Departament Rozwoju Regionalnego

Oddział Współpracy Międzyregionalnej

Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów

tel: (0 17) 850 17 45 w. 30, fax: (0 17) 850 17 41

e-mail: kasia@podkarpacie.pl